

చదివినాడు.

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతావత్తములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకాభయహర కస్తూరిమూత్రము చే గుణములు శాశ్వతము వచ్చు శోగులకు అతివృద్ధి వీకరముగ నున్నది.
 2. క. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవర్తి కృతము. 3-41 బాణజానుపీధి రంగూను, బర్మా.
 లోకాభయహర కస్తూరిమూత్రము జనులకు గలగు సకలవిధ లోగములను పూర్తిగా తాగుజేయును.
 250-300 మూత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు దూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.
 మెదడు దుబ్బుము, మరపు, తలవేడిమి, మలబద్ధము, అకలితేమందుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలలోగము, స్వప్నస్థలము, కీడ్మస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అగులమైన కుద్ధరక్తము నిన్నుచు బలమును గలిగించును.
 ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి దూ 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:— మా కాతాజాతల సౌకర్యార్థమై వాగులొరులచే మద్రాసు, నెం 331 తింబుకెట్టిపిథిలో మా ప్రాచీన శిరదియన్నము, తప్పుక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్థల మద్రాసు ప్రాచీనండి కంపెనీ.
 (301-594) సారస్వత వేంకటాచల వండితులు శ్రీశారాధువ వైద్యశాల మైసూరు.

బొట్ట మెన్

(3)

బలమును, ఆరోగ్యమును నిచ్చు ఒక ఆహారము. ఇది పాలు, మిట్టమెక్, మాట్టు అను ధాన్యములతోను, ఇంకను అనేక బలగర్భక మగు పదార్థముల సారమును పిండి యాదెట్టి చేర్చి యొక దివ్యహామము.
 కొన్ని వత్సరములకు పూర్వము, కెద్దవగు వ్యాధులు కలిగినవారిని కొన్ని యంగములు లేకపోవుటచేతనే కలుగుచున్న వనియు, ఈ యంగములను భుజించిన వ్యాధులు నిగర్తించు ననియు తెలియును ఇది యొక్కడ నుండు నదియు తెలియదు. ఇప్పుడో జగ్గనలూను, అమెరికాలూను, దీర్ఘకాత్రు విచక్ర చేసినదానిలో అనేక చెట్లు, లతలు, పాలు పీటిలో కలగనియు దాక్షిణ్య కనిపెట్టియున్నారు. ఈ చిన్న పరిమాణము గల సారమును పిండితోయుట కష్ట మైనను దానికి తగు మార్గమును కనుగొని యున్నారు. బ్రాట్టమెన్ అనుది ఈ సారము గల ఒక కుద్ధాహారము. దీనిని ఇతరపదార్థములతోచేర్చి భుజించవచ్చును. ఎట్టివని చేయవారైనను దీనినిభుజించవచ్చును. బుడ్డి 1-కి రు 1-3-0.
 మద్రాసు కెమికల్ ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడు) పోస్టు బాక్సు నెం. 1208, మద్రాసు.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ సంవాదము

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సహితము

ఇయ్యది ఆంధ్రంబున నొక్కటియే వేదాంత గ్రంథంబని తెలియంబడుచున్నది. ఇందు అద్వైతము ననుసరించి, జీవాత్మ పరమాత్మ స్వరూపమును జీవాత్మ పరమాత్మ యైక్యమును పొందుటయును తత్సాధనమును తత్ఫలమును తిన్నాధమును వివరింపబడుచున్నది. ఇచ్చట శ్రీ హను మంతుడు శ్రోత. శ్రీరాములవారు వక్త. వేదాంతగ్రంథములయందలి విశేషాంశములను తీసి అచ్చటచ్చట చక్కగ నిరూపింపబడియున్నది.
 ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras.

టెంట్ మోడిని

కె.సి.కె.

మీరు బహుశాగోచరి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయొందు నప్పుడు, పెండ్లిడ్లు, విందులు- జరుగు నప్పుడు దీని నుపయోగించిన మంచి గువాసన నిచ్చి ఆనందమును, శుభమును కలుగజేయును.

రోగినియో త్రైమూర్తి

నేడుకాలములో ఉపయోగించునూ గచ్చిన శ్రేయములే చూడరా పొందవలయును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు అవరోగినియో త్రైమూర్తిని ప్రభుత్వము ఈ రెండుగు ప్రతిభములని ఇలాగే అకర్షకము. ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును. టెంట్ మోడిని ధర బుడ్డి 1-కి దూ 2, 1, 0-12-0, 0-8- శోభియో త్రైమూర్తి బుడ్డి 1-కి దూ 1-0-0
 Shyam & Co, 2, Sunder st, Madras. టెంట్ మోడిని కంపెనీ, రిటెయిలరు ఏథి మదరాసు

ఇ సా న ఫె లె

మలేరియా జ్వరమునకు ఆమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూర్తిగా ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను

అ సా న

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛ్యరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సరు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, భోద్దు - బొంబాయి.
 Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

Are you in the Full Glory
 OF
 Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPER-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days).

Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE
 Kalpataru Ayurvedic Works

94 Grey Street, CAL CUTTA.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2118-688) ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగాడి, యోగ దృష్టిపా సలాభమును, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాత్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి పీట్లపేక మా పాలు విచిత్రనోదవిధాలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాంసాడించుట భూమిపైన 7 జముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సు భమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుద్యమముగా మేంక చేయగలరని గాగ్గంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివల రూ 4-0-0 త్వరపడుదు పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా కలరాసంజీవి. నమూనాసంజీవి.

గౌతమాంజనం

గౌతమా మెడికల్ హాల్ వారిచే రియారు చేయబడిన ఔషధముల వారు ఏకగత ప్రతివారు వెంట నంనుకొనినయెడల అందుల ప్రతిఫలమువారికే తెలియగలదు. ప్రతిదినము వేసవేలు ఖర్చు అనేక యోగ్యతావత్తములు బంగారు పతకములు పొంద బడినవి.

(106)

కలరాసంజీవి సీసా 1-కి రు 1-0-0
 నమూనాసంజీవి సీసా 1-కి రు 1-0-0
 గౌతమాంజనం సీసా 1-కి రు 0-8-0
 సుగంధకాంబూలమూత్రము 100-కి 0-8-0
 ప్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకము, విశాఖులగౌరవ ప్రాశ్నిక తెలుపబడును. ఏకైక కావలెను.

భారతవస్తుభవనము

తెజవాడ.

రిజిస్టరు చేయబడిన మేల్తన లక్ష్మీ బ్రాండు

జ మా ఆ యి లు

సర్వరోగ నివారిణి.

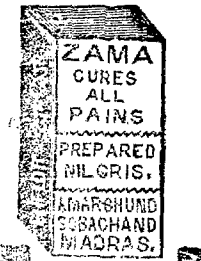

ఇంగునల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, బడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్న, ఉపయోగము. వెల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0

దొన 1-కి రు 2-12-0

గోను 1-కి రు 30-0-0

జ్వరగడ్డతో ఆద్యాపన్నపంపింక వలదొన. 8 గ్రాములు ఒకేదా తీయువారికి వైద్యచారి ప్యాకింగు కప్పులు యివ్వాలి. మా యొక్క జామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు లాద్రుకు చూచి తీయవలెను. ఆమర్ చెండు, సోబా చెండు, యంగ్లీషుమందు పలకరుకు అడ్డుసి వ్యాపారస్తులు. నెం 68, నోపునాయుని పీధి, మదరాసు

ZAMA THE BEST PAIN CURE

ని కండియం విలాటివాడ

యెను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల శేతవ్యాధులకు నిష్ఫలమై నట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొడవమనట్టియు ఔషధముయొక్క గుణములను తెలుపుట పుస్తకమునకు ఏల వాయుకాడదు ?

(8397)

L. H. Sellar Dept, 4 Senta Bangal.

అ మె రికా దేశ ము నం దు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేప్టిమంగల కత్తితో

మీరే షేరము చేసికొనుడు

Brownie

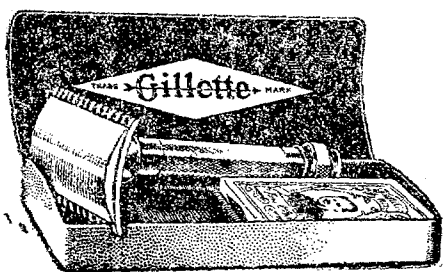
ప్రసాద

ధర రూ. 4-0-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

కొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కి రూ. 18-0-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,
BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి,
సబ్బు తడవి, షేరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా షేరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండును, చర్మ
మునకు మంటలు తేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచాక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక
షేరములకు ఉపయోగ పడును.

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయము

V

మామిడి

పండ్లలో మామిడి రాని నూనెవల్లము మనదేశము ఈ
ఫలమునకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. అనేక వాడుకలున్నవి. 1. అప్పాసి
2. అలిపనండ్, 3. అల్పాశ్వి 4. దిల్ ఫసండ్ 5. కలాపనండ్.
6. మనోరంజని 7. నీలం 8. వాగాపనండ్ 9. పీటర్ 10. దొడ్డ
పనండ్ 11. వాలాబా 12. మల్ గోవా 13. కాబాబందర్
14. బెంగళూరా 15. ఖర్జూర 16. అచ్చుకం 17. బేహన్
18. నూర్ హాన్ 19. జహంగీరు 20. దిల్ ముష్ 21. ముస్లి 22.
పెయిర్ 23. అవళాయ తెలలయిన నేకములున్నవి. రుచిని,
సువాసనను అనుసరించి అనేక పేర్లు పెట్టబడియున్నవి. వాం
కొయిలో అల్పానో, పెయిర్ అను రెండు వాడుకలు ముఖ్య
మైనవి. అల్పానో, సువాసనకును, చాలవినములు చెడకయుం
డుటకును శ్రేష్ఠమైనది. పెయిర్ చాల మధురమైనది. అల్పానో
సో మాత్రమే ఇంగ్లాండుకు పంపబడుతున్నది. వద్రానలో
జల్ గోవా, కాడిర్ పసండ్, పీటర్, బెంగళూరా చాల ప్రసిద్ధి
కెక్కినవి. నీలము, చిత్తూరు, మామిడిపండ్లకు ప్రసిద్ధి కెక్కిన
స్థలములు. ఆంధ్రదేశమందు జంగనపల్లి, రసం, ముగ్గురేఖలు
ప్రసిద్ధి కెక్కినవి. మాజావీసు, పాణ్యం ఇందుకు ప్రసిద్ధి కెక్కిన
ప్రదేశములు. పండ్లలో జహంగీరువంటి రుచికిరమైనపండు
లేవదు. కాని జనసామాన్యమునకు లభింపదు. ప్రసిద్ధి కెక్కిన
పండ్ల పేర్లు జహంగీరు, మల్ గోవా, అల్పానో, పీటర్ - మొగ
లొంబాలకు, పోర్చుగీసువారికి సంబంధించినవి. గనుక వీరే,
మామిడిపండ్లవాడుకలను అభివృద్ధికి తెచ్చుటకు కావలెను.

ఉపయోగములు

శ్రేష్ఠమైన వారిపండ్లు, భుజించుటకును, బాన్, బల్లి
తేయటకు నుపయోగింపబడుచున్నవి. ఉష్ణప్రదేశములందు,
మామిడిపండ్ల రసముతో చేసిన విన్ క్రీము వాడుకగా నుండును.
సామాన్యవాతీ పచ్చికాయలకు, కూరలు, పచ్చళ్లు, కూరగా
యలుగా నుపయోగింతురు. మామిడిపండునందు కొంత ఇసు
ముండుటచేత, రక్తకూన్యతగలవారికి వాతమందినది. శ్రీయుత
ప్రబోధచంద్రదేవుగారు వ్రాసిన "మామిడిపండ్లను గురించిన
వ్యాసము" అను పుస్తకములో ఈ విషయముగా వ్రాసిరి. పండ్లను
ముక్కలు ముక్కలుగా కోసి, వానిలో కొన్ని ముతాన ద్రవ్య
ములను పంచదారచేసి, నీరుపోసి ఉడకబెట్టుదురు. వడపోసి
త్రాగినయెడల, ఎండాకాలమందు దేహమునకు వాత వల్లగాను
యచికరముగా నుండును. సంయుక్తరాష్ట్రములలో ఏ(పెటె),
మే, జూలైలో అభివృద్ధిముగా యుండునప్పుడు, మా
మిడికాయలనుకోసి ఉడకబెట్టి, వానితో దేహమునకు యదు
దుకు అందువలన దేహము చల్లగా నుండును. అభివృద్ధిము
వలన అంగవికృతి కలిగిన వారికి మామిడిపండ్లను కాల్చి పక్వము
చేసి తినుట మంచిదని డాక్టరు నియమింతురు.

వీర్యవృద్ధికులు

హిందూదేశ మండలిటను మామిడిచెట్లను వైరువేయు
చున్నారు. కాని, చాల ఎత్తుప్రదేశములలో మాత్రము వృద్ధి
కలుగుటలేదు. దేశీదేశములకు సంబంధించి యుండుటవలన, గాలి
లో తేమలేని ప్రదేశములలో అనగా సముద్రతీరమునకు దూరముగా
చాలయభివృద్ధి కలుగును. తోటలను చేసినప్పుడు అందువలన లాభ
ము లొందవలెనని ఉద్దేశముండునుగాన, వీర్యవృద్ధికులకు ముం
దుగా యోచించవలెను. గాలిలో తేమ యుండిన ప్రదేశము
లలో ఫలిం చెడి పండ్లలో రుచిలేకున్నవయు ఎక్కువ త్వరగా
తెడిపోవుటయు స్వాభావికము. తేమగా నుండిన ప్రదేశములలో
పండ్లకు పై, అటలు కొమ్ములు ఎక్కువగా పెరుగును. అంతే
గాను. వీర్యవృద్ధికులు, వ్యాధులు మొదలయినవి ఎక్కువగా
వాధించును.

వాన, మంచు

పూతపట్టిన కాలమునకు మంచి అధికముగా నుండును.
మంచువీర్యముగా నుండుటవలన, కొన్ని ఘంటలకాలము మార్క
కిరణము సహితము వ్యాపింపజాలవు. అందువలన పుష్పలహరి
డియ, పుష్పగర్భములును నష్టపడుటయు పూలు చాలవలయు
సంభవించును. అందువలన ఫలికము క్షీణించును. ఏకాగ్రణము
వలన పూలలో నీళ్లు నిలచినను కాయలు ఏర్పడవు. పూలుపూ
యటకుముందు చెడవన్న ము కురిసినయెడల ఆకులు కొమ్ములు
వృద్ధియగుచేగాని పూలు మొలచుట కక్కవ యగును.

ప్రదేశములు

వాహాటుగాను మెరకగానుండు ప్రదేశములు శ్రేష్ఠమై
నవి. పల్లపుప్రదేశములు మంచిగావు. రైతుల సంబంధిని, చె

పట్టణములను, లోంలను వేసివేయవలెను. దుమ్ముకప్పి, చెట్లు కృత్రిక రాజాలవు.

నెల

మామిడి చెట్లు ఎండచేయుచు సంబంధించినది కాబట్టి మనదేశం దంతిలను పెరుగును; కాని నీరు కలిచిడి ప్రదేశము లందు మాత్రము కృత్రిక రాజాలదు. మెకగా నుడివేస, నుండక పోయినను, ఎత్తకలలు శ్రేష్ఠమైవి. తువ్వనెల లోను, బంక నెలలోను, రేడి కలలోను కృత్రికనుగును. వేళ్లు చాలలొతుకు వ్యాపించుటవలన, క్రింది నెల సహితము బాగుగ నుండవలెను. చాల ఇనుక గాని రాయిగాని లేని నెలలు మామిడికి ఉపయోగించును. గరుములుగాని, బంక నెలుగాని పెద్దచెట్లకు అధోముగా నుండుటకు మాత్రమే ఉపయోగించును. కల్ల నెలలో పెరిగిన చెట్లకుంట్టె ఎత్త నెలలో నుండేది చెట్లు ఎక్కువ శ్రమముగా ఫలితముకు వచ్చును. ఎత్త నెలలో నీరు నిలువనందున శ్రమముగా ఫలించుటయేగాక, ఆపండ్లరంగు అందముగాను, చాలదినములు కుళ్లిపోక యుండును. గాని కల్ల నెలలోని పండ్లు ఎక్కువ తియ్యగానుండును. బలహీనమైన నెలలను, అనగా నున్నము, నేద్రముపదార్థము లేని నెలలకు, అనగా యెరువులను వేసి బలపఱుపవచ్చును గాని, కాళ్లుగాని బంక గాని యుండేది నెలలుమాత్రము బాగుచేయుట కన్దుము.

జలనిర్గమము

ఉన్నత ప్రదేశములలో, స్వాభావికముగా జలనిర్గమము జరుగుచుండును. నీరు నిలువని నెలలలో అనగా ఎత్త నెలలోను, ఇనుక నెలలోను జలనిర్గమము బాగుగనే యుండును. 70 అంగుళములకు ఎక్కువగా కురిసేయడల, నీరు పోవుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయవలయును. ఎండిపోయిన నెలలలో, పూలు త్వరగా పూయును. తేమ అధికముగా నుండేది నెలలలో, బహుశా పూలు కలుగవు.

ఎరువు

ప్రతి సంవత్సరమున మామిడిచెట్లు బాగుగ ఫలించని యెడల వినుగు పడేదేవారు ఆశకులున్నారు. కాని, పండ్ల యాపముగా నేలలోని కృత్రికహరమున కృతముచేసి పండ్లుగా మార్చిన ఎరువును, నేలలకు తిరిగి చేసేది ప్రతిసంవత్సరమున పండ్లు కాయజాలవు. ఆమెరికాదేశమున 25 లోలో క్రిగయ. “వసువులకు భోజనము ఎట్టిదో చెట్లకు ఎరువు అవిధముగా అకర్మకము.” ంట్లు మొగనియ్యుట, వాటిని ఆరోగ్యముగా నుంచుట, పండ్లు అధికముచేయుట, వాటిని రుచికరముగాను పెద్దదిగా నుండునట్లు చేయుట ఎరువు యొక్కవిధి. కాబట్టి సవత్సరమున కొకపర్యాయము ఎరువుచేయుట ముఖ్యాంశ్య కము. వానలకు ముంగుగా, శ్రాంతగా వాటిని చెట్టుయెట్లును మూడు నాలు గడుగులదూరము ఆరు అంగుళముల లొతున మన్న చెక్కవలెను. క్రింద వ్రాయబోవు ఎరువును మిశ్రమము చేసి, చెట్టుయెట్లును చల్లి, ముందుగా చెక్కి తీసినవట్టితో తిరిగి కప్పివేయవలెను.

మామిడిచెట్టు ఎరువు - మిశ్రమము నెం. 1

20 కతులు. బాగుగ మురిగిన గొట్టెపెంటిలు (పొడిచేయ వలయును).

- 3 ,, ఎముకలపొడి
- 1 ,, బూడిద
- 1/2 ,, ఉప్పు
- 5 ,, అంటిబోదెకాని, లేక పచ్చిఆకు ఎరువు.

మామిడిచెట్టుకు ఎరువు-మిశ్రమము నెం. 2

20 కతులు బాగుగ కుళ్లిన పశువుల పేద (బాగుగ పొడిచేయ వలయును)

- 3 ,, గానగపిండి (అయదములు, నూగులు ప్రత్తిత్తులు, కేవలము)
- 1 ,, బూడిద
- 1/2 ,, ఉప్పు
- 5 ,, పచ్చిఆకు ఎరువులేక కొత్త అంటిబోదె

బూడిదవలన పండ్ల చిట్లకు ఎంతమేలు కలుగవది వ్యక్త సాధముచేయవారికి తెలియదు. ఎముకలపొడిని ఉపయోగించుటకు మనలో అనేకమందికి యాత్మేపణగలదు. అందువలన పాదేశములకు పంపబడుచున్నవి. అచ్చట వారిలోటల కుపయోగింపబడుచున్నవి. వారు బాగుపడుచున్నారు.

ఉలవలు, పెసలు, ఆలచందులు మొదలయినవి చెట్ల మధ్యగ చల్లి, పూవుపట్టు సమయమున నేలలో దున్నివేయవలెను. పచ్చి ఎరువుగా వేయవలెననే యుద్దేశముతో తప్ప మరే యుద్దేశముతోగాని ఆవైవ వేయకూడదు. చెట్లు పడుచున్న యిరువది సంవత్సరముల వయసుకచ్చినప్పుడు, అనగా పూర్తిగా

కాపుకువచ్చిన తరువాత, బూడిదను, ఎముకలపొడిని, ఉప్పును ఎక్కువగావేసి, మిగత ఎరువులను తగ్గించుచుండవలెను. అందువలన చెట్లు కలిగి పెరుగక పండ్లు అధికముగా కాయుచుండిన యెడల, పచ్చియాకు ఎరువును, పశువుల ఎరువును అధికము చేసి, బూడిదను ఎముకల పొడిని తగ్గించవలెను. పండ్లు కాయుట డీజించి చెట్లు చాలపెద్దదిగా పెరుగుచుండినయెడల, ఉప్పును వేయవలెను. అంతట పెరుగుట మాని, ఫలించ వారం భియను.

నీరుకట్టుట

మామిడిచెట్లకు వాటివలెనవారే కనీసము అయిదు సంవత్సరముల కాలము నీరు కట్టుచుండవలెను. ఏలన, నేలలోని కృత్రికహరముగాని, వేసిన ఎరువుగాని కట్టకు భిచ్చవలెనని కొరినయెడల ద్రవరూపముగా నుండును. అందులకు నీరు ఆంశ్యకము. నీటిలో కరుగనిది నేల ఎంతసారవంతముగా నుండినను కట్టకు నిరుపయోగము. కాబట్టి వానలు స్వల్పముగా నుండేది ప్రదేశములలో నీరుకట్టుట ముఖ్యాంశ్యకము. కాబట్టి వనకాల మందు కృత్రికములు చాలబాగుగ నుండును; ఎండకాలమందు నీటిని సరియైన సమయములందు అధికముగా కట్టినను బాగుగ నుండును. నీరు లేనియెడల వేళ్లు చాలలొతుకుట వ్యాపించి నీరు సంపాదించుకోవలెను. “అందువలన చాలబలము కన్దుపట్టు చేక, పూలు, పండ్లు కాయుటకు శక్తిహీన మగును. నీరులేని కారణముననే నేల గట్టిపడి, గాలి వ్యాపించుటకు వీలుపడక, ఫలింపేది చెట్లకు, పూలుపూయుటకు ముందుగా మూడు నెలల కాలము నీరుకట్టుకూడదు. నీరుకట్టినయెడల పూలు కలుగుటకు మూడుగా ఆకులు కొమ్మలు కృత్రికనుగును. పూలు పూచిన తరువాత నీటిని సమృద్ధిగా కట్టుచుండినయెడల పండ్లు శ్రేష్ఠముగా కాయుటయేగాక, పండ్లు పెద్దదిగాను రుచికరముగ నుండును. ఏలననగా పూలుగాని కాయలుగాని రాలిపోవుచిచ్చి కట్టవినయెడు లో నీరుండినందున ఎక్కువ యాహారము లభించును. ఎన్నిన్ని దినముల కొకపర్యాయము నీరుకట్టవలసిగది, శ్రాంతిని సమయముబట్టి యు, నేలస్వభావము ననుసరించి యుండును. చలికాలమందు తేమను నిలుపుకొనగల నేలలలో 10 దినముల కొకపర్యాయమున నీటిని నిలుపుకొనేదని నేలలలో వానమున కొకపర్యాయమున నీరుకట్టుట అనబడును. ఎండకాలమందు కల్లమాములన వారముకొక పర్యాయమును, ఎర్రపూములకు అయిదుదినముల కొకపర్యాయమును నీరుకట్టుచుండవలెను.

కలుపుతీయుట - సాగుచేయుట

నేలకొకపర్యాయము కలుపుతీయుచుండవలెను. ఆకులు పు మొక్కలను పొడిలోనే దున్నివేయుట మంచిది. ఆపాడిలో కాయధాన్యపు పిత్తును చల్లిన యెడల, కలుపు మొక్కలు మొలకజాలవు. నేలకొకపర్యాయము కట్టించుటవలన గాలిరవేకించి నేల బాగుపడును. కలుపు పెరుగుచుండినయెడల భూసాగువంతము ఈ విధముగా కన్దుపడి చెట్లకు కన్దుము కలుగును. వానలలేని కాలమందు నీరు కట్టజాలని యెడల అప్పుడప్పుడు కట్టించుచుండవలెను. ఎండకాలమందు తేమయాని నేల గట్టిపడి పగుళ్లు పాటును. అందువలన నున్న వేళ్లు తేలిపోవుటయు నేమయారిపోవుటయు, అందువలన పండ్లు రాలిపోవుటయు తటస్థించును నై నేలను కట్టగించి యుంచినయెడల, యావత్తుములు చాలవరకు నుండవు.

దరిశి - చెంచయ్య.

ఆంధ్ర నెలకములు

హరిశ్చంద్ర	1-4-0	రుక్కాగడ	1-4-0
రామరాజు	1-4-0	చాందుబీబి	1-4-0
కుశిలవ	1-4-0	దాపడినస్త్రాపహరణ	1-4-0
ప్రహ్లాద	1-4-0	పాదుకాపట్టాభిషేకం	1-4-0
ఆంధ్రీకృత్యాగస్త్య	బాల భారతము		0-12-0

(పహానము)

అన్యాయధన్యపురి మహిమము	0-3-0
నాచిపార్తి	0-3-0

పోస్తుభులు ప్రత్యేకము:—

యా అద్రిస్సులలో నెకరికైనను వ్రాయుచు.
కె. శత్రుఘ్న రావు,
మద్రాసు ఏజెంట్లు:—
నీలిరైళ్లు, బక్లా.
యం. పి. శర్మ అండ్ కంపెని,
(62) పోస్తుభుల్లు నెం. 287 మద్రాసు.

పరిశమ విద్య

చేతిపనులు శిక్షణవారికి పోటీగాఫరును, ఆంధ్ర పత్రికా ఆర్కిస్టు ఆయన ఎన్. గోపాలస్వామి వాయనిచే ననుభవమును బట్టి వ్రాసిన తెనుగుగ్రంథములు. ఇంద నేక ప్రతిచులు పనులుచే మురితిన ఉండుటచే నెట్టివారును నిరయల సహాయములేక నేగవచ్చును.

భాయ గ్రహణశిక్షము 1 భాగము:—ఇందు పోటీలు తీయవిధము, దేవలపింగు రీతిచింగు పద్ధతులున్నవి. నెల 8 ఆటాలు డిటా 2 వ భాగము 1 వ భాగమున అభ్యాసులకు కఠినము ఎని విడిది వ్రామై డెన్లార్, ప్లా నోలైవ్ విచిత్ర పోటీలు, కేతికడ్డ వై పోటీలెట్టుట, కంటికి కనబడకయుండి కావలసిన కనబడుటలుల జేయు వివిధశిక్షములున్నవి. నెల 8 ఆటాలు

విద్యాగురు 1 వ భాగము:— లోహముల జేయుట మద్రాసుర సిగాలు, తినిరాలు, పబ్బలు, పెంట్లు, రబ్బరు, స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, బెన్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, రైల్వే స్టిల్లు, ఎచ్చింగ్, కొత్త పత్తులు, అగ్గిపల్లలు, మనమే చేసిన నేర్పును. నెల 8 ఆ డిటా 2 వ భాగము:— పోటీలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ కన్వేసరులు, ప్రతిపెట్టెలు, రకం వారి కబ్బులు, వివిధమైన పెంట్లు, సిగాలు, పన్నీరు, అక్షరాలు, వాస్తవికలు, వై డింగుపనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. నెల 8 ఆటాలు.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అండు కంపెని,
7, వి నాయక మొదలి వీధి, సామలకాయపేట, మద్రాసు.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామకృష్ణ

పి. కే. పి. సి. వారి

ఈ దివ్యాచ్యుతము తిల్లులకు పాలను కృత్రికేసి

శరీర పుష్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు నుండిన. పత్యము లేని రుచికర రసాయనము. హర్షిత్వమిల్లిచ్చు బుద్ధిలో పనిలేను. పిల్లలు, తల్లిలు నుఖపడదు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చి: జబ్బులు పోయి దేహపుష్టి కలుగును. నెల బుడ్డి 1-8 1-8-0 (8847)

వి. పి. తో కలసి రూ. 2.

మావద్ద నుచేర్చుకు ఆయుర్వేదములు చిక్కను

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

పురాణోపహాససార సంగ్రహము

ఇహవిరముల కమయము 240 ప్రధానాంశముల గురించి 18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు గ్రంథములనుండి ఓషికచేసి ఎత్తి వ్రాయబడినది:—

నెల పోస్తుభుల్లు గాక రు 1-8-0

బుక్కపట్టణం తిరుమల వెంకటాచార్యులు

ఈ. రంగాచార్యులు.

పాతిరామన్న పేట, మచిలీపట్నం. (ప్రెస్టా డిస్ట్రిబ్యు)

అప్రదాబాదుసభలు

36-వ దేశీయమహాజనసభలోని దేశనాయకుల మొక్క ముఖ్యోపన్యాసబులును, అహమ్మదాబాదు పురచరిత్రంబును, మహాజనసభా దేశంబును ఇందుగలవు. 0-4-0

స్వ రా జ్య వాణి (దేశభక్తుల సుదేశములు) 0-8-0
ఆల్మోడపురుల నిర్బంధము
(939-3541) (కనోహరమగు నాటకము) 0-10-0
ములుగు వెంకటరమణయ్య సర్కిలుపేట, బందరు.

మన దేశములో చేసిన (144)
క్రిష్ణ వేణి సి రాలు
ఉండగా విదేశీ వెండుకు!
సాదా కలములకు, ఫౌంటెన్ కలములకు గూడా
నమ్మక మైన రకములు.
నీలి నలుపు, నీలి, ఎరుపు, అకుపచ్చ
8 అణా బిళ్లలు పంపితే నమూనాలు పంపుచుము.
ప్రొడెంటు, అండు జనరల్ స్టోర్సు, మద్రాసు.

భావిస్థితియేమి?

(నాయక పత్రికనుండి)

[కలకత్తాలో చాలకాలమునుండి దేశభావలో ప్రముఖ పాత్రను పోషించిన 'నాయక' పత్రిక 'భావిస్థితియేమి?' అను శీర్షిక కింద వీక్షించి విధముగా నోకవ్యాసమును ప్రకటించెను.]

మాంటాగూ సంస్కరణములను పరిపాలనా సాధనము లిట్లొనర్చుచున్నావో దేశముయొక్క భావిస్థితియేమి? అంతిమములోనే అన్ని రాష్ట్రములలోను పక్షము బయల్పడలనని మేము ప్రత్యుత్తరము ద్వారా ప్రశ్నించుచున్నాము. విద్యావంతులు కొన్ని సంకలన గమనించరా? మేమేమియు చాచుకొనడ స్పష్టముగ జెప్ప నశక్తి కలదియి:

1. (1) 'గుండ' చేతిలోను ఒక రివోల్వరుగాని, బల్లెముగాని యుండును. కలకత్తా పట్టణములోని గుండాల వద్ద చాల రివోల్వరులున్నట్లు కలకత్తా పోలీసులు కనుగొనిరి.
2. మూల మూల పట్టణములలోని దొంగతనములలో గూడ నేర్పులు రివోల్వరుల, బల్లెములను వాడతే తెంచుచున్నది. ఈ రివోల్వరుల చిన్న చిన్న దొంగలు కూడ చేతులలో పట్టణముల లేకుండ తిరుగుచున్నాను.
3. దొంగతనములు బండిపోటులన్నియు కలకత్తాలోనే వ్యవస్థితులగుచున్నవి. దుర్ఘటములలో దొంగిలించు కొనిన చిన్న సాత్రంతయును కలకత్తాలో చేర్చబడుచున్నది. దేవా, ఇస్కాంభాక్ పట్టణములలో జరిగిన దొంగతనములకు గూడ దొంగలు కలకత్తాలో పట్టుబడుచున్నాను. దీనిని బట్టిచూడ కత్తా దేశములో దొంగతనము లన్నిటికిని కలకత్తాలోనే యేర్పాట్లు జరుగుచున్నట్లు విశేషముగ మున్నది. అగల నిజమిటుగా అన్ని దొంగతనములకును ఒక కేంద్రస్థానము గలదు. అసంస్థాపనముగా వలయున్న తుపాకులను, రివోల్వరులను, బల్లెములను బాటలు నుడును. ఇటు నిక్కులును మహర్షియును యొక్కరక పక్షేయమున్నానుటకు నిదర్శనముగ నేరము జేసినందుకు పట్టుడి వాలో వారే యెక్కువగా గానించుచున్నాను. (4) దొంగతనముల సంఖ్య విద్యవర్ధిల్లితి జెందుచున్నది. ఒక్క జిల్లాలో ఒక్కవారములో నూరు దొంగతనములు వైగా జరిగినవి. ఈ కథలుగ దొంగతనము లేక్కడను ముందే నేని ఉత్తర హిందూదేశమంతయును అల్లకల్లోలమగును.
- (5) ఈ దొంగతనములకు తోడుపడితేలగు యొక్కరక జరుగుచున్నది. ప్రజాసామాన్యము కాన్సోల్ ఘోషము జేయుటకు ప్రయత్నించుట జరుగుచున్నది. ఈ రెండింటిని సంబంధము లేకున్నను, యింగళన కాంతి భంగముల్లి, అకాంతివెచ్చు పెరుగుచుండును. ఒకవిధమున కాన్సోల్ ఘోషముతో మరియొకటి బతులుజేరునని చాలమంది నమ్ముచున్నాను.

"ఎవరును దేశము మొక్కయు ప్రజల యొక్కయు స్థితిని అంధృత్వమున పాటించియు గొప్పట్లు. ఆ గ్లానాప్రతి నిధియు, వారి నహాయజులను భావ ప్రపంచములో ముక్తము న్నారు. రాజ ప్రతినిధి లోన్లవయిన వత్ గానించు చున్నాను. సర్ హెన్రీ వీలరుగారు 'జబ్బు' పాలకుడు ప్రతినిధిగాంబు అయితే వీలరుకు కెల్లిగిడిదా అయిన రాంచూ మెంలకుండ కుర్చీని యున్నాను. పంజాబు మెయింజిటి పదిసోయిన వసుధ్యులు దచ్చిసోయి. కొట్ల కొలిది హిపాయలు నష్టమాయెను ఇంతవరకును ఆ అల్లరికేసిన వారవరకు ఆ రెప్పుగా లేదు. సర్ హెన్రీ వీలరు గారు విక్రాంతియై చున్నాను. సర్ హెన్రీ వీలరు గారు తమచేర ప్రతిష్టల నిల్వకొనుటకు జేయు ప్రయత్నము లతో తీరక లేకయున్నారు. అయితే సంయుక్త రాష్ట్రములలో దిననిన ప్రార్థన నమగించునట్టి దొంగతనములనున్న, బ్రిటిషు ప్రార్థన భగమునున్న ఆ పితేయుట కేమైన పని జేయు చున్నారా? నిజమైన సంకల్ప, యీ పరిపాలకులగు సివిలియనులు దేశముయొక్క ప్రస్తుత స్థితిగలన గల్గిన కష్టముల నీడెరుపుటకు తగిన ప్రయత్నము లేమియును జేయుట లేదు. ఏరేపి నెంటు గవర్నరులను తన ప్రభుత్వముకింద బెంగాలులోని దొంగతనములు జరుగ ముందే నేని వెంటనే వాని నణచివేయు ప్రయత్నముల జేసియుండెడివారు. సర్ అలెగ్జాండరు మెకెన్జీగారు బారిసాలుగా దొంగ తనముల నణచి వేసినవిధమున హరియోక్ క్యూపరయవై స్పష్టీకరయెను. ఈ రివోల్వరులలో అట్టి ప్రయత్నములు యేర్పాట్ల నుధి కారులును చేయుచున్నట్లు గానించును.

మౌక్తలును, యొగ్గి వ్యతిరేకకాన్సోల్ సభ్యులును నిమ్నలో యే మౌక్తమును సానుభూతి లేక యిటులనేయున్నాను. చాక్లరు

సమ్రాట దేశములోని కానముల, దరి తప్పులను వదిల వ్యతిరేకములను మున్నె కామచున్నాను. సమరసామ్యమును గాను మాటాడక మాత్రము నమించి దైనిక కార్యమును నిర్వహించుచున్నాను. ఇంతవరకు కర్మగాత్రమి జేసినదియు తెలిసి కని తెలియదు. బెంగాలులోని ముగ్గురు ముఖ్యులు నాటియని రాష్ట్రమును గూర్చి కలకత్తాలోనున్నాను. దేశవ్యవహారములు ను దేశమును యెటుల నున్నావో, దేశములో నీళ్లులేకన, కలరా వ్యాపించియు నన మెంతి నాకననుచున్నావో, ప్రజలు దొంగతనములవలన యెంతి అనరాలోనున్నావో, యెక్కువని యెమియును తెలియదు. అదనున తమ తమ కాగ్యాలయ పనితో తీరక యున్నాను. సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టికది కాన్సోల్ వ్యావహారిక సంఖ్య నెక్కువ జేయుటకు మాత్రమేరా?

చాల ఉపద్రవమురానున్నది మేము భ్రేష్ఠముగ జెప్ప గలము. దేశములోని ప్రజలకు ఆయాధములు లేవు. వారలకు ఆయాధముల నపయోగించు నలవాటేమి యునులేదు. ఇంతియ కాక వారు కలరా మలేరియా వ్యాధులతో అస్థిపంజరములగు చున్నారు. ప్రజలకు ఆర్థిక రక్షణ ము జేసి కొనుట తెలియదనుట లోనర్థము లేదు. మరియొక పక్షమువారు ఆయాధములతోను మందు గుండునా మానులతోను బతులు జేరుచున్నారు. వారు ఆయాధములు గల్గి దొంగతనములకు జేయుచున్నారు. దొంగతనము యిప్పుడు ముఖ్య నూత్నమైంది. దొంగతనములు జయప్రదముగ జరిగిపో వెంటనే దబ్బుచ్చి ఆకలిబాధ తొలగిపోవును. ఈ దొంగతనములయొక్కరక జరుగుచుండెను విప్లవము లేప్పక సంభవించును. వెంటనే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును, దానితో బాటు వెంటనే జబ్బు స్థితి కలనులను దేశములో లేకుండ పోయినను విద్యాసము ప్రజల మానసములలో దృఢముగ నాటుకొనినది. నాటికి 90 దొంగతనములను యెక్క జేయించుచున్నారో అందుజుట్టులేదు. తొప్పి తీరముగ నేర నులకు మరంత భైర్యము గల మున్నది. దీనివైగా రాజకీయ బాధకులు కార్యాచరణముల స్వీకృత్యములగు మాన్యవారు. వారు కార్యాచరణమునుండి లాగానే ద్వీగుణ్య లోలాత్మాచరణముతో పనిజేసిరు దేశములో వ కూచియు వ్యాపించినట్లు ప్రజలలో అల్లకల్లోలమై ద్వేషమును, అసహనమును వ్యాపించుచున్నది. అంతిమ రాజ్యశిల్పమును, కట్టయు వ్యాపించియున్నది ఇది కుంతయునాచి ఫలితముల గనుగొనినవారు, భారతి భావిస్థితినిగూర్చి యేమియు న తోచక యున్నారు.

"పరిపాలనా విధానము బారిష్టరు దృష్టితో చూచు మందేన యికవిధ యొక్కముగ నుండవని మా నాడేకము. ప్రస్తుత విధానము పూర్తిగా మార్పు జెందవలయును మాటాగు సంస్కరణములను పనికి రానివిగ త్రొక్కివేర్చవలయును.

ఆంధ్ర పత్రిక

మంచి ఆరోగ్యమునకు

కారిజమే బీగపు చెవివంటిదిగాన (114)
ఈ అవయవము దాని పనిని చక్కగా నిర్వహించగలందులకై
డాక్టరు ఫర్నెల్సు లీవరు మాత్రులను సేవించుట శ్రేయస్కరము
బుడ్డి 1-కి రూ. 0—12—0 బుడ్డి 1-కి రూ. 0—12—0

దబ్బూ స్పిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మౌంటురోడ్డు, మదరాసు.
W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.
ప్రథమ సంతకమునందే మంచి లాభము గిట్టును (155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు వీవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)
THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.
హెడ్ ఆఫీసు, 172, బొంబారు వీధి, కలకత్తా.

మూలధనము రూ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)
మూలధనము హెచ్చించుటకు ఆధికారము గలదు.
కెంద కర్మాగారము స్థాపించుచున్నది. అన్ని కముల ధోరణులు, చీరలు, వస్త్రములు, బొటెనులు, కెడ్డిట్లు, తువారీలు, పలమాదిరిల ఇద్దరు శ్రమ్యులు తియరు చేయబడు చున్నది. దినము 1-కి కెండ్ల గవముల గడ్డ తయారగుచున్నది, అప్పుడే చాలావాటాలు గుప్తముగా ప్రచురిత బడివి. మద్రాసు రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే ఉంచబడియున్నవి.
వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను.
జనములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దినప విలాసమునకు తెలుగు భాషలో ప్రావీణులగునెను.

జి. ఆర్. గుప్త, కొత్తవేటపేట, బెజవాడ.
G. R. Gupta, Kottapeta Street, BezWada.

హిందీ పాఠ్యపుస్తకము

వెల పోస్టేజి గాక ఒకరూపాయ
వర్తకులకు ధారాళమైన విమోచన!
సాధారణముగ వాడుకలో నున్న పదములు మూడువేలకు వైగా గలవు. విషయముల వారీగా చివట సప్లి మెంటు కూడ చేర్చబడినది. విద్యార్థులకు, వర్తకులకు ప్రచారకులకు, యాత్రికులకు చాల నుపయోగించును. హిందీపరీక్షల నిచ్చు వారికి ముఖ్యముగా ఇది దగ్గరయున్న మంచిది. కొలదిప్రతులే అచ్చయినవి. కనుక కావలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును.

పం. ఆదినారాయణ శాస్త్రి,
నెం 10 అరుముగం నంబు, వేంకటరంగం స్ట్రీట్ వీధి;
(988-90) ట్రిప్లికేన్ - మదరాసు.

సవరంబంగారుకు మంచి వెంటడి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారచేయబడిన సకలవిధసగలు, వెండిసామానులు అమృతమునకు నిద్రముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుజేసి యివ్వబడును. నగలు శృంగీకముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వై మియ్యబడును. (6)

మార్చి 198 మరాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపీఠి మద్రాసు, నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపాను నెం. 880 నాయుడు అందునెన్ను
నగలకర్రకులు 87 చైవాబాదు మద్రాసు.

అయిదవ పరిస్థితులు

అంగ్ల విశేషమునకు సామాన్యముగ నుండుట

బ్రిటిష్ పాలకులు బెల్జిక్ ను వశపరచుకొనుట

లండను జూన్ 8:- బెల్జిక్ పై దండెత్తి 200 మాన్యువల్ ఫోర్సులను ఫిరంగులతో సాయుధమొలారు. తరువాత బెల్జిక్ ను జరిగి, విమానములగుడ వీరి సహాయముగ వారి క్రతుల సంఘము పరిట్టును. కాని ప్రజాస్వామ్యవైకులు కట్టణమును నిలవనని సంతకము గలుగుచున్నది. వారు దక్షిణబెల్జిక్ ను సరిహద్దులనున్న ఫోర్సులతోయి ని తెలియని న్నది.

లిగ్జులు పటాలమునకు 500 వైకులు లండను దెగ్రికి జనవరి 20 వీరు బాఫాయర్ సమస్యను విమోచనమున దోగ్గరకడ పీఠముమీద విడిచి.

చాలవలచుండి ప్రజాస్వామ్యవైకులు కొలది మైక్రూరమున వీడిన యుద్ధమును వీరద్ధ అమెరికా నందు నూతనముగ తియ్యక జేయబడిన మాదిరుపాటులు సలవనము దెలియబెట్టును. కట్టణమున కత్తిరికొనిము ఇంతకు ప్రజాస్వామ్యవైకులు లని తెలియచున్నది.

బ్రిటిష్ పటాలము ల్పై వైకులందఱు బెల్జిక్ ను చుట్టుముట్టి, సమాధిపు వైకులందఱు బ్రిటిష్ పటాలము మట్టిపించెను. బ్రిటిష్ విమానములు చాలచురుకుగ బనిజేసెను బెల్జిక్ బ్రిటిష్ వైకులతో వశపరచుకొనబడినది.

సాగు ప్రేక్షకులైన పటాలము, లి కలను, మాన్యువల్ పటాలములు బాఫాయర్ సమస్యను కీలకమునందుము అంత సాయుధ మొలారుటముల సహాయముచే బెల్జిక్ నెదిర్చి, వైకులను చుట్టు విమానములు, పట్టణమున దు ముఖ్యులు చాల తక్కువనుండి యుద్ధానికి దిగిపెను. ఇంతలో బ్రిటిష్ వైకులు వైకులకులును కరవరకులను ప్రేక్షకులను గుట్టు దట్టి బ్రిటిష్ బోర్డు దళము అన్నియు గుట్టి ప దండెను బెల్జిక్ కొలది కరవరకులను విడిచి, అది బ్రిటిష్ పటాలముల యధికముగ నుండెను.

అభి ప్రామాణ్యముల పారవాలచే వెట్టిగో పోకాటును జరిగినది కలలు పుట్టియి దెబ్బపెట్టుచు. వెట్టిగో సంపూర్ణముగా దక్షిణ బెల్జిక్ ను గెల్చుచు అందు విశేషము భాగ్యములు ప్రాప్తమైయున్నది. బెల్జిక్ సంపూర్ణముగ అట్లగుచుండెను. ఇ దండెను కాధిక్యుత. దీని ప్రజాస్వామ్యవాదులు గతవాదమున వశపరచుకొనిరి.

ప్రభుత్వ కక్షనము

బెల్జిక్ వాక్రమించుటకు గురించి కలనములు కార్యాచరణముగా కట్టు ప్రకటించి: లోమన్ సమస్యతరముల మీదుగా బ్రిటిష్ పటాలములు ముందుకు వెడలెను. ఈ పటాలము లట్లగు సరిహద్దులందు తిరుగుచుండఁగి వారివైకులకు ప్రేల్చుచును. అటువై బ్రిటిష్ పటాలములు కలిగి దళము ను పయోగించెను. ఏమియు ని రోధములేక బ్రిటిష్ పటాలములు బెల్జిక్ వాక్రమించెను, క్రతువులతో వెడలెనని మరణములు గాని గాయములు గాని గలుగలేదు ఎవరును ఖయిలీలుగా పట్టుకొనబడలేదు. ఒక బ్రిటిష్ పోల్వరుకుమాత్రము కొంచెముగ గాయములు తగిలెను.

వెట్టిగో బెల్జిక్ ప్రాంతములనుండి తిరుగ బాటుదారులు తొలగించుటకు గా నీవైకు ప్రయత్నము లూర్పబడెను. అందుచే నీ ప్రయత్నముల నిండు సాగింప నగరములేదు. ప్రభుత్వము బ్రిటిష్ వైకుల బాన్సు సానము తెనుగొన్నదని యెడ ఈ వైకులు లింతను ముందుకు జనవు. తిరిగి సిన ఫీవల దాతులు సంధింపనని వ్యక్తము కుదిరినది వీరి బ్రిటిష్ పటాలములు అట్లగు సరిహద్దులలోకి పంపివేయబడును.

ఈ ప్రాంతములందు కాంతిని వెలకొల్పుటకు గాను బాన్సు తిక్ ప్రభుత్వముతో ఈ త్రై ప్రభుత్వములు జరుకుచుండుట.

కలకత్తా నానలూరి లింక సమైక్యమును మానకపోయినను ఒడతేవునందలి కుటు జరుకుచున్నది. క్రొత్త కూటము చేర్చు కొనకలేనని ఏమట్లు తీర్మానించిరి. కాకనాడ మండిలేబడిన 2 00వంకి కూటము "భార్య" యనునాన యందు నివసించుచున్నారు. సంతాన పరిరక్షణకు క్రొత్త కూటము చేరు కొనబడుచున్నది. నగరమునది వై నానలూరి లింక వల ముండి ఒడతేవునందును వానంయందును పనిచేయుచున్నారు.

శాస్త్రగారి పర్యటనము

కార్తికపక్షము వారి యభ్యంతరములు

శాస్త్రగారి సమాధానము

ఎడిలెకు జూన్ 8:- పాముల పున ఈ దినమున శాస్త్రగారి శాస్త్రాన్ని మియ్యబడెను. ఆ సమయమున కార్తికపక్ష వాయువదు గన్న గాను త్రవంగించుచు "శ్రీ" యా శ్రేత బాతులక" యనుపదానము భాగీతీయై స్వయముచే సాగింపలేదనియు ఈ వివరణను తొలగించి యెవల భారతీయల నందఱును శిశుభాగ్యులకొని తివరంగించుకొనడ రునియు నడిచెను. ఇరుదేశముల వారిని "అప్రేరియా శ్రే బాతులక" అనుపదానము శ్రేవస్థుల మని వీరు నడిచిరి.

శాస్త్రగారు క్రొత్త మిమ్మును కట్టునువీరి. ఈ కర్ణవివక్షణను తొలగించియెవల సంకము లిగి ఫలితములు కర్ణకరములుగ నుండునని చాలచుండి "అమచున్నాను. కాని ఈవిషయమున భాగీదేశమునకు అధ్యక్షులు అగ భరములగు. భారత దేశమునందులేని నిరదేశముల దెప్పటను ఇన్ని వివిధతల వారు ఇరుగ బాతుల యందు వసించి బలేను. అయినను వ దల కొలది కర్ణముల ను డి ప్రాప్తావస్థలువారు తన కర్ణమును నిర్మలముగ నుండునని తమ ఆచారముల నిలుపుకొనుచుండిరి. భారత దేశమునందలి చాల ఇతిరబాతులవారిమీద గూడ నిది కర్ణించును.

కామన వెల్ల కల్గువారు శాస్త్రగారికి విద్యోగ్యుని అ సమయమున శాస్త్రగారి కర్ణకర్ణించుచు తమ భారతదేశ దేశక సంఘమును గురి చి ప్రసంగించిరి. ఈ సంఘమునందు చాల చుండి విద్యాధికులచేరి తినుజీవిమును మాతృదేశ భిన్నభిన్న విషయములందే డపుటకు నిశ్చయించుకొనిరినియు వీరు జీవితమున కరవరకులు దానికలె నధిక వేరనియు పుచ్చుకొనరనియు సంకల్పమునకు 80 సవరకులకలె నధికము. వేరనియు వెళ్ళుచు పుచ్చుకొన నియు నాగుచువీరి. అప్రేరియాకు భాగ తీయుల నధికముగ ప పి అప్రేరియావాని లలగు వెట్టవద్దని భారత దేశమువారు కర్ణమునుకొనిరి. వారు తమవాగ్దానమును నిలబెట్టుచుండిరి. ఇతిరకే అప్రేరియాకు దున్న భార తీయులకు సమానాక్రమ నీరువలెనని శాస్త్రగారు దెలిపిరి.

శాస్త్రగారు వై. ఎం సి. సంఘమును దర్శించెను. లెవి వెంటు గర్న లగు నర్ బార్డి మరెగారితో విందర గించిరి.

అంగ్ల అయిదవ సంవత్సరము

అశామాన్యముగ నుండుట

లండను జూన్ 8:- బ్రిటిష్ పటాల ప్రేక్షకుల కార్తా లి క ప్రభుత్వము వారి ప్రేక్షకులరములు క్రతుగా బ్రిటిష్ మంత్రివర్గము వారి కిండిజేరి. దీనివల్ల చూచియెడల పరిస్థితి లభి స్పిజేరిను చుట్టు తోయివాన్చు ది అయిదవ, అధినివేశముల సామ్రాజ్యమునందే యుడ సరి నియు దక్షిణ అయిదవ శా.నములకు సార్వభౌముని అగికారమును కామమాత్రము పుచ్చుకొను మందగలెననియు, సంధి యుండండి యు దు దెలిపి. కా.భక్తి ప్రమాణము నొన స్పరికలయు తాగ్దారి: క్రతుత్వము వారి కనిమిత్తి. సంధి యుండిండి యు దు దెబ్బపడిన మికిన్ని ఇతిరవిషయములను విరిపు. ప నిన్ను గోచున్నారు.

క్రతుగాను గతినె ను వయమున అధినివేశముల కార్తా కర్ణతోడను బాన్సు లోతోడను సంధించినని ప్రకటించెను. క్రతుత్వము శని కు వానములలో పుగ సమా జేశము గాబాలరు.

ఎన్నికలు

దెల్లిన యూనివర్సిటీయొక్క లుగు క్రతుత్వము ఆ స్థానమునకు నియోజింపబడిన ఒక అభ్యర్థియు పోటీ లేక పోవుటచే విజయవై న్నము ప్రకటించబడిరి. వీరు దెంలు సమా జేశమును పాల్గొనెనుగాని ఇతిర సమాజేశములందు యెవం బడిక కనుకూముగ ముట్టాడిరి.

లండను దెగ్రిబహుస్థానము

లండను జూన్ 7:- దోని, లోవై అంతు అట్లగు అభికారులు తొలగించినను దక్షిణమునందే లండను దెగ్రికి ఎగు మతి చేయబడు కస్తువును ప్రజాస్వామ్యవాదులు సరిధించుటను జూలేదు. లండను దెగ్రికు జనుబాకు లన్నిటి దోనిగలో కేల రైలుబండియిండి దింపివేయుచున్నాను. ఈ కర్ణవులకు దీని అరుదైటనుటలన చాలవలసరకుల కర్ణములగును. అట్లగుండి ఇతిరవాణకు 1000 రోమను కాథలిక్ కర్ణ గరులు గానాగ్గ కేరి. దీని రోమను కాథలిక్కు కర్ణాధికారులు పోషించుచున్నారు.

ఇటలీనిదేశాంగవిధానము

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

రోము జూన్ 8:- ఇటలీ చేపరుండు ప్రధానమంత్రియగు మెంటెగారువ్యంసి యు నిట్లు నడిచెను.

పరస్పర లాభకర్మములనై, యూరపు, సమీప ప్రాచ్యము కర్ణకర్ణకాసమగ్రిములందు ఇటలీ అంగ్ల దేశముల పరస్పర సహకార భావ మాధానడియు దగలెను. జెకోవా మా జేశస దర్శమున, ప్రా సు మెంలగు సంగ్రామకాలమిట్లలో సమాధానముతో మెలగు సందర్భాన అంగ్ల ఇటలీల మైత్రి దృఢ ర మయ్యెను. యూరపు కాంతిర్యాణ: ధానమునై ఈ ఇరభ్యత్వములవారను నశమునం దుండుకొని.

ఇటలీల జరిగిన నానా రాష్ట్ర సంఘసమాజేశము నందు ఇటలీ పరామ క్రతుత్వము, బ్రిటిష్ పటాల మాండేబరీ వాక్కులను తిగ్గలంపకయే ఈవిషయమును రాబోవు సమాజేశమున చర్చించుటకు తీర్మానించిరి.

రాబోవు సమాజేశములోపల నీ విషయమై బ్రిటిష్ పటాలతో యొడలడిక గానించుకొనుటకు ఇటలీ వాక్కులందుండిరి. త్వలోనే రానుబారములు ప్రా భింపబడినను, ఇటలీ లను ల అధిక కర్ణకాములును ఇటలీయునుల పాపిప్రామి కాన్ధి యు క్రతుత్వమువారీ మయమున కర్ణకర్ణమున నుండుననియు.

యూదులకు బాతాయినామును యేగ్నాటు జేయుటను గురి చి ప్రసంగించుచు పా. స్తీను మూడువరులువారికి పు క్కక్షి గ్రుచునియు, అయిన రోమను కాథలిక్కులకు ఇట్లుం ది లేకుండ పా. స్తీను యూదుల బాతాయినా. స్థానముగ జేయుటకు ఇటలీ వారుసహ్యునిం చదరని యు దెలిసెను.

ఇటలీ-రష్యను యొడలడిక

రోము జూన్ 8:- ఇటలీ రష్యను చిత్తు యుడలడిక వై సంకము లూర్పబడి ని పత్రికల ప్రకటించుచున్నది

ఈ యొడలడిక క్రతురము ఇటలీ గను సా ఫిక్ వాదుల సహకార: ధముగారికి, దక్షిణ రష్యాయందు 10000 యేకరముల ప్రదేశమును సంపాదించువాక్కు నిమ్ముటకు సోచి యులు ల గీరించిరి.

లిసెనుగారి యస్పృహ

లండను, జూన్ 8:- లిసెనుగారి శాస్త్రాధిపతి చాల విషయము గ నుం డె ను. వై ద్యులు జీ విం చుట క వై సా ధ్య ను ని తెలు పుచుండిరి. రష్యను బాతాయ వారులు మాస్కోకు జేరుచున్నా. బ్రోక్స్ గాగ ప్రభుత్వాధికారమును పుచ్చుకొనిరి. లిసెనుగారికి జ్యోతు వైద్యులు మంకు లిచ్చుచుండిరి.

పర్షియా యందు తిరుగుబాటులు

టెహరాన్ జూన్ 8:- కర్ణులు నుజ్జుకును ఆక్రమించి కర్ణేనాదికు వచ్చుచున్నా. ప్రజలు బ్రాహ్మిజనుకు పారిపోవుచున్నా. వనానే నీ రోవారు అర్ధచిరను కుట్టు కుట్టి బ్రాహ్మిజునేసా కాను ఆక్రమించుటకుజనుచున్నా. ఈ ప్రకటనలందీరకు నకపా: ప్యముగ పోపారింనుచ్చు కర్ణును అజరే జకాగర్ణు ఈ ద్యో: మునండి తొలగించుటచే వీట్లు తిరుగబడిరి. నజ్బలక్: ద్ద క్రతుత్వకటా: ములు వెకుకు కర్ణుగూడ వీరి కొంత ప్రాత్యానా మిచ్చియుండును.

బు: జర్న పరికేమునందు బూర్గు గ్రామములకు దోచు కొనుచున్నా. కాంతిని గాపాకుటకు గాను ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వము వారి వై న్య ము ల నం పి రి. బూ రి స్థా నమునందు ఇతిరకు వారి నాయకులలో నెరినో యొగిని: పర్షియా నియమించెవారు ఇచ్చుకు జోగిని అడగి నియమించుటచే, క్రతుత్వమును నిష్పాదించి ఈయాయు: మును కర్ణు జేయుచుటకు గాను బూరు: ఈ దౌర్జన్యముల నొనర్చుచుండిరి.

జర్మనువర్షపరివారము

పా: ను, జూన్ 7:- బ్యా కర్ణ సంఘము వారికిని న వ్య ప రి వా ర స ం ఘ ము వారికిని జరిగిన ఉత్త ప్రభుత్వములకు గ మనిం ప గా, న వ్య పరివార నిబంధనల వివరములుగ దెలుపవలెననియు, ఈ నిబంధనలను సవరించు నధికారము దనుకీ నువలె నని బ్యాంకర్ల సంఘమువారు గోరని తెలియుచున్నది.

కర్ణపరివారసంఘమువారు రంకులకంగీకరిం చుచువారు గానింప బోవు నా: గల నంగీరించు బాధ్యత తమకు అగోపింపవల దని ప్రభుత్వ తీర మిచ్చిరి.

కర్ణపరివారసంఘమువారి ప్రభుత్వమును చర్చించుటకు బ్యాంకర్ల సంఘమువారు సమాజేశమగుదురు. వరానువారి కర్ణ పరివారములనుగ్గించుటకు తానుగీరించునని వాంఛింతుగారు దెలిపిరి.

ఖద్దరు వస్త్రధారణము

కస్తూరి బాయి గాంధీగారి ఉద్బోధనము

పార్సీ నారీరత్నములకు హితోపదేశము

జాంబాయి రాజధానియందలి నవసారి నగరమునందు జాన్ నెల ప్రారంభమున జాతీయ కథలు జరిగెను. ప్రత్యేక కేకాది గురించి చర్చించి, ప్రజల కిర్తనమును నిర్ణయించుటకు ఘోషాగ్రదేశమునందలి ప్రధాన సహాయునిరాజరాజులంబులందరు నవసారి కేరెంచిరి.

మారత మండల వాచకు లందరు చేరి సాహిత్ర మొక బహిరంగ సభను సమావేశపడిరి. స్త్రీత కాలమునకుమునుపే మైదాము నిండ ఇసుక లిల్లిన క్రొవ గాలకుండ ప్రజలు క్రిక్కిరిసి యుండిరి. పార్సీ నారీరత్నము ల సేకయంది సభ నలంకరించిరి. పార్సీ విద్యార్థులు పార్సీ స్త్రీలు కూడ విశేషముగ వచ్చి యుండిరి.

కస్తూరి బాయి గాంధీగారు.

సాహిత్రము 6 కంటకు ఎటువల ఆకుపచ్చంగుల ఖద్దరు పతాకముతో నరి సొంపుగ నల కరించబడిన మోటారు కండలో శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీ ఇతరతో కూడ సభా మంబులము చేరెను. వామనరావు టాంపాంగరు గారు సభాధ్యక్షుని హిందరి. సభాధ్యక్షుడు, ఇంక కొందరు మాట్లాడిన కిమ్మట కస్తూరిబాయి గాంధీగారు పార్సీ స్త్రీల కిట్లు అతి గంభీరముగ నుపన్యసించిరి:—

“ సోదరి రత్నములారా, జగత్ప్రసిద్ధులగు భారతదేశ భక్తుడు బాదాభాయి నాథోజీ మహామహుని జన్మభూమి కందు మీరు నివసించుచున్నార గాన మీ మా ప్రదేశోద్ధారణకు తోడ్పడు ఉద్యమములన్నిటిలో మీ తిరుగుబాటులై చాల్వొనరెను. దేశములో నాపరి యాదుమన్నంత పశ్చాత్తమా భారతమహావ్యూహ డెట్టిదేశ సేవ యొనర్చుచుండెనో మీరు జ్ఞాపకమున దుండుకొనరెను ఖద్దరు వస్త్రధారణము చేయుటకుం దేమి అవమానము? ఖద్దరు అతిపావనమైన జాతీయపరిశ్రమ లలో నొకటి. టీకల కొలన న్నములనుండి ఖద్దరు నేత క్షీణ దశకుండు పడింది. నిన్నటిదినును ఎడక స్వరమునందు బాల్గొనిన మహావ్యూహము లకేటలు విశేషవస్త్రధారలై యుండుటను జూడ నాకు కష్టం కక్యముగాని సంతాపము కలిగెను. ఖద్దరు వస్త్రధారలై యుండిన పక్షమున ఈ పర్యవసాయము వారెక్కువ పవిత్రతతో గడపి యుండిరిని నా దృష్టభావము. నాభర, కొడుకులు చెనాలలకు పంప బడినందున నాకపరిమితానందు గలిగినది వారు కిత్తులను మిగించిని బయటపడునప్పటికీ భారతదేశము సంపూర్ణముగ ఖద్దరు వస్త్రధారణియై, తక్కినతముగ స్వరాజ్యమును, స్వాంత్ర్య సిద్ధి బడయాలగుటను వారు మాడగలిగెయెడల, నా ప్రతి మనోంభ మీదేగలదు! సోదరికలులారా! మీజాతి నిరుపమాన మగు ప్రజా విశేషమును గలిగి యున్నది. ఇటీవల జరిగిన విరోధా మహాసంగ్రామములో మీ రొంగిరిన సేవ జ్ఞాపకము. అచ్చటి సహరములో బాధపడుచున్నవారికి మీరు క్షయముగ బట్టలను, అంగేలను కట్టి పంపు ముండిరి వెటిట్ నరి ఈ ఉద్యమమునకు నానుకర్త్యము చేపించియుండెను. అట్టివహాపకాంము చేయగలిగిన మీరు నేడు మీ స్వంత్యహములందు రాటుములతో నూలును పడికి, వగములబ్బిద ఖద్దరు బట్టలను నేయజాలరా? ఈపని మీ క్షేత్రిని మించినదిగాదు. ఖద్దరుపని కష్టమైనదిగాదు. అభ్యాసము పడుకొని ములభసాధ్యమగును. యథార్థమగు ఆసక్తి, వేశాభివృద్ధికి తోడ్పడరెనను అభిలాష మీ హృదయములను చలించని యుడల, మీరెట్టికార్యమునకు గంగంజాలరు. విశేషములకేవల నకలంబించుటకు మానుడు. మీ క్యక్తిమును, వికృతము సందక్షింతుకొనుడు. మనదేశీయసోదరులగు 25000మంది రాజీకు ఖైదీలభార్యలు, వార్ధక్యమునందున్న మాతలు, నిరాధారులైన సోదరులు, సోదరివలలు, పియ్యలైపుత్రులు, పుత్రక లెట్టిబాధలను సహించి, తమవారి కొరకు విలపించుచున్నారో మీరు క్రద్ధతో గమనించెయెడల, తక్షణమే మీరొ ఖద్దరువస్త్రధారణముచేసి, తన్మూలమున కష్టజన్మస్థానమునం దున్న దేశభక్తులకు స్వాంత్ర్యగుల నందరిని పదిలిపెట్టించగలరు.—(జాంబాయి కానికల్.)

స్త్రీలను న్యాయవాదులగు బెర్నార్డినరలెకను తీర్మానమునుగురించి బొంబయ ప్రభుత్వమువారు విరోధితును సంఘము వారి అభిప్రాయము నడిగిరి. ఇట్లు చేయుటకు తరుణ మాసన్నము గాలేదని వారు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

మలబారు

దేవధారుగారి ఉపన్యాసము

కేవలహోంకొలలీరు వారియామాన్యమున గోకల్ వలలలో నిన్న సా కంకలము ఒక కథారీను తెలంగు గారు అధ్యక్షత వహించిరి. మలబారు విషయముల గురించి ఇండియా సేక సంఘ సభ్యులగు జి. కె. దేవధారుగారి ట్లుపన్యసించిరి.

కేవలహోంకొలలీరు మలబారునందు రాజీయ సాంఘిక సహజము అధికమైంది. ప్రస్తుతము యావివయముల గురించి నేను మాట్లాడ నలగలేదు. మలబారు సహాయాంఘము వారి పనిని గురించి కొంత చెప్పెదను. కేవలసహాయమున ప్రజలు లలు వైపుల పారిపోవలసి వచ్చెను. సహాయాంఘము వారు వీరికి సహాయ మొసగుట అవసరమైయ్యెను. అప్పుటచ్చట లిల్లెకాం వెలు స్థాపించబడి. ఇట్లు 4 మాసములు జరిగెను. పిమ్మట ఉచితముగ కొంత ధనము ఇచ్చి కొన్ని కంటుంబములు స్వగా మములకు పంప బడిన స్వగ్రామములకు వెల్లి నవారి కృపారథులు క్యసహాయముచేసి కొనుటకు తగు సౌకర్యముల కలుగజేయట అవసరమయ్యెను. మలబారులో పట కాలము పెప్పురు మాసమున ప్రారంభమగును. కావున ఇంకను నాలుగుమా.ముల వకు సహాయ సంఘమువారు పనిచేయుచుండరెను.

సహాయమున ధనము కావలెను. అందరు మలబారు కష్టదశకు గ్రహించి తగు ధనము ప్రోచచేయు నయమునందు కౌ క్రద్ధహించుట అవసరము. ఇంగ్లండుకు ఎల్లకు సహాయ మిక్కబడుచున్నది ఎట్టిపక్షపాతము లేకున్నది. హి.దువులకు మాత్రమే సహాయ మిక్కబడుచున్నదినియ మహిలల విషయమై ఎట్టి క్రద్ధ వహించుట లేదనియు కొందరు చెప్పుచున్నారు; ఈ కెరాలో.ణ యడెట్టి సత్యము లేదు.

మలబారునందు సంపూర్ణముగ టౌనుపరిస్థితి లున్నదని చెప్పటకు వీలులేదు. కేవలము జరిగిన ప్రదేశములయందు ప్రజలు ఘోషమగు భాధల నంభరింపవలసి వచ్చెను. ప్రభుత్వమువారు ఇతరులు, ఈ కష్టదశకు అంకి మొందింపి తమ ధర్మముల నిర్వహించుకొనుట అవసరమయ్యెను. ఇంకను చేయవలసిన పని అధికముగన్నది. కావున ప్రజలు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుట అవసరము. సా ఘి: సేచేయు నుత్సాహముగలవారందరు యా అవకాశమును సద్వినియోగ మొనర్చుకొనరలెను. అధికసహాయము చేయ జాలని వారు ఉత్సాహము విరాళముల ప్రోగు చేయవలయునని కోరుచున్నారు. ఇంక బలకంఠమునై మహావ్యూహ మతిముందు చేచ్చుకొనడిన హిందువుల విషయమై కొంత ఆలోచించవలెను హిందూ మహావ్యూహ నాయకులు, ఈ కెండు సంఘముల స్నేహమునకు భంగముకలగని పిదమను యాసహాయము పరిష్కరించవలెను. అధికనైతిక పునరుద్ధరణమునకు పాతకాలు, సహకారసంఘములు అధికముగ స్థాపించుట అవసరమని నా అభిప్రాయము భారతీయులందర, అందు ముఖ్యముగ ఈ రాజధాని వాస్తవ్యులు యాసహాయమున బౌదార్యము ప్రకటించుట అవసరము.”

ఉపన్యాసకునికి అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించబడినది. అంతటితో కథ ముగిసెను.

మలబారు విప్లవము

వైనికులు ప్రశంసించబడుట

మలబారు విప్లవము నణముటకు వైనికులు కొందరు కష్టించబడిరి. ఈ నెల 6 వ తేదీన 1/39 రాయలు గర్హనాలు రైపిల్లు వారు మలబారు నుండి వెడలిపోయిరి. ప్రస్తుతము అధికముగ కేవలపడిన వైనికులు మలబారు నందెక్కడ లేరు విప్లవ సహాయమునందు ప్రశంసనీయులగు నేకదేశీయ వైనికులకు వైనికోద్యోగులకు పోలీసువారికి, అందుముఖ్యముగ నూపరింటెండెలు ఆర్. హెచ్. హెచ్. కాకు గారికి సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు వందనములు నమర్పించుటను తెలుపుచు ఒక ప్రభుత్వపు టుత్తరవు ప్రకటింపడినది.

అహమాసములవరకు, అలీపూరు పోలీసుస్టేషను అధికారములోనున్న పంకాలు గోనుగ్రామములో పూర్వజీవు పోలీసు దళమున ప్రవేశపెట్టెటటుల ఢిల్లీ ఫిల్మ కమిషను ప్రకటించెను.

వాతావరణ సితి

1922-౨ సంవత్సరం జూన్ నెల 11-వ శనివారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అర్జున్ గోన్దా	అర్జున్ గోన్దా	అర్జున్ గోన్దా	అర్జున్ గోన్దా	అర్జున్ గోన్దా
	× 24 × ౧౦౦లలో	× 24 × ౧౦౦లలో	× 24 × ౧౦౦లలో	× 24 × ౧౦౦లలో	× 24 × ౧౦౦లలో
విక్టోరియా పాకా	83.7	68.2	49.6	12.54	...
బొంబాయి	82.8	72.9	24.8	12.17	5.10
హైదరాబాద్
హైదరాబాద్	86.4	77.0	0.85	5.87	0.91
హైదరాబాద్	90.4	79.7	...	11.82	9.82
హైదరాబాద్	88.7	78.0	...	2.88	1.84
హైదరాబాద్	87.2	69.8	0.12	2.20	0.78
హైదరాబాద్	101.0	84.9	...	0.72	0.76
హైదరాబాద్	101.4	83.9	...	0.6	0.18
హైదరాబాద్	108.8	88.0	...	0.84	1.05
హైదరాబాద్	106.4	84.1	...	0.31	1.09
హైదరాబాద్	104.8	83.3	...	0.97	0.67
హైదరాబాద్	104.5	81.4	...	1.88	0.78
హైదరాబాద్	101.8	80.6	...	0.59	0.26
హైదరాబాద్	96.8	78.7	0.27	1.51	1.18
హైదరాబాద్	91.4	8.0	...	0	0.08
హైదరాబాద్	93.2	18.6	...	0	...
హైదరాబాద్	84.6	74.4	0.34	4.67	0.98
హైదరాబాద్	81.8	74.8	1.26	3.79	1.41
హైదరాబాద్	85.9	74.7	0.57	5.44	3.73
హైదరాబాద్	68.6	77.3	...	4.11	6.81
హైదరాబాద్	84.0	74.6	0.54	8.10	3.80
హైదరాబాద్	74.1	68.5	0.24	3.89	2.70
హైదరాబాద్	89.9	78.0	0.07	3.92	7.68
హైదరాబాద్	68.4	72.9	2.82	6.88	...
హైదరాబాద్	91.8	79.6	0.05	4.02	0.50
హైదరాబాద్	100.8	76.3	...	0.15	1.81
హైదరాబాద్	99.0	0.78	0.88
హైదరాబాద్	100.1	76.4	...	1.23	0.11
హైదరాబాద్	99.8	75.7	...	0.09	0.77
హైదరాబాద్	100.2	78.1	...	0.09	0.61
హైదరాబాద్	104.6	82.0	...	0.95	0.03
హైదరాబాద్	84.3	65.3	...	0.15	0.89
హైదరాబాద్	89.6	66.3	...	0.94	0.60
హైదరాబాద్	96.6	52.7	0.01	0.71	0.89
హైదరాబాద్	69.8	50.0	...	0.34	2.82
హైదరాబాద్	92.8	71.6	...	0	0.53
హైదరాబాద్	98.8	79.2	...	3.78	2.82
హైదరాబాద్	94.9	74.3	...	3.16	1.79
హైదరాబాద్	99.4	79.4	...	0.24	0.39
హైదరాబాద్	100.0	76.6	...	0.86	0.17
హైదరాబాద్	96.8	77.0	...	0	0.62
హైదరాబాద్	0	1.88

సర్కారులు, పశ్చిమతీరము మొనూరు బొంబయిలందు మబ్బలు స్వల్పము. మిగిలిన ప్రదేశములలో ఒక మాస్త్రుగ కె.వు నెలటలు, పశ్చిమతీరము, బొంబయిలం దార్ద్రత అధికము. మొనూరునందు సాధారణము. మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువ పశ్చిమతీరమందు వేడిమి హెచ్చైన బొంబయి, మైదానరాబాదు దక్షిణము, సర్కారులయ తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు మార్పులు లేవు.

బంగారోఖారమున వాయుభారము తగ్గెను. పశ్చిమతీరమున కర్షములు గురియును.

ఎన్. ఆర్. యు. సామ్రా.

వాతావరణ వాస్తవ్యము

లండను, జూని:—గతరాత్రి సార్వభౌమ దంపతులు, అగా భానుగారికిని కూచి బీహారు రాజదంపతులకును, జాల్మారు మహారాజాగారికిని దర్శన మొసగిరి.

రాణిగాజు పక్షి యను, అష్టమ మంత్రులకు దర్శన మొసగిరి.

లికనీరు మహారాజాగారి కిరీత మస్వస్థతగా నుండుటచే మందు పుచ్చుకొనుటకు పారిసునుండి లండనుకు కచ్చుకున్నారు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జూన్ నెల 10-వ తేదీ

శనివారము

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము :

కా స నా తి క్ర మ ణ ము

—:—:—:—

లొంగుతున్న ప్రారంభమున అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసమావేశము నిన్నటితో ముగిసెను. మహాత్ముని నిర్బంధమున కంతరము ఈ సంఘము మొదటి పర్యాయము గూడెను. నిరాకరణోద్యమమునకు, మహాత్ముని నిర్బంధము అంతరాయము గలిగించుటకు మారుగ, విజయచిహ్నముగ వర్ణించెను. ఆహింసాధర్మమునకు భంగము కలుగుటకు మారుగ, మరింత వ్యాప్తి గలిగెను. దేశమున ప్రబలింప ప్రశాంతస్థితి, అధికారవర్గము నకును మితవాదలకును మిత్రము పుట్టికొల్పుచున్నది. భారతీయు లింత శాంతముగ మెలగెద రని వారు ఊహించరయ్యిరి. ఇట్టి స్థితిలో, మరల నిర్బంధము లనే ప్రయోగించుటచే, మాతనోద్యమము నెదుర్కొనుటకు అధికారులకు మరియొక సూర్యము గనుపించలేదని తేలుచుచున్నది. పిడుగు కు ను బియ్యమునకును ఒక్కటేమృత మనుసామ్యమున, అన్ని సమయములందును నిర్బంధ ప్రయోగ మే శరణ్య మగుట, విచిత్రము. ప్రజాశయములు న్యాయము లనుట కేగును అభ్యంతరము జెప్పుదు. ప్రజలవలంబించెడి పద్ధతులు ధర్మము లని గూడ ఎల్లరును అంగీకరింపవలసివచ్చుచున్నది. ధర్మమును అడగద్రొక్కుటకు సాధ్యమనా? బలప్రయోగ మిందుకు తోడ్పడునా? తోడ్పడదని ప్రస్తుత సందర్భములు తెలుపకనే తెలుపుచున్నవి. అధికారవర్గము తమపద్ధతులను మార్చుకొనకతప్పదు. ఆసంగ తిని వారే కొలదికాలములో అంగీకరింపగలరు. మహాత్ముడు దేశమునకే గాక పాలకులకు గూడ మేలైనగూర్చెను. ఈ సంగతిని కేళవప్తి గారే అంగీకరించియుండిరి. అమెరికాయందు నివసించెడి భారతీయులలో, మహాత్ముని యుపదేశములు దార్జన్యపద్ధతులందు సమ్యక్మును తొలగింపగలిగెను. అరాజకోద్యమము, మహాత్ముని రాకవలన రూపురూపెను. ఇందువలన, పాలకుల కెంత లాభించెనో గ్రహింపవచ్చును. ఈ సంగతిని పాలకులు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ సంగీకరింపవలెను. తాము గూడ బలప్రయోగము నిరుపయోగ మని గ్రహించి, ప్రజాశయములను వెంటనే సఫలపరుపవలెను. ఇప్పు డట్టిపని జరుగకున్నను, పాలకులు తమ దృష్టిపథమును త్వరలో మార్చుకొనకమానదు. జాతీయనిశ్చయమును గౌరవింపకమానదు.

మహాత్ముని యుద్యమమునం దొక్కభాగపు విజయము స్పష్టమగుచున్నది. ప్రజలను ఆహింసాధర్మబద్ధులుగ జేయుటయందు, మహాత్ముని సంకల్ప మిడచుచున్నది. రెండవభాగ మగు, పాలకుల హృదయములలో మార్పు గలిగించుటయందు, మహాత్మునియుద్యమము విజయము గాంచవలెను. ఇందులకు అనుకూలచిహ్నములు గనుపింపక బోలేదు. ప్రతిష్ఠకొర తెలుల జెప్పినను, నిర్బంధ విధానావలంబనమువలన ప్రజల నిశ్చయము తొలగిపోవదని పాలకుల కీసరికి గోచరించియుండును. ఇంకను వారి పద్ధతులు మార్చుకున్నను మాతన వర్ణానుము త్వరలో తలసింపక తప్పదు. కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఇందు కవసరమగుమార్గ

ముల గూర్చి యోచించిరి. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు నిర్బంధవిముక్తులై మరల కార్యక్షేత్రమున బ్రవేశించుటచే, లొంగి సమావేశ సభ్యులకు మరింత ప్రోత్సాహము గలిగెను. సంయుక్తరాష్ట్రములందు, నెహ్రూగారి రాకవలన ప్రజల కార్యదీక్ష బలమగునని తలంపవచ్చును. కాంగ్రెసు సంఘ వ్యవహారములు చురుకుగ కొనసాగునని భావింపవచ్చును. దేశము కడుశాంతముగ పాటుబడుచున్న సమయమున, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యముల సరికట్టుటయు నిర్బంధవిధానము నవలంబించుటయు, ప్రజలకు దుస్సహముగ నుండుట సహజము. తమ యసమృద్ధి ఖండితముగ గనుబడి, నిర్బంధముల నెదుర్కొనుటకు వారు ఆతురము జూపుట సహజము. కాంగ్రెసు సంఘసమావేశమునందు, శాసనాతిక్రమణము పట్ల సభ్యులు ప్రోత్సాహము గనుబడి. ఏదియో నొకరూపమున శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవలెనను నభిలాష వర్జింపు కమిటీసభ్యులందును, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులందును బాగుగ వెల్లడియయ్యెను. ఇందలి బాగాగులు దీర్ఘచర్చకు లోనయ్యెను. శాసనోల్లంఘన మేరూపము వాల్చుట కయినను, నిర్మాణకార్యక్రమమును ముందుగ పూర్తిజేయవలయును. ఈపని నెరవేరనిది, తీవ్రచర్యల నవలంబించుట, పునాదులు లేని కట్టడము వలె వర్ణించుచును. గాంధీయహాత్ముడి విషయమై సంశయమున కవకాశములేకుండు నిరూపించియుండును.

శాసనోల్లంఘనమున కవసరమగు నియమములు బర్దోలీయందేమి, డిల్లీయందేమి స్పష్టముగ వివరింపబడెను. కాంగ్రెసు నియమములనే, నిరాకరణావలంబు లుల్లంఘించుట పరిహాసాస్పదమగును. వ్యవహార ముంచే క్లిష్టమయ్యెను. ఒకవంక నిర్బంధవిధానమునకు ప్రత్యుత్తరము జెప్పవలెనను నభిలాష గలదు. కేరొకవంక నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహింపవలసినవిధి గలదు. మొదటిపని తొందరగ జరుగవలయును. రెండవపని నెరవేరుటకు కాలమువృష్టును. ఈ రెండువిషయముల తెలులనయినను సమన్వయము గురురవలెను. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులందు, ఈ విషయమునుగూర్చి దీర్ఘయోచన జరుగుటకు, ఇట్టి సమన్వయమును కుదుర్చవలయునను తలంపే ముఖ్య కారణము. చాలసేపు చర్చ జరిగినపిమ్మట, వర్జింపుకమిటీ తీర్మానమునకు పండిత మదన మోహనమాలవ్యాగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ యంగీకరింపబడెను. తుద కంగీకరింపబడిన తీర్మానమునందలి ముఖ్యాంశముల నిట వివరింతుము. కాంగ్రెసుకమిటీవారు తీవ్రసంచలనము నాపివైదినను, ప్రభుత్వము వారు కఠిననిర్బంధములను దేశమునందలి వివిధభాగములలో విధించుచునేయున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో సయితము కాంగ్రెసు ప్రచారకుల ధైర్యము తొలగిపోవలేదు. పలుకష్టముల కోర్చి వారు నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధములను కొనసాగించెడిపద్ధతి మిగుల అక్రమముగ నున్నదనుభావము దేశమున వ్యాపించినటుల కాంగ్రెసుకమిటీవారు గుర్తించిరి. దీని నెదుర్కొనుటకు ఏదియో నొకకఠిన శాసనాతిక్రమణము నవలంబింపవలెనను భావము దేశమున గలదనియు, వీరు గ్రహించిరి. కాని, సమస్త శాసనోల్లంఘనమున కయినను సంసిద్ధమగుటకు, నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణ మత్యవసరమనియు, కాంగ్రెసుబిత్వము సిద్ధించుట కీపని జరుగుట యావశ్యక మనియు, కాంగ్రెసుకమిటీకి విశ్వాసము గలదు.

ఆ కారణముచే, నిర్మాణకార్యక్రమము సాధ్యమగునంత త్వరలో పూర్తి జేయవలసిన బాధ్యతమనపై నిలిచియున్నది. ఈ బాధ్యతను నిర్వహించుటకు దేశము యావచ్ఛక్తిని వినియోగింపవలయు నని కాంగ్రెసు కమిటీ నొరుచున్నది. మహాత్ముడిసంగతిని ఇదివరకే వ్యక్తీకరించియుండును. నిర్మాణకార్యక్రమమును పంజాబు మొలులు వేగముతో కొనసాగించవలెనని మహాత్ముడు భారతీయులను హెచ్చరించియుండును. ఈ హెచ్చరికనే, కాంగ్రెసు కమిటీవారిపును మరల గావించుచున్నారు. ఆగస్టు 15-వ తేదిన కలకత్తా నగరమునందు కాంగ్రెసు కమిటీ మీటింగు జరుగును. ఆ సభయందు శాసనాతిక్రమణము నవలంబించు విషయము గూర్చి యోచింపబడును. ఈలోపుగ, దేశపరిస్థితులను కనుగొని రాబోవు సభలోగ రిపోర్టు జేయుటకు కొందరు సభ్యులను అధ్యక్షులు నియమించెదరు. ఇప్పు డవలంబింపబడిన తీర్మానము, డిల్లీ తీర్మానమును మార్పిచాల దని, స్పష్టముగ తెలుపబడెను. ఇందువలన, నిర్మాణకార్యక్రమమును దేశము నిర్వహింపకుండు ముంగకు జనుటకు వీలుండదు. దీనిని ఎంతత్వరతో పూర్తి జేసిన దేశమున కంతక్షేమము. నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటచే, ప్రజల సామర్థ్యము లోకమునకు వెలడియగును. స్వదేశ ప్రతీక్షను కొనసాగించుటవలన, ఆర్థికదుస్థితియు, కాటకమును నివారణమగును. ప్రజలసంపద స్పృధయగును. పంచాయతుల ప్రతిష్ఠాపనము వలన, స్వసహకారమునకు బునాదు లేర్పడును. ప్రజలలో వివాదములు తగ్గి యైకమత్య మేర్పడును. అస్పృశ్యతానివారణవలన, జాత్యైక్యత బలపడును. జాతీయవిద్యావ్యాపకమువలన, భావదాస్యము తొలగిపోవును. భారతజాతికి భావదాస్యము తొలగి, స్వశక్తి విజృంభించిన పిమ్మట, స్వరాజ్య సిద్ధి కాటక మేముండును? శాసనోల్లంఘనమును గాని, మరి యే సుతరసాధనములను గాని అవలంబించుటకు, దేశమునకు శక్తి ఏర్పడదా? అహింసకు భంగము వాటిల్లు నను భయ మపు డుండదు.

ఇక రెండుమాసములలో మరల కాంగ్రెసు కమిటీసభ గూడును. ఈ గడుపులోపల నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుటకు దేశము నిరంతరకృషి జరుపవలెను. కాలహరణ మేమాత్రము జరిగినను, స్వరాజ్యసిద్ధి దూరమగుచుండును. స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో గలుగకుండుటకు ప్రజల మూంధ్యమే కారణమగును. దేశమోక్షము వారి హస్తములందే గలదు. వేరొకడనో దానికొరకు వెదక నక్కరలేదు. వర్జింపు కమిటీ తీర్మానము నందు, కాంగ్రెసుకమిటీయందు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు మొదట ప్రతిపాదించిన తీర్మానము నందును, నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణమునకు నెట్టెంబరు 30 తేదీవరకు గడువొసగబడెను. తుద కంగీకరింపబడిన తీర్మానమునందు 15 వ ఆగస్టు తేదీవరకే గడువీయబడెను. అందుచే ప్రజలప్రయత్నముల జేసినగాని, ఇక్కావ్యయ పూర్తిగాజాలదు. భారతీయులెల్లగును తమ నిర్దుష్టధర్మమును అతిశీఘ్రముగ నెరవేర్చినగాని, కార్యసాచకులయు గలుగను. ప్రస్తుతపరితౌ సమయమున భారతీయులెల్ల ప్రవర్తించెదరో, దానివై భావిరిణామ మంతయు నాధారపడియుండును. కాంగ్రెసు సంఘ తీర్మానములలో ప్రధానతీర్మాన మియ్యది. గాంధీ మహాత్ముడు దేశమునకొనబోస సేవను ప్రశంసించుచు తీర్మానింపబడినటులు, నిన్నటిదినము తెలిపియుంటిని. అస్పృశ్యతాదోషమును నివారించుటకు ఫుక్రదమగుచర్యల నెల్లల యవలంబింపవలయునో సూచించి వర్జింపుకమిటీవారియెగుట నుంచుటకు శ్రద్ధాసందస్వామి, సహజసిద్ధి, కే.

యాగ్నేకు, దేశసాండిగార్లు గల సంఘ మొకటి ఏర్పరుపబడెను. ఇందుకొంకు ప్రస్తుతము అయిదు లక్షల రూపాయలను ప్రత్యేకించుట కంగీకరింప బడెను. ఈ తీర్మానమును, జప్తి సుప్రతిక సముతము బహుకరించుచున్నది. లక్షోన్నతమా వేళ మత్యంత ప్రాముఖ్యమైనది. లక్షోన్నతమ పూర్వము జరిగిన కార్యక్రమసభలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఒడంబడిక జరిగెను. జాతీయవాదులకును మితవాదులకును కలయిక ఏర్పడెను. ఇట్టి పవిత్ర స్థలమునందు, నిన్నటిదినము గావింపబడిన నిశ్చయము సఫలమై, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని సమకూర్చుగాక!

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దుర్భరదశ

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దుస్థితి నానాటికే ప్రబల మగుచున్నది. ఇప్పుడు తెలిసిన సమాచారముబట్టి భారతీయుల కష్టములు మిన్నముట్టెనని తలంపవచ్చును. ఒకవేళ శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు ఆఫ్రికాయాకు రానుబారము వెడలి యుపన్యాసముల నొసగుచుండ, వేరొకవంక దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు భారతీయులకు నిలువ నీడలేకుండ జేయుట విచ్ఛిన్న కనపెంపకమానదు. ఇంపీరియల్ సమాసే తీర్మానములను దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు తేజ జేయుదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దెలిపెడి ఆంగ్లీక వాణిక లెక్కగారు. పోలకుగాకి దక్షిణాఫ్రికా అనుభవము విశేషముగ గలను. భారతీయుల కష్టములలో నతడు వెనుక పాల్గొనియుండెను. నిన్నటిదినము పోలకు గారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల స్థితి గూర్చి అసస్సియే టెడు ప్రెస్సు ప్రచురింపి తో ఈవిషయమై చాలసేపు ముచ్చటించియుండిరి. వారు దెలిపిన సంగతులబట్టి ఎట్టి దుర్భరదశను దక్షిణాఫ్రికా భారతీయు లనుభవింపుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. గత వత్సరము లో రెండు నిర్బంధ చట్టములు చేయబడెను. ఒకటి వర్తకమునకు సంబంధించినది. వేరొకటి ఆస్తి హక్కులకు సంబంధించినది. ఈ రెండు చట్టములు భారతీయులను పీడించుచుండగ, ఇప్పుడు డబ్బు కార్పరేషనువానికి మరియొక యధికారము ప్రసాదించబడెను. భారతీయులను ప్రత్యేక పు గూడములలో నుంచుటకును, భారతీయు లితర భాగములలో భూములను కొనుటకుగాని, భూమిని సంపాదించుటకుగాని, దానియందు నివసించుటకు గాని హక్కు లేకుండుటకును, ఏర్పాటుజేయవచ్చును. ఇటీవల నొకవేలములో కార్పరేషను భూములకు భారతీయులు పాటబెట్టిరి. వీరి పాటలను వేపు అధికారి అంగీకరింపలేదు. భారతీయు లిటుల మరల జరుపకుండుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. అక్కడి గవర్నరు జనరలుగారి యంగీకారము నిది పడయచో, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు మరణమే గలుగునని, పోలకుగారు భావించుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా యూనియనునందు ఒక్కప్రదేశమున నిష్పాదశాసనము నేర్పరుచుచో, అది మిగిలిన ప్రదేశములకు గూడ వ్యాపించును. ఇందువలన గొప్పవిపత్తు రాగలదని, పోలకుగారు తెలుపుచున్నారు. సామాన్య సమావేశములందును, అంతర్జాతీయసమావేశములందును సభ్యత వహించుటవలన భారతవర్షమునకు గలిగినలాభము మృత్యుమని, స్థిరపడినది.

అకాలీయద్యమము
సిక్కుసంఘమును చక్కబఱచి, వారిలో ఆత్మగౌరవమును పెంపొందించుటకు, అకాలీ యుద్ధము మిడివటకు బయలుదేరినది. ఈ యుద్ధమును అతితీవ్రముగ, సిక్కులందు మాత్రం నొక్కొక్కమును కలిగించుచున్నది. ఈ సంఘము వారు కాంగ్రెసు ఉద్యమమున కభిముఖులగుట చేతను, స్వయంసహాయమును బోధించుచేయు, పంజాబు అధికారుల ఆగ్రహమునకు గురియగుచు. వీరు కఠినవిద్యుధములకు లోనగుచున్నారు. వీరిపై పలువిధములగు నేరము లాలోపింపబడుచున్నవి. ఇటీవల దొంగతనములమూలమున పోయిన కొన్ని ఆయుధములును మంగుసామానును మూటుగా మణిజిల్లాలో అకాలీసంఘపు కార్యకర్త యింటిలో దొంగతనని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఈ సమాచారము పిమ్మట అబద్ధమని తెలిసెను. అకాలీసంఘముతో నెట్టిసంబంధము లేని మరి యొకరియింటిలో ఇది దొంగతనమై, ఇట్టి తప్పు సమాచారమును ప్రకటించినవలకు తాము చింతించితిమనియు, ప్రభుత్వమువారి పురుష ప్రకటించుచున్నాడు. ప్రభుత్వమువారికి యారోపణలు గావించినపుడు సత్యమును బాగుగ దెలిసికొని ప్రకటించనియెడల, దుష్ప్రసిద్ధిమరింత యధికమగును.

ద్వంద్వప్రభుత్వము
సరిహద్దురాష్ట్రమునకు సామరణముల నొసగుచో, ద్వంద్వప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టగూడదని పంజాబుమంత్రి యగు లాలా హరీషర్ లాల్ గారు ప్రాంతీయుల కమిటీయేర్పట సామ్యమిచ్చుచు బలికిరి. ఈకష్టతలనతాళ మేమునదని, వారు సూచించిరట. హరీషర్ లాల్ గారు తెలిపిన కారణ మెద్దియో తంతివార్తలో గనుపింపదు. సరిహద్దు రాష్ట్రము ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును పొందుటకు అగ్గముగాదని వీరియందేశమో, లేక ద్వంద్వ పద్ధతి అసర్థదాయకమని వీరియందేశమో తెలియ కున్నది. ద్వంద్వపద్ధతివలనలాభములు హరీషర్ లాల్ గారి కింకో అనుభవైకవేద్యమై యుండరు యును. ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతిలన దేశమునకు లాభమునకన్న నష్టమధికముగ లభిగెను. నూతనముగ సంస్కరణముల నొసగు రాష్ట్రము ల కిది లేకుండుటయే మేలని వేరు చెప్పవలసినది. ద్వంద్వపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టిన మాటాగూ ఛెలెగూ ఛెలెగూ ప్రభుత్వార లే, దాని బాధ్యతను వదులుకొనుచుండి, ఇతరులు దాని నాచూరించు టులు? పూర్ణస్వరేపాలనము నొసగినదాని, దేశము సంతృప్తి జెంద దనుట నిశ్చయము.

జాతీయమ్యునిసిపలుపక్షము
బొంబాయికార్పరేషను సభయందు, జాతీయ మ్యునిసిపలుపక్ష మొకటి స్థాపింపబడెనని, ఇతరు మున్ను వార్తచేరియుండెను. ఈపక్షమునందు జేరెడి సభ్యులు కాంగ్రెసుసంఘమునందు జేరెడివారుగ నుందురు. స్థానిక స్వకరిపాలనమును, ప్రజాసేవ ముల కనుగుణముగ జేయుటయే వీ యుద్దేశము. జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకును, మద్యపానమును తొలగించుటకును, ఇతరవిధములకు జాతీయ సేవజేయుటకును, ఈపక్షము వారు పూర్వకొందురు. వీరి యుద్దేశములు ఎంతవరకు కొనసాగునో చూడవలయును.

మూలీ సమావేశము
మూలీ సమావేశము చచ్చానుటకు, మహారాష్ట్ర నాయకుల సమావేశము చేపట్టెదము బొంబాయి లో గూఢము. మూలీ సమావేశము తొలకంపె

వారి వలన గలిగిన అన్యాయము, మహారాష్ట్ర దేశమునాకొననుండి వేరొకొనవరకు ప్రభుత్వము జేసెను. మూలీ సమావేశము న్యాయము గలిగింపవలెనని మహారాష్ట్రదేశము కృతనిశ్చయమురాలై యున్నది. ఆ నిశ్చయము రేకటిసభలో వెల్లడియగును. తాతాకంపెనివారును, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారును ఇక నయినను తమ మూర్ఖపు పట్టుదలను మానుకొనుట యుక్తము.

జర్మను నాకాదభాధికారిపై కేసు
లెన్జు కాన్ 7:— జర్మనీకు దలి రాజపక్ష రహస్య సంఘ రహస్యముల బలపరుచుకేసు విచారణకు వచ్చెను. ఇదిరకు ఆధికమంత్రి నండి సందేహమునై సంతకమున చార్ ఎన్ఫర్స్మెంట్ గారి హత్యకుండు, ఇదిరకు నాకాదభాధికారికాన్ 7: కమాండర్ వాకెలింగారికి సంబంధములదను నేమనై క్లింగు గారి దినము విచారించబడినది. ఈ కేసును చాల రాజీయ హత్యల ఆచూకీలు దెలియవచ్చును. రాజపక్ష రహస్య సంఘములవారు ఖయిదీని విడిపించుటకు ప్రయత్నించు తెలియుటచే కొద్ది ఆవరణములు కావలయుండవలెను.

ఇండికేపు విచారణసంఘము.
కేన్, కాన్ 8:— కే ప్రభుత్వపు వ్యవహారమునకుంచి విచారించుటకు ఇండికేపు ప్రభుత్వం అధ్యక్షుకొండ నియమించిన కమిటీలో డి. థానన్ కేసు సి. డి. ఇ. డి. హెన్ కాల్లు సి. వి. ఇ. (రాష్ట్రం కాన్ 8: సభ్యుడు) సి. గాన్ 5: అలెగ్జాండరు మలే సి. డి. ఇ. 5: రాజేంద్రాధిమఖ్తే సి. వి. ఇ. కే. సి. వి. బి., పురమల్లెం దాను, టాడుగాను సి. వి. ఇ. గాన్ 5: సభ్యులుగ పంపెముట కంగీకరించిరి. అధ్యక్షునితో సహా కమిటీలో నుండు సభ్యులుండురు. లండన్ నగరమునలి భారత కార్యాలయమునకు అధికారిగా యగు హెన్. యన్. హవాద్ధ థాన్. వి. సి. వి. వి. ఇ. సి. యన్ గారు ఈకమిటీ కాన్ 8: సభ్యులు. ఆర్. ఎ. హంటు సి. యన్. వి. వి. సి. యన్ గారు ఇప్పుడు ప్రభుత్వ కాభాధికారులు చేయుచున్న విచారణను రేకొనెదను.

బెనె టంగుగారి ఆఫ్రికాయాపర్యటనము.
అసి బెనెటంగుగారు అతిరైతుమండి బొంబాయికి ప్రయాణమున సమయమున నొక గుంపునాసమున ఇట్లు దెలిపెను—భారతదేశమును సామాన్యమునందే యుండుట చాల ముఖ్యము. సామాన్యభావస్థితి కది మకపరము. ఆఫ్రికాయా శ్రమితులవారి కిట్టికే యుండవలెనా యను అంశము ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారే నిర్ణయించుకొనలెను. కాని ఇతరల స్వాతంత్ర్యమును పోరాడిన భారతీయులు తమకు వ్యాప్త శ్రమితు సహించుకొనక పోవుట యుచితముగాదు. కాస్త్రీగారు భారతదేశమున వాదించ సమర్థుడు.

చీనాప్రతిష్ఠా, యుక్తే గూలు ఒడంబడిక గావించు కొనెను.

కర్మియా వల్లెస్ గారు గారమన్ ముల్స్ గారి ప్రధాన మంత్రికే నమస్కరించి.

సామ రీజెటు గంగ్లెస్టు వారిని ప్రస్తుతము కార్యము జూయమంపరలెని కోరెను.

గంగ్లెసు యుజముల చచ్చుచున్న సాల్వేటరు అమెరికావారికిరించిరి.

బ్రిటీషు ఎన్ఫర్స్మెంట్ ప్రభుత్వ మిమ్మును కష్టమునకు కలిగించు కళహంకరితదని నో నుట్టు ప్రభుత్వమువారు నోపిరి ఈవార్త దాము నమ్మ నియు నిజమునా కనగూనుటకు ఒక ప్రతినిధి పంపెద మయ్య యాయు ఆర్పివిమపు దెలిపెను.

పాపీ దేశములో లెగలు హెచ్చుచున్నట్లు వార్తలు దెందుచున్నవి. ట్యూరూక్ సరమును దక్షిణమునందు చేమియాకాదాబును మార్పును స్వాధీనము చేసికొనిరి. కాన్ 5: సమావేశమున తూర్పుతీరమున నున్న అస్తాగబాదులో తుంగ్లూమానుండి బ్రిటీషు సావనాముల కెర్నాట్ సావ దక్షిణమున నుండు బుజీరులో లూర్లు ఆల్లలను చేయుచున్నారు. గిలాను, క్యాష్మీరులోను అలభాలు జరుగవచ్చును.

దేశీయ వార్తలు

శాసనోల్లంఘనము.

అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీవారి తీర్మానము - ఆగస్టు కలకత్తా సమావేశములో
శాసనోల్లంఘన రూపమును నిర్ణయించుట.

నిర్దేశిత కార్యక్రమమును అతిశీఘ్రముగ పూర్తి చేయ హెచ్చరించుట.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దుర్దశ - పోలీస్ గారు వివరములన్నీటిని తేల్చుట.

ఆంధ్ర దేశము.

ఇచ్చాపుర కాంగ్రెసు ప్రచారకుల నిర్బంధములు.

ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీ సమావేశము.

అక్టోబరు 8. - ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీ సమావేశమునందు సాధారణ స్థితిగతులనుగూర్చి చర్చించు సమయమున ప్రస్తుతమందు ప్రభుత్వమునా రనలంబించు చున్న కఠిన శాసన విధానమునకు ప్రతిక్రియలను తక్షణము ఆస్పృహకరము దీసికొనవలయు నని వంగరాష్ట్ర సయుక్త పరగణాల పాంచాల సభ్యులు ఎక్కువగా ఉత్సాహమును జూపిరి తెలియుచున్నది. శాసన ధిక్కారమును గూర్చి కాలనియమనపు బెడదంపులతో ప్రయోజనము లేదని యీరాష్ట్రీయ సభ్యుల యభిప్రాయము. అది అవసరమని కాంగ్రెసు వారికి తోచినపుడు తక్షణము ఆములులో బెట్టవలయునని. శాసనోల్లంఘనమునకు దేశము సంపూర్ణముగ సంసిద్ధముగ లేదను సంగతిని అంగీకరించుచు ఆయా జిల్లాలయందు కఠిన శాసన ప్రయోగము విస్తారముగ నున్నదని ఆ జిల్లా ప్రజలకు తోచిచువును వారికి ఏదో ఒకరూపకముగ శాసన ధిక్కారమును అనలంబించుటకు ఉత్తర వీయవలయునని కొందరు సభ్యులు తమ యభిప్రాయమును తెలియజేసిరి.

శాసన ధిక్కార సవరణ చర్చ

అక్టోబరు 8. - కాంగ్రెస్ పార్టీ కమిటీ సభ్యులు శాసన ధిక్కార తీర్మానోపపాదకములు, ఏదో తీర్మాన సవరణలను అనుబంధించినవారు కేటి యడయము 4 గంటలవరకు ఇష్టాగోష్ఠిగ చర్చించిరి. ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీ సభ్యులు తమ మరీ ఇతరుల నెవ్వరిని కాని యేదయ తరువాత మామూలు ప్రకారము ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీ సభ జరిగెను. పార్టీ కమిటీవారి తీర్మానములకు మాలవ్యాగారు దీనులవచ్చిన సవరణ అంగీకరింపబడెను. తుదకు తీర్మానములు ఆ గీరింపబడెను. - కాంగ్రెస్ కమిటీవారు తీర సంఘమును ఆపుజేసి పట్టికిని ప్రభుత్వమువారు దేశమునందు వెక్కుబ్బాగములందు దండవిధానమును తీరముగ అనలంబించినను కాంగ్రెస్ ప్రచారకుల (పర్సన్స్) యుత్సాహము తగ్గనందులకు నిర్మాణ కార్యక్రమము ప్రతిగ్రహమునందును గొప్ప స్వాధీనతాత్వముతో విశ్వాసభరణముగ కొనసాగించుచున్నందులకు ఈ కమిటీవారు తమ సంకల్పిని బాపుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు అక్రమముగ సాగించుచున్న దండవిధానములను, దేశమందు ప్రజలకు, ఈ దండవిధానమును ప్రభుత్వమువారు మానునటుల జేయించుటకు, పంజాబు, భిలారీ, స్వరాజ్యసమస్యలకు కాంగ్రెస్ తీర్మానము ప్రకారము పరిష్కారము జేయవలయునని ఏదోరూపకముల శాసన ధిక్కారములను అనుమతి నీయవలయునని, కొరయన్నులు ఈ కమిటీ వారు గ్రహించిరి. కాని సార్వజనిక శాసనోల్లంఘనమునకు సహితము నిర్మాణ కార్యక్రమమును పూర్తిగ

సాగించి అనుకూలించును. ఇదియే మంచిమాగ్గము. కాంగ్రెస్ కమిటీవారు అనుకూలముగ కొనసాగునటుల జేయునని ఈ కమిటీ వారి యభిప్రాయము. నకు ప్రజలందఱును తమయత్నములన్నిటిని కీర్ణమైనంతవరకు సుపూర్తిగ మునించుటకు కేంద్రీకృతము జేయవలయునని ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీవారు గొరుచున్నారు. పూర్వము నిశ్చయించిన శాసన ధిక్కారమును ఏదో రూపకముగ ప్రదేశపెట్టుట ను గూర్చి చురల కలకత్తాలో ఆగస్టు 15 తేదీన జరుగు కమిటీ సభయందు అలాచింపబడును. ఈలోపుగ దేశమునందు సంచారము శిథిలపడినట్లున్నవి మరల జరిగి యేదో తెలియజేయుటకు ఆధ్యక్షులు కొందరిని పేర్కొని అధికారమునీ కువలయును ఈ తీర్మానమునకు ఈ క్రింది మరల జరిగింపబడినది. - ఫిబ్రవరి 25 తేదీన డిల్లీలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానమునకు ఈ తీర్మానము ఎంతమాత్రము ఏదీ యునగూడ ప్రతిబంధకము గ నుండదు.

ఇతర విషయములు

పరిష్కారార్థము పార్టీ కమిటీవారికి తెలియజేయబడినది. పార్టీ కమిటీ మరల తేపు ఉడయము 7 గంటలకు సమావేశమగును.

ఇచ్చాపుర కాంగ్రెస్ ప్రచారకులు

108 వ సెక్షన్ ప్రయోగము

క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడు 108 సెక్షనును ఇచ్చాపురపు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు డిల్లీ చుట్టూ, గోపిరాధ చాదరీ కర్లపై ప్రయోగించిరి. కాంగ్రెస్ ప్రచారకుడుగాని కృష్ణ చాదరీ గారియొద్దగూడ ప్రయోగించబడెను. 14-వ తేదీన కొంచెలి మకాంలో జరంపును దివిజన్ ఆఫీసరీ ముగ్గురినిచారించెదరని జరంపుమునుండి ఒకరు తఃతనిచ్చిరి.

మాపిళ్ళ నాయకుని పట్టుకొనుట

కోచ్చిక్ జూన్ 8. - సోమవారమునా డిచట మాపిళ్ళ అల్లలలో వాయకుడుగ నున్న ఒకడు దాకొనియుండ పట్టుకొనిరి బ్రిటిషు కోర్టులోనున్న జమ్మాద్ మసీదులో దాగుకొనెను.

ఆయన అందరితోను స్టాక్ ఆని పిలువబడివాడు. తిరువత్ గాడికి తూర్పుననున్న వాళ్ళకులం కాపురము. ఆయిట్లు ప్రక్కలను చుర్రపదేళములందును ధూర్జ్యముల నెన్నిటితో జేసెనని నేరముల సాగోపించుచున్నారు. హత్యలు, దొంగతనము మున్నగునగుడ ఇతనికి ఆరోపించబడినవి. మాలపురం పోలీసు స్టేషనుకు గొప్పబడినను.

మక్తల్లా సుల్తానుగారి మరణము

బొంబాయి జూన్ 8. - అరేబియా పాలకర్షములో నొక రగునట్టియు మక్తల్లా సుల్తాను నగు సర్ సుల్తాన్ నాల్ బు ఆల్ కెయి లీ కె. సి. వి. ఈ గారు ఆకస్మికముగ మౌదరాబాద్ (దక్కన్) నెంపు మంజిరమున చనిపోయెనని సుల్తానుగారి కార్యదర్శి తంజిచ్చెను. సుల్తానుగారికి ఒక సోదరుడు తుక్రూడు పెద్దకుటుంబము గలడు.

అనంతపురము కోర్టులు

ప్రజలదురవస్థలు

అనంతపురము, జూన్ 9. - ఈమాసము 8-వ తేదీ సాయంత్రము ఎక్స్ ప్రెస్ కారొ కేషన్ భవనమునందు అనంతపురము పేరుండఁగా సభను సమావేశపఱచిరి. గౌరవమేజిస్ట్రేటు వర్తక ప్రముఖునగు జి. భగవత్ ప్రశస్తిగారు సభాధ్యక్షుల వహించిరి. వర్తకులు, పు పాలకులు, సామాన్య ప్రజల నేకులు సభకు ఆరుదొంగిరి.

తీర్మానములు

సభలో నీ తీర్మానము లంగీకరింపబడెను:-

(1) అనంతపురమునందు జిల్లామునందు కొద్దుమీ తీసిజేయుండరాదని ఈసభయ దు సమావేశమైయున్న అనంతపురము పాలులు తమతీక్రమగ ననన్యతని గనుబఱచుచున్నాను. ఇంకయు దువలె వచ్చే సంవత్సరమునకు లింగి ఒకమునఁబుకొప్పున పెట్టఁలెను. ఇట్లు చేయుటకు వీలుగనియెడల, గుత్తిమున నులు కొద్దు నిచ్చుటకి మార్గవలెను. అనంతపురము మండలనభ్యమున నున్నది. గయతుల సౌకర్యార్థము ఇచ్చుట ఒక మునఁబుకొప్పు ఉండి తీరవలెను

(2) జిల్లా జడ్జి కొద్దుమీ తీసిజేయుచునీ వదంతి ప్రబలుచున్నది. ఈ వదంతియు దేలాటి సత్యములేదని ప్రభుత్వము వారియు ప్రధాన మొనంగవలెను. ప్రభుత్వమువారికి లాభకరముగాకున్నను కోర్టులకు వెళ్లు ప్రజలకోస మిచ్చుటి జిల్లాకోర్టును తీసివేయరాదని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని పార్శించుచున్నారు. అని ఒక విశేషకుడు మాకు తెలివార్తను పంపెను.

వాలాదుగ్రామ బండిపోటులు

అన్యాయవాదు, జూన్ 9. - వాలాదులో అన్యాయవాదు డిగ్గర ఇటీవల రెండు దొంగతనములు జరిగెను. రాత్రి 7 గంటలకు ముమారు 25 మంది కత్తిఁతారులతో వచ్చిరి. 5000 రూప్యముల విలవకుల నగలను మొత్తమును కొల్లగొనిరి. ఇంట్లోనున్న వారిని దారుణముగ గొట్టిరి. కాని కాత్యాయణి 80 మంది బండిపోటుదొంగలు రాత్రి 9 గంటలకు వచ్చిపుడు గ్రామస్థులందఱును జేరి ఒక వస్తువునై చేపట్టినటుడ బారద్రోలిరి.

అన్యాయవాదుడగ్గర ఉన్న చరికొన్ని గ్రామములలో మరల బండిపోటులు జరిగెనని తెలియుచున్నది.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

సిన్హ, జూన్ 9. - ఇటీవల జరిగిన దొంగతనములలో అయిదు ములు మందు గుండు సామగ్రి మరికొంత ఇతర ఆస్తి పోయెను. అది మాంటుగొమరీ జిల్లాలో ఆకాలీబాత కార్యదర్శి ఇంట్లో దొంగతనని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఈసమాచారము తప్పని ప్రభుత్వమువారు విచారించి చూడ తెలిసినది. ఆకాలీబాతతో ఎట్టి సంబంధము లేనట్టియు అడపేరుగల అసామిఇంట్లో దొంగతనని. ఇదికరలో తప్పుగ ప్రకటించబడిన ప్రకటనమునకు చాల విచారకరముగ నున్నది.

తిరుపూరు పశువులసంత.

కోయంబత్తూరు జూన్ 9. - కోయంబత్తూరు మండల వ్యవసాయసంఘమువారి తరపున తిరుపూరు పశువులు, పొట్టి గట్టుములు, వ్యవసాయక పారిశ్రామిక ప్రదర్శనములు నేటి యడయమున మార్కెట్ కాంపౌండులోకల్లక్రమై జేడజేడ్ గారి చే ప్రారంభించబడెను. చాలమంది అధికార, అవధికార యూ పియనులు, భారతీయులును వచ్చిరి. కలక్టరుగారి యుప వ్యవసాయసేవక జంతుప్రదర్శనము ప్రారంభమయెను. గెలుపొందినవారిని నిరూపించుటకు మధ్యకర్తలు నియమింపబడిరి. వ్యవసాయక పారిశ్రామిక ప్రదర్శనములను గూర్చి ఉపవ్యాసములు జరుగును. డెవలప్ మెంటు మంత్రి ఆదివాసునాడు బహుమతులను బంచిపెట్టెదరు.

పాశ్చాత్యులకు జరిమానా

కలకత్తా జూన్ 9. - ధన్వరీ తేయాకుతోట మాసే జరు లార్సీ గారిపై నేరము మోపబడినది ఇదివరలో ప్రకటించబడి యుండెను. హిందూ క్షోస్యూరి 828 సెక్షను ప్రకారము, ఒక కూలీ ఆపాయము గల్గించినందుకు, జరిమానా విధింపబడినది స్టేషనుకు ప్రతీక తెలుపుచున్నది.

జాతిభేదముల సూక్తులు

సీమా, జాతి 9:— జాతి విభేదమును గూర్చి వర్ణించు సూక్తులు వారు ముగిసిపోయిన తరువాత మూలములు వాటిని అలాగే వ్రాసినవి. వేదములలోనివి వేదములను గూర్చి వ్రాసినవి. వేదములను గూర్చి వ్రాసినవి. వేదములను గూర్చి వ్రాసినవి. వేదములను గూర్చి వ్రాసినవి.

సామ్యునిచ్చి కేసెనవా, లేక ప్రాణమును పోగొట్టుకొనెదవా?

కావ్యము 9:— సామ్యునిచ్చి కేసెనవా, లేక ప్రాణమును పోగొట్టుకొనెదవా? అని ప్రశ్నించినది. సామ్యునిచ్చి కేసెనవా, లేక ప్రాణమును పోగొట్టుకొనెదవా? అని ప్రశ్నించినది. సామ్యునిచ్చి కేసెనవా, లేక ప్రాణమును పోగొట్టుకొనెదవా? అని ప్రశ్నించినది.

స్నేహకావ్యములు లెన్ లేట్ ఎస్సెన్స్

సమాజములకు స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము. స్నేహము అవసరము.

మోటారుబండి ప్రమాదము

భూమి, జాతి 9:— మోటారుబండి ప్రమాదము. మోటారుబండి ప్రమాదము. మోటారుబండి ప్రమాదము. మోటారుబండి ప్రమాదము. మోటారుబండి ప్రమాదము. మోటారుబండి ప్రమాదము. మోటారుబండి ప్రమాదము.

సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము

సీమా, జాతి 9:— సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము. సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము. సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము. సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము. సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము. సరిహద్దుపరిపాలనా విచారణసంఘము.

మొదటి సారిగా సమాజమును కల్పించుటకు బాంబయి నగరమున మహారాష్ట్ర నాయకులు 11 తేదీన సమావేశమయ్యారు.

భగవద్గీతా ప్రసంగసభ:— ఈ సెల 11 వ తేదీన మహాత్మా కల్యాణం హరిభాగవతమును ప్రకటించుటకు బాంబయి నగరమున మహారాష్ట్ర నాయకులు 11 తేదీన సమావేశమయ్యారు.

హెచ్.ఎస్.ఎస్. పోలకుగారు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దురవస్థలు

నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు.

లాహోర్, జాతి 9:— నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు.

దక్షిణాఫ్రికానుండి నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు. నేటాలు ప్రభుత్వమువారి నూతనశాసనములు.

“బొంబాయి క్రానికల్” పత్రికమీద చర్య దీసికొనుట

బొంబాయి, జాతి 9:— “బొంబాయి క్రానికల్” పత్రికమీద చర్య దీసికొనుట. “బొంబాయి క్రానికల్” పత్రికమీద చర్య దీసికొనుట. “బొంబాయి క్రానికల్” పత్రికమీద చర్య దీసికొనుట. “బొంబాయి క్రానికల్” పత్రికమీద చర్య దీసికొనుట.

చారిత్రాత్మకము

కొల్హాపూర్, జాతి 9:— చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము. చారిత్రాత్మకము.

సంయుక్త పరగణాలు-మండలరాజకీయ

సమావేశము

లక్నో, జాతి 9:— సంయుక్త పరగణాలు-మండలరాజకీయ. సంయుక్త పరగణాలు-మండలరాజకీయ. సంయుక్త పరగణాలు-మండలరాజకీయ. సంయుక్త పరగణాలు-మండలరాజకీయ.

మొదటి తీర్మానము

మహాత్మాగాంధీ, మరీ ఇంకా 25000 వేల మంది స్వగాభివృద్ధిని పొందగలరని ప్రార్థన. మహాత్మాగాంధీ, మరీ ఇంకా 25000 వేల మంది స్వగాభివృద్ధిని పొందగలరని ప్రార్థన.

రెండవ తీర్మానము

సంయుక్త గావ్స్థాయిల (జాతీయ) కమిటీ వారి కార్యక్రమము ప్రభుత్వమువారు అనుమతించుటకు ప్రార్థన. సంయుక్త గావ్స్థాయిల (జాతీయ) కమిటీ వారి కార్యక్రమము ప్రభుత్వమువారు అనుమతించుటకు ప్రార్థన.

కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు

కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు. కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు. కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు. కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు. కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు. కల్యాణరాజీయభివృద్ధి-వార్తలు.

చెన్నై ప్రాంతీయ సమావేశము:— ఈ సమావేశము

వారి కార్యక్రమము సమావేశమున (లింగకవి వీధి 317 నెంబర్ 13 వ తేదీ) మంగళవారము సాయంత్రము 5 1/2 గంటలకు 11 వ తేదీన జరిగినది. చెన్నై ప్రాంతీయ సమావేశము:— ఈ సమావేశము.

నూతన ప్రాథమిక పాఠశాల:— జోషిసంఘము

నవ తేదీన శ్రీహర్ మొలకూరు నాథునికెట్టిగారి భార్యయగు శ్రీమతి పి. నాథునికెట్టిగారి ఒక ప్రాథమిక పాఠశాల స్థాపించుటకు. నూతన ప్రాథమిక పాఠశాల:— జోషిసంఘము.

మైసూరు ప్రాంతీయ సభ జాతి 9 వ తేదీనది

తెలంగాణ అధ్యక్షత ప్రకటన సమావేశమయ్యెను. మైసూరు ప్రాంతీయ సభ జాతి 9 వ తేదీనది. తెలంగాణ అధ్యక్షత ప్రకటన సమావేశమయ్యెను.

రిజిస్ట్రేషను శాఖ

1921 వ సం॥ నివేదిక

నివేదిక సంవత్సర మంతయు, అయిదువారములు తప్ప (అక్టోబరు 30 మొదటిసంబంధ 8 వంతు) నిమిషము గాని రిజిస్ట్రేషను శాఖకు అధికారిక నుండెను. ద్వివిధ రిజిస్ట్రేషను నుండి అయిదు వారములును అక్టోబరు రిజిస్ట్రేషను నుండిన మహమ్మదు చౌదవీస సాహెబు బహదూరు గారి రాసిన చావుచుండి. ప్రస్తుతము ఇక్వెస్ట్రు బహదూరు గారి కు. వెంకటాచార్యులు నాయకు లి. ఏ. వి. ఎల్. గారు డి. ఎం. 31, 1921 వాడు సాయంకాలము పిందు గారి కడకుండి ఛార్జియ్యుకొని.

దక్షిణాగ్రామ రిజిస్ట్రేషను జిల్లా రెండు రిజిస్ట్రేషను జిల్లాలుగా జనవరి 1, 1921 వాడు చేయబడినదిగా రిజిస్ట్రేషను జిల్లాల సంఖ్య 28 నుండి 29 గను జిల్లాల రిజిస్ట్రేషను సంఖ్య 31 నుండి 32 గను మారెను. తిరుమనాపల్లి, మైలాపూరు పురపత్రం సేలములకు క్రొత్తగా నాలుగు నవ్ అక్కిను అను గ్రామరెజిల్లా అవలాభమునందు ఒక అడిమనల్ నవ్ రిజిస్ట్రేషను నియమించబడెను. గూడలూరు నవ్ రిజిస్ట్రేషను కాలముగలదు. అక్టోబరు 1, 1921 వాడు ఏర్పాటుచేయబడెను. రెండవ రిజిస్ట్రేషను నవ్ అక్కిను సంఖ్య 118 నుండి 517 అయ్యెను. ఇక్వెస్ట్రు బహదూరు అక్కిను నామమంది గుమాస్తాను, మరొకందరు కలసి అందరు 576 మంది నవ్ రిజిస్ట్రేషనునందు చేర్చబడిరి. 1920వ సంవత్సరమున 560 మందియొందుండి నవ్ రిజిల్లా సరిహద్దులుగలవాలుచేయబడెను.

మొదటి ప్రదేశమున, పాల్వూరు జిల్లాలో, రిజిల్లా జిల్లాలో 9 నవ్ రిజిస్ట్రేషను అక్కినుల రికార్డులు ఏర్పాటుచేసి, రిజిల్లా జిల్లాలో నీనినా కొన్నిటినుండి 1855 వ సంవత్సరమునండి 1919 వంతు రికార్డులు నయగను పూర్తిగను నుండెను. తిరుగు అక్కిను డివిజను 1921 లోను మిగిలిన మరల నిసంవత్సరమునందును తెలిపబడెను.

కాళాధిపతి యగు వెంకట నారాయణ నాయుడుగారి పాల్వూరు, రిజిల్లా జిల్లా అక్కినులను గత మాత్ర మానము రిజిస్ట్రేషను క్రొత్త రికార్డులను సృష్టిచేయ నవ్ ను లేదనియు, వానికై ప్రత్యేక గౌరవము చేయ నవ్ నవ్ ను లేదనియు శిఫార్సు చేసిరి.

పాల్వూరు యొక్క రిజిస్ట్రేషను చేయబడు తున్న అగ్ర 1, 1921 వాడు రూ 10 నుండి రూ 20 అయ్యెను. రిజిస్ట్రేషను గౌరవము వ్యాకా సంపుటకు పాల్వూరు శాఖలకాలముండి అయిదువారయ్యెను. ప్రస్తుతముందు అక్కినులను తగ్గించి రిజిల్లా చార్జీలను జాప్తిచేయుటచేన వ్యయము తగ్గినను ప్రజల కిహార్యముగ నుండు నని తలచి ప్రత్యేకము రిజిస్ట్రేషను డివిజను మాత్రము జాప్తిచేసి ఆ ఆదాయము వచ్చునని ప్రభుత్వమువా రంగీకరించిరి.

రిజిస్ట్రేషను సంఖ్య 1,561 926 నుండి 1,420,182,కు అగ్ర నాటికి 9.08 వంతున తగ్గెను. దానప్రత్యేకముల సంఖ్యముగ్రాము హెచ్చెను. 1920 వ సంవత్సరమున కన్న నివేదిక సంవత్సరము నందు 767 హెచ్చెను. మావలొడవ్యముండి ప్రదేశమునందు తగ్గువల యధికముగ నుండెను. దత్తములందు కలవురాధ హెచ్చెనునుండుచేసి 1920 కన్న, 1922 లో తగ్గుకాలు 1,808 హెచ్చెను. రిజిస్ట్రేషనుగలను, ఇతరీహవలను రాబడి రూ 25. 96 లక్షలనుండి రూ 24. 24 లక్షలకు తగ్గెను. ఇతరరాబడి రూ 20 లక్షలనుండి రూ. 19 లక్షలకు తగ్గెను. సర్వీసు మాత్రము రూ 0.06 లక్ష లధిక మయ్యెను.

అధికారులు మిత్తమయిన చాలవలను పొడిపడలచి రికార్డు వ్యయము తగ్గుటకు మారుగ రూ 24.92 లక్షలనుండి రూ 25. 19 లక్షలకు పెరిగిపోయెను. అధికారులతలముల జాప్తిచేసి యొంకటవలను స్వేచ్ఛరి సామానులధరలు పెరిగిపోవు. వలను ఈ హెచ్చెడలయొండెని రిజిస్ట్రేషను కాళాధికారి కిలందినది.

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుకొనుచు నేరస్థుల గాంచిరి. ధర 1-10/4 నింగి గా నిలొకనందు ఎచ్చిటికైనను తపాలాఖర్చు పోషించుగా సంపాదించు. (297)

సావంత్ పి. డి. సావంత్ సం 144 ధనసవాడి, బొంబాయి

మంచినమయము! వేసవలు కర్కషదినవి!! వెనుకవారపు !!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్కషదినందన ప్రస్తుతం ధాలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న వాగ్గళికయున్న గలపేలైన అసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందములొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగిలి కొద్ది పండుమాత్రమే యున్నది ఇందులో ఎరువు, పచ్చ; ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘకర్ణం, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాసు నీయమై టి. రివరపకడు.

5 1/2 మూరనిదివిని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 3-4-0 కి పాలఖర్చులు చేరు.

చిరునామ: రాజులక్ష్మి కంపెని,

సెం 44 నంబులయ్యర్ల వీధి, మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, మైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పడవలమీద రంగుననుంచి. లేకు కలవ తెప్పించుటచే నవుకగా ప్రకృతమైన, లేకుమానలు కమ్ములు, దూలములు, రవునకు. డు చిల్లరగానున్న, వర్షకులకు టోకు ధరలకున్న విక్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం కట్టకంటే మా లేటు తక్కువ, రయలు చాల్చిలు కూడా తక్కువగ నుండును, కావలిస్సివారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపెనివారికి

లేకు కలవరకలు, కాకినాడ.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి సుఖజీవిత విశేషము

ఇనాముగా సంపాదించు. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ క్షరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta.

ఆయుర్వేద ఔషధాలయము

హిందూస్థానమందు స్థాపించబడియుండు

స్థాపితము 1881 సం॥

అతంతగ్రహ ఔషధాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్లకు ఆయురారోగ్యభివృద్ధి వర్ధిల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరకనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము.

మాయొక్క ప్రతి ఒకటి. కావలయు ననిన లోకలో ఏనట్లు ఇండియన్ ఇండ్స్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్. చెనాబాబు రోడ్డు

ఆతంగని గ్రహ ఔషధాలయం

26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగలోగనునకు కృతార్థము

ఇద్యము లేదు. పిచికారీతో పం లేదు. ఎటువు, లెంపు, పచ్చ, అను మాడు విధముల నె X రో గ ము ను మాడు పూటలలో మాన్పును. స్త్రీలు కున్ను వ్యాసులకు కూడ ఇది రాజోషధము, (1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0 గంధర్వ ఛార్మసి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

మేము స్వతహాగా నయాదుచేసిన ఐయోడైడ్ సరసపరిల్లా

రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి వృద్ధిచేయును. మొటిమలు, మచ్చలు, పాతప్రణములు, కురుపులు, గండ మాలు, కఫము మున్నగు వ్యాధులు గలవారు వీని వాడెన రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి బలమును గలిగించును.

సరసపరిల్లా అన్ని తెగలవారిచే చాలాకాలమునుండి వాడబడుచున్నది. చాలాశక్తి మైనట్టియు, నమ్మక మైనట్టియు ఔషధముని నిరూపించబడినది. ఆ నేక యోగ్యతా పత్రికల నిచ్చియున్నాము. క్రమముగా చేర్చినచో దానివలన గలుగు గుణము అత్యగ్గతము అట్లుచేర్చుటకుమంచి చక్కగా, జాగ్రత్తపరచును.

మా స్వంత సరసపరిల్లా శక్తి మైన సామగ్రిలనుండి తయారుచేయబడినది వైద్యులచే ఆమోదించబడిన ఎల్లోడార్ సిల్వీ గియా, డిక్లీ-ఎమ్, మాన్-డ్రేక్, నెన్నా, లికోరైస్, సానప్రాసు మున్నగువాటితో చేర్చబడినది.

మా సరిసపరిల్లా అనేక వైద్యులచే వాడబడి, ఖ్యాతిని బడసినది. ప్రస్తుతకాలములో తయారగుచున్న బూటకపు, జొవధములకె గాక మంచి గుణము నిచ్చును.

50 మోతాదులు గల బుడి 1-కి రూ. 3.

వియోడైడ్ అథ్ పాటాసియం, లోనాము.

Sri Krishnan Bros., Chemists & Opticians

Post Box No 166 Madras.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెదకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగవెనది. 1-కి రూ. 4-8-0.

డబ్బను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చువేరే కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యాన్ను పంపవలెను.

వి. వెంకటేశ్వర్లు లండ్ కోట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

వైద్యపురం. (గోదావరిజిల్లా)

(873) "కాంతామదహరణి"

అను యువాని వైద్యకాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంద్రియపుష్టి దివ్యమైన ఔషధము. వీనిని నేవించుటచే నిస్సక్తున, లేవనకైతేసెండుట, స్వప్నముందు స్థలము, రతిలో క్రుణ్ణులనము, కాన్తిచేరులు లాగుట, పోగొట్టి నిర్మయావన నుఖము నిచ్చును. నీ గృహమందు యేల సిగ్గు పడెదవు! వీనిని నేవించి స్వర్గసుఖములను పొందుము. పథ్యములేదు.

తరితచేసి చూచిన మీరే తెలియును. వెల 1 డబ్బ 4-0-0

ఆంధ్రపత్రికా చదువరులకు రూ. 2-0-0 మాత్రమే.

తామరమందు: గోడే కామర, గజచర్మము, తామరలకు ఆమాఘము వెల డబ్బీ 0-8-0

ది రెడ్డి అందు కంపెని, గోపాలపురం,

కొత్తకట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తేలుగమే ఈ ఔషధము వాడెన విషమును తీసివేయును బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 3 బుడ్డవరకు పోస్టేజి 0-8-0 రు 4-8-0 వణియార్చున జేసిన వారికి 1 డబ్బబుడ్డు పోస్టేజి లేకుండ పంపబడును. పక్షువారిము, పిచ్చు, కుప్పము ఈ యము, మూలము, ఆది

మాత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి నమ్మక మైన యాషధములు గలవు.

కాన్తులూగుకు వ్రాసినచో ఇనాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యాషధమును పొందుదు. (119)

Telegrams- Rajvaid Sri Ramandasji Kaviraj

Rajvaid 152, Harrison Road, CALCUTTA.

"తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు మార్పుకొందు నేర్పుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. విద్యముల కిక్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!

ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ. (13)

16-వ నియోగిమహాజనసభ

నివేదనాం, 10-6-1922

ఆంధ్ర సంగమమున ఆచంట సూర్యనారాయణ రాజుగారు చేరిన స్వాగతోపన్యాసమునందలి ఈక్రింది భాగములు ముద్రింపబడినవి.

మనపూర్వుల యాదర్శమును గవ్యస్థానమును కంటికి గట్టికట్టు పాడనూపుమునని గాని వానిజీతులకు మనకీర్పణ కల్గియు లేదు. కల్గిలనారు కొందఱు అందునకొన్నను కాల మనుకూలముగాలేదు. మనపూర్వులు తమచాతుర్యమును బాపిన కాలమందలి పరిస్థితులకును మనయిప్పటి పరిస్థితులకును వాస్తవికతతో తూటకమున్నది. ఇప్పుడు మనకుండిన పరిస్థితులను గుర్తించు మనపూర్వుల కంతగా లేదు. ఎంతటి ప్రజాభివృద్ధి కైనను సమయముకూడ ననుకూలముగా నుండునపుడే ప్రజలను జూప సాధ్యమగును. మధ్యాహ్న కాలమున సూర్యుడు దుర్ని రీత్యుతోవంతకుండును గాని యుదయాస్తమయముల గాంతి తక్కి దర్శనములేక పడచుచుండును. మన యిప్పటిదుర్భలము గాలమునకుండు దోడు మనయుపేక్షయుం గొంత పాయచున్నది. ఒకడు తనముఖమున నుండు ముచ్చట దనకు జూపెనని కెనిసి యిద్దమును బ్రద్దలుకొట్టుట స్వాభావికము. పానకములలో జేసిన యిసుక రేణువులబట్టి బ్రెట్టికెనని వదపోతేపాతలై పాగ్ర యింపదగునా? నిజస్థితి తెలిపినపు డాప్రామాణ్యము బలలేదు. పైగ లోపములు తెలియుట మనమందికేమని తెలియగోరదు.

ప్రస్తుత కాలమున మనకాఖిల భౌగోళికస్థితి లెట్లున్నను అది తుల్యభంగురములు కావున వాని సంతకాం బాటింప లోకవర్తనమును మన వారు గవ్యస్థానములు త్రొక్కుట సంతాపకరము. మనవారిలో గొడవతనము సరిగా లేని కారణముచేతనే గాని నియోగి గొంతుకలుకోయ్యువాడని యభిప్రాయకరమగు లోకోక్తి యేర్పడినది. ఇట్టివర్తనము మన పూర్వులలో నుండేనా? లేదు. లేనియెడల కంటికి పాప రాజుగారు నెజ్జన ప్రవనీయ సతతనిర్వాణజవారి పరోపకారు లాచ్యలవారు.

అని యెందుకు వ్రాసియుండును. ద్వారానికన్యత్రివిధ ప్రములు చూచినను ప్రస్తుతమనవర్తనము వారినవర్తనమునకు జాలభిన్నముగానుండి మనము మాటుపుంతునబడి పోవుచుంటిమని తెలియగలము. స్వాగతోపన్యాస విశావావేశముచే నిజస్థితి గోచరింపక యుక్తాయుక్తవిచిత్రకాళిరతి గౌరవయై గవ్య కావ్యముల నొనరింప జంతుగలగుదు. నియోగిక న్యాయము సేయసించెనేని మిక్కిలిగా సిగ్గుపడి తనకార్యము వెల్లడికి రాగూడదని బహువిధముల బరిశీలించును. సీచవృత్తిని బూనినపు డును మనము సంతయో మందుచుండును. నలుగురిలోనికి వచ్చునపుడు తనగౌరవమునకు భంగమువచ్చు మర్యాదలకు సహింపండు. కాని లోక గవ్యవహారమందుమాత్రము తప్పసాత్వము లిచ్చుటకును, దొంగదస్తవైఖలు వ్రాయుటకును, లోకుల వ్యవహారములలో దాసు లెదుర్చు కట్టుల వెంచి, కత్తు ప్రేమచే సాధింపబడునను సీతీమాత్ర పాటుంకక, యెరింగియున్నను దానిని బాటింపక, తన్ను నమ్మువారిని రచ్చలకీర్చి వారిద్రవ్యమున దాని స్వీయలభవచుండై విడిముడి గడియించుటకును సమర్థులయిన కొందఱి నియోగులమూలమున కాఖిలం జెడుపేరు వచ్చుటతో నాగళ్ల దేశమునకన్యము వాటిల్లుచున్నది. ఈదుప్పి వర్తనమొక్క మనకాఖిలలోనే యున్నదనుటలేదు. దుప్పినవర్తన మేకాఖిలమున్నను, పరిత్యాజ్యమే. న్యాయవర్తనము, సాధువర్తనము మొదలగువానివలన దుప్పినవర్తనములే భవము రాకపోయినను, లోకమం దామనజునియందు గౌరవమునకు లోటురాదు. గౌరవమునించువారందఱు తేజావినారైనను సరే, యేకాఖిల వైననుసరే, తమప్రవర్తన మనుసరించి గౌరవముండునని తలంపక తీరదు.

మనకాఖిల సున్నంత యొకమత్యకూన్యత మతియేకాఖి యందును లేదు. ఈ యొకమత్యకూన్యత సవర్ణములన్నియో తెచ్చిపెట్టుకొనుచున్నాము. మనలోమనకే సరిపడనపు డితరులు మనలను దిన్నగా జూచుటలేదని యనుకొనుట కేమిన్యాయము గలదు? ఒకకవచ్చ యొకనికీగట్టదను లోకోక్తి యందు గలనింద భరించుటకు నితరకాఖిలవారికంటే మనమే యెక్కువగా సంసి ధులమైతిమి. మనమెంతో పట్టుపట్టి మనోవాగ్దారముల మార్చి యత్యంత స్వల్పకాలములో సీమైకమత్యకూన్యత బరిహరింపని యెడల మన మెన్నిసభలనొసర్చి కాఖిలం జమునకు బూను కొన్నను, మన స్థితిగతులను బాగుచేసికొనుట కెన్నియుపాయ

ములు పన్నినను అనియన్నియు నిర్బంధమునుములవలె నామో దింపబడక కర్మములు కాకతీరదు. కావున గాధానురాగము మనలో నెలకొన ప్రతివాడును ప్రయత్నింపవలయును.

మనము బ్రాహ్మణులము గనుక మన బ్రాహ్మణస్థితి యెచింతుమా మనకుండు దలంపులు మొందు. మనపూర్వులలో యజ్ఞయాగాదుల గావించినవారు, జపితలు, మంత్రజేతలు ఉపాసనాపరులు, వైష్ణవులు, స్వధర్మానుష్ఠాపకులు వెళ్ళరుండిరి మహాన్నతోద్యోగులై యుండినను స్వధర్మానుష్ఠాన విముఖతలేక మనపూర్వులు, వేదమతమునకు దగిన కర్మకాండను నడుపుదు మతరక్షణముకూడ దమవిధానకక్యములలో నొక ముఖ్యమయినదానిగా జేసికొని తా మనుసరించి యితరుల ననుసరింప బ్రోత్సహపెట్టెను సంశయ మిరలంక నిజకాదు. ఎందఱు గవ్యయోద్యోగియులు తమగృహముల దేవ తార్చనము నిలిపియుండిరి. వేయేల తమగృహముల దేవతార్చన మని యొకగదియో లేక కొంతస్థలమో నిర్ణయించినయంతయు మీకే తెలియును. మన మితరకాఖిలవారిని మనవారిని భోజన ముకుండు బిలిచినపుడు వేడు మాయంట దేవతార్చనకు దయ చేయుడనియే నేటికిని బిలుచున్నారము. అట్టిబ్రాహ్మణులకు యెముల కొన్ని నామమాత్రావశ్యముగా మనయొద్ద నిలిచిపోయినను మనమిప్పుడు కర్మలకు విముఖమై తిరుగుచుంటిమి. తప మన్నను జపమన్నను మనకు సరిపడదున్నది. కాల మనుకూలము గాలేదను కారణమును దెలిపి మనస్సుమాధానమునయే నేర్పితిమి ఉద్యోగియులే యిట్టిస్థితికి గారకు లగుటచే గాలక్రమమున నుద్యోగియేతరులకుండుగూడ నీవిముఖత వ్యాపించి యిప్పుడు నిత్య వైమిత్తికకర్మల వర్జించి తుదకు సంధ్యావందనమైన రాక సర్వ మవిధంబుల మంటగలిపి బ్రాహ్మణసామాన్యధారలమై సంచ రించుచున్నాము. ప్రజలలో బూర్వమున నుద్యోగియులుకాని సాధుబ్రాహ్మణులయం దెంతోభక్తియు భయమును కలుగుటకు గారణమేమి యని యెచింపినచో మున్ను బ్రాహ్మణుల కడగల యుక్తమప్రవర్తనమే కారణమని నులభముగా గ్రహింప గలము. తనవృత్తప్రవర్తనకుండుగా నుద్యోగములు కొంత బలముచేసియుండవచ్చును. ప్రస్తుత దుర్భలస్థితికి మనయుపేక్ష కుండుగాని నితరకారణముల గొందఱు గోపించుచున్నార. జేవనాధారమునకై యత్నించుటలో నెక్కువకాలము గడప వలసి కచ్చుటచే గర్మకలాపముల నిర్వర్తించుచున్నయంతకాలము లేదని కొందఱును, కర్మకాండ నశించుట దైవనిర్ణయము కావున తీరగతికన్యచేసిన కొందఱును, మన మతలక్షణములు మనమతప్రాశస్త్యము మనమత విశిష్టకర్మకలాపల విశ్వాసము మనకు దెలియమిచే, దెలియుటకు దగు సదుపాయములు లేకపోవుటచే గర్మకాండ కీగతి పట్టెనని కొందఱును, విధి విశిష్టకర్మకలాపలకు చాదస్తలని పేరిడి మనమే యుచిత గౌరవ పురస్కృతాతిధ్య మొనగ నుపేక్ష సేయుటచే జేయు వారికయిన ప్రోత్సహము కలుగకుండెనని కొందఱును మన మతాశయములలో దమ యాత్మేపణములకు దగినంతకలకుం గొన్నికలనెత్తి పరమతకు లాక్షేసింపుటకై గడంగ, మనమత లక్షణము లెఱుంగని మనవారిని నమ్మి స్వీయమతవిశ్వాసాను లయరిని కొందఱును, ఎన్నడో రెండుమూడు నాల్గువేలసంక త్సరములకు బూర్వము నియమింపబడిన కర్మలీకాలమునకు దగియుండలేదని కొందఱును, ఇట్లు నానావిధముల నెవ్వరికి దోచినకారణములవా రాగోపించి మిన్నకుంచేకాని వేదోక్త కర్మాచరణ విముఖతే యధిపతి స్వీయగౌరవమును కోల్పోతిమి. ఇతరకాఖిల బ్రాహ్మణులకూడ మనవలె లోకకవృత్తి ప్రవీణమునమై యదినకుండు దమ కధిక గౌరవమును చేపట్టిన వేదవోదిత కర్మకాండను వర్జించి యతివేగముగా ముందు జాల దూర మేగిన మనలను కలిసికొనక బయటపెట్టి వచ్చుచున్నార. ఇప్పుడు మన బ్రాహ్మణవర్ణములో నున్న వేదవిదులును క్రాంత స్ఫూర్తిదత్తులును, సదాచారప్రవర్తకులును, ఆధ్యయనపరులును నింక కొందఱికాలములో గతియింపకపోయి గనుక నప్పటికి బ్రాహ్మణులందఱును సర్వసామాన్య వేదవోదిత కర్మకలాపముల వేదస్వరము విన్న ముచ్చటవచ్చుచు, మహాభక్తకాన్యముల నితరమతకులవలె జరిపించుకొను బుద్ధికిని వేదమతములు కాకపోయి. కన్యిష్టము లెప్పుడో యగపడుచున్నవి. సంధ్యా వందనాది నిత్యకర్మ నిరీక్షణకే మానినను, కొలదియందైనను మాతాపితృతత్వముల నెఱవేర్చుచున్నార గాని, యిప్పుడు మం త్రము చెప్పవారు లభియింపమి నెందఱు కాట్లకడిగి విశ్వకా ర్యము నెఱవేర్చు నెందఱినిగూర్చి మనము వినుచున్నాము కాము! మనలో నుద్యోగియులకంటే ననుద్యోగియులే యధిక ముగా నుండగలవారైనను కర్మకాండ నిర్వర్తించువారు కాలే దు, కర్మవాళన మిశ్శోభణకే మయినచో మనకాలమునకు లేదు

కర్మ నాపియుండెను? అట్లని కర్మకాండలేని నిర్వర్తకమత మనలం బించిన ఫలమేమియుండును? బ్రాహ్మణులము కా మనము. ఎవ్వరయిన నట్లన్న సంగీకరింపము. వేదాధికారము లే దనము మతము సరియైనదికాదని యంగీకరింపము. దానిని విడువ నిచ్చ గింపము. కాని దానిలక్షణముల నెఱుంగము. దాని వేద్య క్రేధ వహింపము. కర్మలన్న కీర్తును వానివై మనను పోదు. ఇది నశి యించుట దైవద్యముగునో కాదో నిశ్చయింపవలెను. జీవి చచ్చుట నిశ్చయమని యెరింగియున్నను ఎవ్వనికయిన రోగ ముండునెచే నేని వ్యయముచేసి వానిరోగము కుదిర్చి వానిని బ్రతి కించుటకే నరుండు యత్నించును గాని పుట్టినవాడు చచ్చుట విధియని మిన్నకుండునా? అట్లే యీ కర్మకాండము నశింప జేయుటయే యీశ్వరసంకల్పమైనచో మనముచేసినను చేయ తన్నను నశించిపోవును గాన జేయుదు లోకములో మనగౌ రవ మేల నిల్చుకొనరాదు? దైవచ్చ యది కానియెడల కర్మల వలని మేలు మన మొందుదుముగదా.

మనపూర్వు లిప్పుడున్న నితరమతసంఘటన మధికముగా నున్న యీ కాలమందు దమ కర్మకలాపముల నిర్వర్తించురా యని మతియొకనందియము. వేదమతమువై నిజమైనవిశ్వాసము లేనివాడికి గర్మకాండవై నభిమాన ముండుట యసంభవము. కాని, మతమువై బూర్ణాభిమాన మున్నవారికి నేకాలమందును తన్మతకర్మలవై విముఖతగల్గుట యసంభవము. ఇప్పుడుమాత్రము కర్మకాండల నాచరించు నుద్యోగియులు లేరా? వారి ప్రతిభ కంటేను కర్మకాండ వర్జించినయోద్యోగియుల ప్రతిభ యెక్కువ గా నున్నదా? మతమృతి కే నాడును గౌరవములేదని యెఱుం గుదుము. మతవిషయకాందోళనమే లేక దేవతార్చనయైన లేక తుదకు సంధ్యావందనమైన రాక మతవ్యాపారమున మిగుల వెనుకబడి తద్విషయ కామమానము లయినఁ బొంది దేవాలయ మున దేవతాసన్నిధిని మంత్రపుష్ప మితరులు వదువుచుండ మన చేతులలో బుష్పములుంచుకొని వేదాధికారములేదని చెప్పి బడిన యితరవర్ణములవారివలె మిడుతుమిడుతు చూచుటకయిన సంగీకరించుచున్నాము గాని మతప్రమేయము మతాసక్తి మతా నునరణము లేకపోవుటచే మన కెంతయగౌరవము కలుగు చుండెనో యిందుకంతయైనఁ దలంపకున్నాము. బ్రాహ్మణ గౌరవనాకనాకరమతవిముఖత తొలగి స్వధర్మానుష్ఠానపరులు కావన్నచో బ్రాహ్మణులగౌరవ మింకను నశించుటయేకాక యితరవర్ణసహాయమున గాని బ్రాహ్మణులు కృతకృత్యులు కాలేదను దుష్కీర్తి కీ బ్రాహ్మణులు పాలుపడుట నిశ్చయము. కావున బ్రాహ్మణులందఱు తాము త్రొక్కుచున్న తప్పమార్గ మును గుర్తించి క్రమమార్గానుసారు లగుటకు వెంటనే యత్నిం పవలయును.

ఇంక నాధికస్థితి యెచింపినచో నిది స్వయంకృతాపరా ధమునఁ దెచ్చుటకుంబులు దుర్భరదార్శిద్యమునఁ గుండుస్థితి కి వచ్చినది - మనవారందఱు రాజకీయ విద్యార్థివాణులమౌతూ పైకమానమై యందఱొక్కటే పుంతును బోదలించి విద్యజ్ఞా న దాయకమనుమాట సత్యమైనను జీవనాధారము కూడ నదియే యగుటచేత జ్ఞానసంపాదనార్థముకంటే భవసంపాదనార్థమే విద్యకు గౌరవ తద్విద్యాసంపాదనార్థము ముందుగా వెచ్చింపవల సిన భవమును నేకరించుటకై పూర్వపుటాస్తల విక్రయించియో తాకట్టుపెట్టియో విద్య వేర్వ నందఱును యత్నించుచున్నసం వారిలో గొందఱు కృతకృత్యులైనను, వెక్కుమంది గట్టెక్క లేకవద్యనిలిచి యటు ఉద్యోగసంపాదనకు జాలినచదువు లే యిటుజీవనాధారమునుగూర్చు పూర్వపుటాస్తీ గోల్పోయి యిప్పు క జీవనాధారమార్గము చూడలేక వేదవడి తుద కేదో యొక పని చిన్నది సంపాదించి బహుకవ్వదళలో దినకాలము పుచ్చి, తరువాత కుటుంబము సంతయు జీవనాధారము లేనిదానిగాజేసి కాళ్ళతోపకార మొందిన యెన్ని కుటుంబముల గూర్చి మనము వినుచున్నాము కాము?

ఒక్కొక్కడు తనపుణ్యకళమునఁ జెడ్డ యుద్యోగియై నీతిగానో యవినితిగానో తాను విద్యాసంపాదనార్థము వెచ్చిం చిన యాస్తికంటే నధికముగా సంపాదించినవాడు దున్నను వెక్కురల్పోద్యోగియులు తమజీవితకాలమంత పనిచేసినను తన విద్యకై పోగొట్టుకొనిన యాస్తి తిరిగి గడియింపలేక చింతించు వారి నెందఱిని జూచుచున్నాము కాము! వారి పుత్రులు నె లివిలేటలు కలవారైనను చదువుకొనుట కాధారములేక చింతి ల్లుచున్నవారెందఱున్నార కారు! ఈ విషయమున నుద్యోగే తరవృత్తి కలవాడే సకలవిధముల కుటుంబమునకు కాళ్ళతోప కారిగా నున్నాడు. వాడు తనపుత్రులకు నేనియో వృత్తిపరా పేక్షలేకుండగల్గించియున్నవాడు. ఒకవర్తకుడు తనకుమా రునికి భూలాభము కలుగటకై చదివించినను వర్తకవృత్తి నశ

గించుచున్నాడు. వ్యవసాయదారులకును, ఉద్యోగియో
తనకును గల అభివృద్ధిని యది తన కుమారునికి వచ్చు నని
నిశ్చయింపజేసెను. నిరంతరము పరుని కటాక్షవీక్షణములపై నా
ధారపడియుండవలసినదే. చచ్చుచాక పండ్లను యిండ్లవల
సినదే. అయినను ఈవృత్తి నపేక్షించి వనవారు విఫలమౌరభు
లయిరి. ఇప్పు డాయనకాకముకూడ లేక తెల్లబోవుచున్నాడు.
బ్రాహ్మణులందఱీయవర్ణులూ నున్నారు.

ఆంగ్లమువిద్యార్థులను జీవనాధారముగా వగుటచే
బుల్లితెలుగులవారు తమపుత్రులకు ఆంగ్లమును భార్యలై నుభిం
తురని యాశించి తమకళ్యాణమునను, ఆస్తుల నమ్మి బోలెడు
వరదక్షిణ నెవమున వరులను గొనటలొక బడరానిపాట్లు పడి
త్రవించిన మెన్నియోకుంటుంబములు పేదలీకమునకు ముఖము
వాయించుచున్నవి. మాఖాదిమానములు కర్మాగృహప్రవృత్తినాశన
మానములు. దేశానర్థదాయకమగు నీరురాచారము ముఖమునం
డి పాదములకు వ్యాపించు నుబ్బుబాద్యమువలె భాగ్యవంతుల
నుండియు గొప్పయుత్సాహములనుండియు నారంభమై రానురా
నిపుడు నిలుపదవానివలె బ్రాణిపోవుటవలన నెందుకు గొఱ
గాని మగపిల్లవాడు మొదటిపాఠముగా జరుపుచుండేనేని
నెంతయో కొంతభరతు నన్వేషించి క్రయమునకు బాల్చుడు
చున్నాడు. ఆ విద్యార్థి భాగ్యవంతుని పుత్రుడో పెద్దయ
ద్యోగిపుత్రుడోయగునేని నింక నాతడు కోసిన పాకతోట
భూమియే. అతని భరతు నిర్ణయములేదు. సుండు లెన్నెనను
కోయవలసినదే. విద్యార్థులెవలగు భాగ్యవంతుడగుటచే
నరనర్తకము ఆడుపిల్ల గలిగినచో నింక నాతనికి ప్రాణముపో
వునపుడైనంత లెంకలగుడు. పెద్దసంబంధముల కేలవలెపుత్ర
వలయుననియడుగుదురేమో. దమ్మిడియా స్త్రీలేవిద్యార్థికిగూడ
నిదిమొపాటుకొండలు వివాహార్థమేచుచుండెడివెండికాగానే
యత్నివారింజేరువారలకులరు. రత్నములుగాజురాళ్లుకూడ నొ
క్కధను వివరితముగానున్నవోవుచున్నవి-ఒకవిద్యార్థి తనకు
పిల్లనిచ్చెదమని వచ్చినవారు తనకేయదలంచిన శుల్కమునకంటె
లెట్టిపు కొడుమండేవాడు.ఎన్ని సంబంధములయిన గుడిగి
కావు. ఈరికిని గోరుచుండగా గోరుచుండగా గాలము
గడచి యటు విద్యయు లేక యటు పెండ్లికాక విసిగి వేసరి
విద్యవిడిచి 800 రూప్యము లిచ్చి యెంటికంటివచ్చును గాని
గుడిలో వివాహమై తనదురాశకు తన యవివేకమునకు భిన్ను
డై లోకయాత్ర గడుపుచున్నాడు. ఈదురాచారము మనలో
నేకాదు. మనదేశములో సర్వస్థలంబుల సర్వవర్ణముల మహా
మూర్ఖుల బాధ్యమువలె వ్యాపించి యాడుపిల్లలు గలవారిని చీల్చి
పిప్పిచేయుచున్నది. మహామూర్ఖులకు ఘోరకరము. మహామూర్ఖు
లగల వానినే చంపును - వరకుల్ల మహామూర్ఖు యాకుంటుం
బులలో బుట్టిన వారిని బుట్టబోవు వారిని గూడ జీవనాధార
హీనులగా జేయుచున్నది. ప్రతివాడు కూడదనువాడే
గాని తనవంతు వచ్చినప్పుడు మానినవాడు కానరాదు.
తండ్రికన్యాదానము చేయుచున్నాడు గనుక దానమునకు ద
క్షిణ యశనము గనుక వరదక్షిణ యశనము గనుక వరదక్షి
ణగా గొంతధన మిచ్చుని కాత్రము విధింపగా నిది ధనసం
పాదనోపాయముగా గ్రహించి పేదములలోనికి దిగినది. ఈస్థా
రకారము మన పూర్వపు టుద్యోగియులలో గాని భాగ్యవం
తులలోగాని యున్నట్లు వినము- ఇదియు గూడ మన ప్రస్తుత
ప్రవర్తన ఫలితములలో నొకటి - ఇట్లు బహు విషయములందు
మనకాభి దుస్థితియందున్నది.

కాలపరిభ్రమణము దొక్కొక్క యవసరము దీర్చు
నొక్కొక్క పుష్కలత్వము దుద్భవించుచుండును. మనవారు లోక
కన్యాపారముకూపారమునకులై మతవిద్యలో నిండుకయుదా
సినక్యము వహించుట చూచి రేపల్లెలోజన్మించిన శ్రీనందిరాజు
లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితులవారు మనవారికాధ్యాత్మికప్రబోధము
కల్పించదలంచి ముందుగా మతాచారములను బాగుగా
నెలకొల్పి వేదపరిచయమును కర్మపరిచయమును గలిగింప సమ
కట్టి తాను మార్గప్రదర్శకుడై తన్నునుగరింప గొందలని బ్రో
త్సహించెను. ప్రతిభావంతుడు సమర్థుడు వేదవేత్త కాత్రువేది
యు నగు తనవాడు దుపదేశించునపుడు వెనుక నడయాడువా
డుండడు కావున బలపు రా దీక్షి.తేంద్రుని యుపదేశమందలి
వ్యాయమును గ్రహించునపుడు వారందఱ తాయనచెప్పినట్లు మ
సలదొడంగిరి. కాస్త్రాధారవిహీనాచారము వర్జనీయము. బంధు
యాజన మవశ్యకరణీయము- ఇతివృత్త పుండ్రవతి కొచాడుల
కాత్రువద్ద కర్తవ్యము మొదలగు కొన్ని నియములను సుప
దేశింప గడంగె.

మనదేశచారిత్రము పరిశీలించిమేని రాజ్యతంత్రమున
గాని, లోకన్యాపారమున గాని మతాచారములలో గాని
యేసంస్కరణము నేయదలంపుగలిగినను ఉపదేశకుడు సమ
ర్థుడని లోచనా యంత ముందు వెన్నలు చూడ కగుభాలున
దిగువాడు నియోగియే యై యుండుటచే శ్రీలక్ష్మీనారాయణ
దీక్షితులవార సాధారణ ప్రజావంతుడగుటచే వారుపదేశించిన
పద్ధతులకు గొందలు మనవారు సమ్మతించి తమమనోవా
పారమంతయు వేదవోదిత కర్మకలాపముపై ద్రిప్పి ప్రాతసాన్ని

వాది నిత్యకర్మావ్యవస్థను నిర్వహించి వేదాధ్యయన
మునకుండంగి శ్రాతసార్వత్రికాండ వల్లించి సప్త యజ్ఞము లాచ
రించి వేదవోదిత విరుదాంతులకు దివనామములతో జే
దొడంగిరి. వేదస్మరణములు, అగ్నిహోత్రధూమములు, జప
ములు, మొదలగు బ్రాహ్మణధర్మములు మొదలగు
వారంభించెను. బంధుయాజనముకూడ నియమములలో నొకటి
యగుటచే, నప్పటికి లోకకన్యత్వంలో బ్రవేశము గననొలక నై
దికవృత్తియే తమజీవనాధారముగా నైకొనిన వైదికులలో గొం
దలు తమ జీవనాధార భంగముగా నేర్పడిన
నియోగి బంధు యాజనమునకు సమ్మతించక
విరోధభావమున కెడమిచ్చిరి. అదియంతకంతకు వర్ధిల్లినది. బం
ధుయాజనము నితివిరోధ రేపల్లెలో బయలుదేరినది కాల
క్రమముగ దక్షిణమంతయు బ్రాణి తుదకు గోదావరిమండల
మందలి కొనసీమకుగూడ వ్యాపించినది. స్వకాభియుల సాను
భూతి తనప్రయత్న విజయమున కత్యవసరము గాన శ్రీనంది
రాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితులవారు నియోగిమహాజనసభలు
వెక్కింటిని గూర్చి ప్రబోధింప వారంభించిరి. మతవిద్యా
వ్యాప్తియే తత్ప్రభావముభోగ్యదేశములు - నెక్కుమంది పాక
యజ్ఞ మొనరించి శ్రీ దీక్షితులవారి యాశయముల నెఱవేర్చిన
వారు చాలమంది గలరు.

శ్రీవారు గతించినతరువాత వారి శిష్యవర్ణములో మాట
సాగుదల గలవారు గురుస్థానము వెక్కి గురుడువదేశించిన మా
ర్గమున బోవుచు సంస్కరణము సాగించుచు నేరచ్చిరి. శ్రీదీక్షి
తులవారును, వారిశిష్యులును మతప్రబోధమునకు ప్రకటించి
నపుడు మనవారిలో నందఱును సమ్మతించి దిగకొన్ని టుంటుం
బులు మాత్రమే తిన్నియ మనిర్వహణమునకు బాల్చిరి -
నెక్కురన్నియములు పాటించుటను మతాచారముల విన
ర్ధింపక బహుశ్రద్ధాధర్మలతో కర్మకాండను మాత్రము నిర్వ
హించు చుండిరి.

మహానీయులారా! పదుపురాడుమాట పాటియానను
లోకోక్తి కనుగుణముగా మనమందర మామత్యపసక్తిలో దిగక
దాని మహిమ కనిపెట్టెయింటిమిగాన దీక్షితులవారి కాల
మున మతాసక్తి యెంతయుండెనో మతోద్ధారణమునకై యేమే
మి యత్నములుచేసికో యవియన్నియు గరియైనప్రయత్నములు
గా గనబడవు-అదినుండియు మనదేశీయుల కాధ్యాత్మికవిధా
నమునకే యుష్టముగాని తీణభంగురములగు లోకకన్యాపారము
లందుగాని ధనసంపాదనముయందుగాని వారిచిత్తవృత్తుల పోవు.

శ్రీదీక్షితులవారును వారి శిష్యులును త్రొక్కినమార్గమీ
కాలముందు చేరు మాయనదేశాని వారి శిష్యులగు శ్రీ కోటి
శ్వరశర్మ కాత్రుగారును వారి జనకసోదరులు, మార్కండేయ
కాత్రుగారును మతవాగ్దారమునకంటె లోకకన్యాపారమున
బహుస్థాభ్యుదయ లున్నట్లు వ్యాపారము కల్పించు నిష్పటికాల
మందయినను, తమ బంధువులు, మిత్రులు మతలక్ష్య ముంచక
లోకకన్యాపారముయొక్క కృతకసౌఖ్యములందు నున్న
ట్లును, అధికారవైభవ సమేతులయినట్లును, కాన్పించుచున్నను
మనసుచెదర నీయక, లోకవిషయముఖంబులకు లోను గాక,
మత విషయములందు బూనిక గలిగి.
వేదకాత్రులు లభ్యమింది శ్రాతసార్వత్రికాండ నేర్చి బంధు
యాజనము కుతూహలము నెంది కొందరచే వైశ్యదేశపాక
యజ్ఞులకు జేయించి మనవారిలో మతోద్ధరణకలిగింపజూసిరి.

వీరి యుద్దోషన మారంభమగు సరికి దేశ పరిస్థితులు
మాటి యాంగ్లేయభాషాప్రచార మున్నకాఖల బ్రాహ్మణులలో
విశేషముగా గలిగి యుద్దోగము లాసించుటలో సంప్రద మధి
కమై మతవాగ్దారము పూర్వముగా నుపేక్షించిన దినము
లగుటచేత ప్రత్యేకకన్యత్వ ప్రబోధముకంటె సంఘప్రబోధము
కార్యకారణమునని విశ్వసించి నియోగి మహాజనసభా కల్ప
తరువు నీ యాంధ్రదేశముందు బహుశ్రమలకులొనై నాటికాని
మనవారి సానుభూతి మతప్రచారమందంతగా లేకపోవుటచే
మనవారిలో ప్రముఖు లీసభలకు వచ్చుటకుగాని సానుభూ
తాపుటగాని తలపింపదయ్యె. వినను మన వారాకాఖంగ మొం
దక యెవ్వరినో యొకరిని బ్రోత్సహించుచు సభలను జరుపుచుం
డిరి. మత సభయగుటచే శ్రీ నందిరాజు లక్ష్మీనారాయణ
దీక్షితులవారి రేపల్లెవలన పద్ధతినియోగము బోధింతురని నిశ్చ
యించి యిట్టిపద్ధతియందు విముఖులై యిది వ ళ కుం ద మ
యిందల్లో జరుగుచుండు శుభా శుభ కార్యముల లో
వైదికుల సహాయ మనివాగ్దారగుటచే నిపు డిట్టి సహాయభంగ
మునకు జడిసి యీ సభలపై సానుభూతి చూపరైరి.

మనవారిలో వేదలసంఖ్య వృద్ధియై యితర కాఖలలోని
వీడవారు విద్యా సంపాదనార్థ మవలంబించిన సాధనములు
మనవారిలో ప్రముఖులు కనిపెట్టి యానియోగి మహాజన సభా
దేశములలో రాజీయ విద్యా సహాయ మొనర్చుట కూడ
జేర్చిన మేలని పలువురు తలంచి కొన్ని సభలలో తమదగ్గరము
గూడఁ దలపెట్టిరి. నాటినుండి మనవారిలో గొందల సానుభూతి
వడసి యాసభ యభివర్ధిల్లు చున్నది. కాని యిట్టికార్యములు
త్వరలో ఫలింపనని కావు. కొన్నిసార్లు నిధులేర్పడినవి. శ్రీ
కొచ్చెర్లకోట బంగారమ్మగారు తమ యలంకారము లన్నియు
నియోగి బాలర విద్యాభివృద్ధికై దాన మొసంగినది యీ సభ
బయలుదేరిన తరువాత జరిగిన సాహసమే. ఇతర కాఖసభలు
వర్ణసభలు జరుగుట కిదియే ప్రధానబీజము.

మహానీయులారా! నేను చెందుమాడు సభలకు వెళ్లి
కన్నులార చూచితిని. ఇతరకాఖా బ్రాహ్మణులలో నేవిధముగు
కత్తుకు జోటిమగ్గ కేలము స్వకాభోధరణకు బూనిన యీ
సభలపై పడిన వదంతు లాధార శూన్యములు. ఏకాభి
గాని కత్తులేదు. దేని అన్యధికైన నీ సభ భంగము గారాదు.
వైగా నాయకాఖావర్ణసభల యభివృద్ధి కానంద మొందును-
నానాకాఖలవారు నానావర్ణములవారు తమలోదాము బాగుపడ
యల్పించి కృతకృత్యులైతే దేశమంతయు బాగుపడుననియు
ఏకాభివారాకాఖను బాగుపడుచుకొనుట ముఖసాధ్య మనియు
అందఱు కలసి యల్పించుటవలన బాహుశ్యముమీద దేనికిని
దిగిన పని జరుగక పోవుననియు సుమరసభావముపై నెన్ని సభ
లన్నను దేశమునకు డేచుముగాని బాధలు లేవనియు బెక్కు
మంది ధీమంతులు తలచుచున్నారు.

ఇప్పుడు దినములు పూర్తిగా మాటిపోయింది. మత
విద్యలో మనలో బాటుగా నిర్దులకుడ వెనుకబడుచున్నాడు.
రాజీయవిద్యాసంపాదనార్థము బ్రాహ్మణులు వేసలేనవారు
నెక్కురుగలరు. బ్రాహ్మణులగౌరవము వేయివిధముల నశియిం
చుచున్నది. ప్రవర్తనమందు సరిగలేదని బ్రాహ్మణులకు నిందా
వృద్ధులగుచున్నాడు. బ్రాహ్మణులు స్వీయకాత్రు ప్రసిద్ధి
త్తిని మఱచియున్నారు. ఆచారకన్యకలములదొంటిపన ఇప్పుడు
నామమాత్రావృత్తియైయున్నది. పుమత సంఘటనము, పరదేశా
చారసంఘటనము విశేషమై యున్నది. అజినరకు బాహుట
ముగాఁ దెలుచియుంచిన యుద్దోగప్రదానమార్గ మిప్పుడు
బ్రాహ్మణులకు మాయబడినది. ఇంక గొలండికాలమున
బ్రాహ్మణులు జీవనాధారకూత్యలు కావలసినవ్యును.

ఇట్టి విపరీతపరిస్థితులలో బ్రాహ్మణులందఱీ యాశ
యము లొక్క తీరున నున్నపుడు, దీనిని బ్రాహ్మణసభగా
మార్చవలయునని పలువు రభిప్రాయపడియున్నారు.

దేశలాభమునకు కలయు సాధన ముపదేశింపబడినపుడు
దానిని వద్దనుట వ్యాయము కాదు. బ్రాహ్మణసభగా మార్చు
నెవ్వనికి నర్హతరము కలంకరాదు. బ్రాహ్మణసభగా మాటు
నపుడు బాహుశ్యముమీద పని సాగవలసియున్నది. అందునకు
దిగిన సానుభూతి శిష్యాయములు బ్రాహ్మణులందఱినుండి
పడయవలసియున్నది. ఇట్లు మార్చవలయునను నూచన మన
వారే చేయుచున్నాడు. చేయుటకు మనకభ్యంతరము లేదని
మన మనుచున్నాము. కాని యిదెవ్వరితో జెప్పచున్నారని
ప్రశ్నకు తీరములేదు. మీరు బ్రాహ్మణసభగా మార్చదలంచి
నను ఆచరణమం దెట్లు పెట్టుటకు వీలగును? ఇతరకాఖా
సభలకూడ బయలుదేరినవో వీని నన్నిటిని సమ్మేళనముచేసి
యేకాశయముపట్ల సభినివేశము గలిగి యుద్దేశిత కార్య సభ
ల తక్కి కృషి నేయ వచ్చును. బ్రాహ్మణ సభగా
మార్చిన నది జరుగక పోయిన నీ సభ యు జరుగక
మూలచే దముచేయ రాదని తలంచుచున్నాను.
వినను మీరు ప్రముఖులు చేరితిరి గనుక నెయ్యది యర్హమో
యటు కాఖంపుడు. వేదవేదిన కుంటుంబములకు జీవనాధార
మార్గములు వెతక కలయును. బ్రాహ్మణగౌరవము నిలుపుకొను
టకు దిగిన వర్తనము నిరూపింపబడవలయును. పరిశ్రమ వి
ద్యాభివృద్ధి మార్గము లారయవలయును. పలువుర మనములు
నోవకుండ మనవారిలో ధనవంతుల సహాయము వారికి నెవ్వము
లేకుండ వేదవారు పడయసాధనము లారయవలయును. ఈ
సమయమందే ముందవలంబింపవలసినవృత్తులకు బుసారులువేయ
వలయును. వరకుల్లపిచాచ సంహారకార్య మేదేని బలముగల
సాధనము చూడవలయును. అందరించి పోవుచున్న మనవంశచా
రితముల బ్రకటించు సాధనము లారయవలయును. మనసభా తీ
ర్మాకానుసారముగా బయలుదేరిన నియోగి ప్రతీక సంఘమున
కన్ని విధముల సుపకారిణిగా నుండుకొనిన ప్రచరించు సాధనము
ల బరిశీలించవలెను. పరిశ్రమల : భివృద్ధి నేయుటకై వలయునిధు
లేర్పడుసాధనముల బరిశీలించవలయును. మతవాగ్దార మంతటితో
నంది బ్రాహ్మణులలో లోకమం దంతరింపవలయునో, బ్రాహ్మణుని
యవసరము గలదేని, బ్రాహ్మణులందఱిలో నశియింపవారం
భించినమతవిద్య నెట్లు మొనరింప వలయునో యానూత్ర
ముల నుపదేశింపవలయును. మనకాఖలో నిగిపోయిన యొక
వత్సము తిరిగి సాపింపజేయుటకు వలయుయత్నముల జేయ
వలయును. విరోధభావము గలవారి ప్రేమచే జయించు మార్గ
ము లారయవలయును. వైద్యసహాయము లేక మిక్కిలి దుస్థితి
యందున్న గ్రామముల వైద్యము లభించుచుటకై మనవారు
నేయ వలసిన పని యున్న యెడల నది యేమై
యుండును? బ్రాహ్మణులలో నే కాక
సర్వవర్ణముల వారిలో వైద్యభావములేక సుమరసభావము నెలకొ
నుటకై మనవారి వలంబింపవలసినమార్గ మెయ్యది మొదలగు
ననేకోపయోగాంశములను దీర్చి యోచనచేసి నిర్ణయించుబాధ్యత
మీయందున్నది. మీరు శాంతిమనస్కులైతే దేశకాలపరిస్థితుల
యొందించి బ్రాహ్మణులెట్లు చరించిన నిర్విచారముగాఁ గాల
యాపనమునేయ నవకాశ మేర్పడి కొలపోయినగౌరవము నిలు
చునో యాసాధనముల యోచించుటకై యామహాసభకు సభ్య
తుని నెన్నకొని సభాకార్య ప్రారంభము గావింప బ్రార్థించు
చున్నాను.

దుందుభినామ సం||రం జ్యేష్ఠ బ|| ౧, శనివారము

మన శాస్త్రములు.

దోమా వేంకటస్వామిగుప్త గారు

ఈశ్వరశాస్త్రమునకు అశ్వదేశములను ఖండంతములు నయినవారి మాటల కేమిలేద? మన భావతీయలలోనే కొంత కొంత మంది మనశాస్త్రములు ఆత్మములు, బూటకములు, అనియు, వానిని నమ్మరాదనియు, అనుచు వున్నారు. ఈమాటలు సమంజసములయినను, గాకపోయినను, మనలను వెక్కిరించు వారికి నొక త్రోవను దొరికించుచు, వారిచేత, "మీశాస్త్రము లు ఆధములు. మీగురువులు ఆశ్రయవాదులు. మీ వేషములు బూటకములు. మీమతము విశ్వాసయోగ్యముకదు" అనుమాటల నడిపించుచున్నది. ఇందునుండి మనలో సామాన్యులకువారి యొక్కమనస్సు తెల్లు మాటునో యూహింపదగినది. ఒక సంఘమునం దండెఱును సంపూర్ణజ్ఞానము కలవారే యుండుట తటస్థి పడు. అందులో, కొందఱు తేగ్గు, కొందఱు హెచ్చు తెలివికలవారుందురు. హెచ్చుతెలివి కలవారు తెల్లినప్పుడు తిగ్గు తెల్లెత్తికలవారు విశ్వసింపవలసి యుండును. కాని, కాలవైపరీత్య మేమో! కొందఱు తాము శాస్త్రకారులకన్న హెచ్చు తెల్లెత్తి కలవారమనియు, వారిని దమకన్న హెచ్చునటుల గౌరణము లేదనియు శాస్త్రములను నిరసించుచున్నారు.

ఇట్టి నిరసింపులకుఁ బాలవఱకుఁ బాఠములయినవి శ్లోతి మశాస్త్రము, మంత్రశాస్త్రము, వైద్యశాస్త్రము, ఇవి నిరసింపుల కెట్లు పాలవడినో, విచారించుటకన్న ముందు, ఈ శాస్త్రములు ఆధారసహితములలో యుక్తియుక్తములలో, లేక, యజ్ఞాని విలసి తములలో, నిరాధారములలో, ఆలోచితము. ఈ శాస్త్రములన్నింటిలో నాబోడి సామాన్యులకుఁ బరిచితి యుండుట యుండును. కాఁబట్టి భగవంతుఁడొసంగిన పరిజ్ఞానమును, అనుభూతిని, ఉపయోగించి, పరికింపము గాక!

దైవశక్తిని గొప్ప నిదర్శనముతోఁ జూపుకొని (విద్యుచ్ఛక్తి) యనునది యంతటను నిండియున్నది యని అందఱోప్పి కొనినది. దానివలననే సూర్యాదిగ్రహములకును, అవ్వినాది నక్షత్రములకును, మేఘాదిరానులకును, అకర్షణము పరస్పరము గా జరుగుచున్నది. ఈయాకర్షణశక్తిచేతనే కదా భూమికిఁ బెండు విధములయిన కదలికలు గలుగుచున్నవని నిరూపింపఁబడినది. ఆ కదలికల (రొటేషన్ అండు రివల్యూషన్)వలననే పగలు, రాత్రి, బుతువులు, ఆయాసములు, ఈరీతిగా కాలభేదములు కలుగుచున్నవి. ఆకాలభేదములను దేశమును, దేశమునందలి నిష్కాంతస్థమును (హెచ్చుతగ్గులను) అనుసరించును. భూమి భ్రమణ భుజ సమీపముగానుండి, ఉష్ణముగా నుండవలసియు, ఉన్నస్థలమున నున్న కారణమున "నుదకమండలము" శీతముగానుండలేదా? చలిదేశములందఁ గూడ కేలవట్టములకుఁ దగ్గుగా నున్నచో స్థలములు వేడిగా నుండునుగాదా?

మానవుని మనస్తత్వము గూడ విద్యుచ్ఛక్తిమయమైనదనియే యాశేతులు చెప్పెదరు. అయినను, దానివ్యూహము ఇట్టిదని చెప్పటకు పీలదొరికినట్లు కనుపడలేదు. కాని, అమనశ్చక్తి తపస్సులకును, స్మయములకు వలనను హెచ్చును అనుట సమంజసము. మనశ్చక్తిల మహాత్ముల డొక్కఁడు చెప్పుచుండుటలను దేశభృంతయు శిరసా వహించి యుం గి కరింపదా? కాఁబట్టి యిందువలన జగమునకియైన ఆశక్తియు కొండొకకాణంబున జ్యోతిర్యయమనియు నిర్ణయించి యుండదగును. అఖండబుద్ధులయిన మనవెద్దలు ఈసంగతుల

నెల్లఁ గనివెట్టి, గ్రహములయొక్కయు, నక్షత్రములయొక్కయు, రాసులయొక్కయు గతులను నిర్ణయించి, వానివానిగతుల కలనఁ గల్గు ఆకర్షణభేదములను దెలిసికొని, ఆయా యాకర్షణ స్వభావములను, ఆయాప్రదేశములను, గల సంబంధమునెఱిగి, అందును కాలభేదములకుఁ గల్గు మాన్యుల నిరూపించి, అనేకాధారములతో, తపస్సులు లేకుండ శ్లోతిమఫలాఫలములను జెప్పు విధానములను ఏర్పాటుచేసిరి. అయినను, దానివలన మంతటిసూక్ష్మముత్తలతోఁ గూడియున్నవో యీయోచనచేఁ దెలియదగు. అట్టిశాస్త్రమును సంపూర్ణముగా నెఱిగి, మన శుద్ధిగల పండితులు నిర్ణయించిన సంగతులు ఆబద్ధములుగా నుండవు. కాని, "వెద్దబాలకత్తు" యం దుండిన నకగ్రహముల యొక్కయు, రాసులయొక్కయు, నక్షత్రములయొక్కయుఁ జేగ్రహమాత్ర మెట్టి చదివికొని కంఠపాఠము గావించినవారు తెలుపు ఫలములు జరగును అనుటకు ఆధారమేమి? అట్టివెద్దే తలపట్టి కేవలము శాస్త్రమే అసంబద్ధము అనుటకు పీలనా?

ఈ విద్యుచ్ఛక్తివిధానమే మంత్రశాస్త్రమునకుఁ గూడ ఆధారపడుచున్నది. సూర్యునకు సాగరములు ముఖ్యముగా విద్యుచ్ఛక్తితత్వమునందున ఆధారపడియున్నవి. బీజాక్షరములు, మంచి చెడ్డ, శక్తింధములయొక్క (కొన్ని కొన్ని కారణములచేత శక్తికి మంచితనమును జెడుతనములు గలుగును. (అని వెద్దలు తెలుపుదురు.) సంజనన, సమ్మేళన, విభేద, కారణములుగా నేర్పరుపఁబడినవి. ఈమంత్రములచే నెంతయు మన శక్తి వృద్ధియగును. జననశీతకణశక్తియుఁ గల్గును. అఁగ నుత్తరశక్తి మనశ్చక్తిని గల్గించునది అనియు, మనశ్చక్తివలన నన్ని పనులను జరుగుననియు, వెద్దలు చెప్పెదరు. మనశ్చక్తి వృద్ధియగు సాధనము లింకను నెన్నియో యుండినను, మంత్ర విధానము సులభవిధానమనియు, ఆ విధానమున మనశ్చక్తికి ముఖ్యముగాఁ గావలసియుండు దేశాలోగ్యము నిర్ణయించునది నిరూపింపఁబడును. ఈ భాగమునకు యోగములు నిదర్శకములు. ఎంతోవోధించి వెద్దలు ఏర్పాదినమాగ్గము అందఁగాఁ వానిని విడిచి మనము త్రొత్తిత్రోకలను త్రొక్కఁ బ్రయత్నించుటఁ జేసింది వేంబందిన రాజబాటనువీడి, దొంకను బడి పోవునట్లుండదా? శ్రుతిశ్రుతములను విధానము, ఫలము, దేశకాలపాత్రములు నిర్ణయింపఁబడియుండును. వానిని దప్పకాచరించినచో ఫలము గలదు. "అ ర యఁ గాన మంత్రమా నక్షరములేదు; మం దు గా ని యట్టి ప్రాంత మేలేదు....." అని బ్రహ్మశ్రీ, మహాపాధ్యాయ - వేదము వేంకటరావు శాస్త్రిలుగారు వచించిన రీతిగా, తగు శాస్త్ర పరిచయములేక, యేదేవతాగ్ధ్య శక్తికములలో నేర్చికొనినవాడు గూడఁ దానొకమంత్రవేత్తనని వచ్చి, యేదో ప్రయత్నింపఁగా ఫలమెట్లు సరిగాఁ గల్గునో కల్గినను, కాకతాళియ న్నాయముగాఁ గలుగవచ్చును. అంతమాత్రమున అట్టివారిని బట్టికొని, మంత్ర శాస్త్ర మసంబద్ధమని యాడదగునా?

ఇట్లే వైద్యశాస్త్రము. దీనియందుఁ గూడ విద్యుచ్ఛక్తి విధానము ఇమిడియున్నది. యని ప్రతిదేశశక్తివేత్తలగు రాజశ్రీ తిక్కాని సుబ్బారావుగారు చెప్పియున్నారు. దేహమునందు మంచి శక్తియున్నప్పుడు దేహము ఆ లోగ్యముగా నుండును. మనము పీల్చు వాయువు, త్రాగు నీలము, తిన నాహారము, శుభ్రముగా నున్నచో, తగు రీతిగా నున్నచో, దేహమునందు శక్తి చక్కగా నుండును. అందువలన ఆలోగ్యము చక్కగా నుండును. మనము పీల్చుదగని గాలిని బీల్చినచో, త్రాగఁదగని జలమును ద్రావించి, తినదగని యాహారమును దివ్వచో, మన దేహమునందలి మంచిశక్తి చెడిపోవును. ఈ చెడిపోవుట అనేకవిధములుగా జరుగును. ఆచెడిశక్తిని తగు రీతిని బాగుచేయఁదగినది. అట్టి శక్తి రక్షణమాలికాదుల సహాయ

మాతృదేశమున కది యేనాఁడో?

కవికొండల వేంకటరావు గారు

1. ఆజన్మాంతపు మాక్కు స్వతంత్రము డిహోపోహల యొక్క స్వతంత్రము ఆత్మోద్ధరణకు దిక్కు స్వతంత్రము మాతృదేశమున కది యేనాఁడో?
2. సిరి సుపదలకు ముడుపు స్వతంత్రము పరిబంధముల విడుపు స్వతంత్రము పరువపు బ్రదుకున కురుపు స్వతంత్రము మాతృదేశమున కది యేనాఁడో?
3. పసిబాల విద్వేయ స్వతంత్రము యుగముల నత్ర్యణయమ్ము స్వతంత్రము ముదిమిని గొనువరమున్న స్వతంత్రము మాతృదేశమున కది యేనాఁడో?
4. జ్ఞానలతకమాలమ్ము స్వతంత్రము సౌందర్యపు నపు మాము స్వతంత్రము కుగుణ కాంతి కిరణమ్ము స్వతంత్రము మాతృదేశమున కది యేనాఁడో?
5. మురళి మోహనగీత స్వతంత్రము మలయచందనపుల బూత స్వతంత్రము బ్రహ్మానంద విధాత స్వతంత్రము మాతృదేశమున కది యేనాఁడో?

మునఁ గల్గుచున్నది. కొన్ని కొన్ని యాపదలను జక్కఁబఱచుటకుఁ దగు శక్తి నొసంగు మూలికాదు లింకను సరిగాఁ దెలియఁ బడలేదు. కాఁబట్టి వానిని కేవలము మంత్రమాలమగు మన శక్తిచేతనే బాగుచేయుచున్నాడు. త్రాఁచుఁబాము కాటునకు సరియగు మందు కనుపడలేదుగా? దాని యాపదలను బాలవఱకు మంత్రమువలనఁ బోఁగొట్టెదరు. అట్టినిపుణులు దేశము నందెందఱో యున్నారు. మైసూరిలాకా, ఆగ్గజల్లాలో, నొక మాంత్రికుఁడు పదివేలనుండి, త్రాఁచుఁబాముచే గఱవఁబడిన వారిని బాగుచేసియున్నాడని, నామిత్రములలో నొకరు నమ్మకము గల్గునట్లు చెప్పిరి. ఇందుమాలముగా మనము నిర్ణయింపవలసినది వైద్యశాస్త్రము దేహానికి స్పృశిని సమహృత్తుటకు నిర్బంధపడిన విధానకాలమే యనితోచును. అందుచుదేశకాల పాత్రములు గమనింపదగు. అఖండశాస్త్రవైశ్మత్యముండఁదగినది. కాని యే చచ్చాకు పుచ్చాకు చిలుకాలో తెలిసికొని వైద్యము చేయువారు బయలుదేరినందున, వారిని మాత్రమే మాచి, మనవైద్యశాస్త్రము అసంబద్ధమని యాడదగునా?

ఇందునఁ దెలియునది యేమనగా "ఒక్కొక చోట నొక్కొకవో జగదంబ! భవస్వరూత్వమ! మృత్యుఁ? ఘటించు" అని బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేదవేత్తగా మహాకవులు తెల్పిన రీతిగా స్వము శక్తిపయము. వాని తిక్క మెఱుంగుటకును, మానవ కోటియందు, ఆశక్తిని వృద్ధిచేయుటకును, చెడిశక్తిని బాగుచేయుటకును, మన శ్లోతిని, మంత్ర, వైద్యశాస్త్రము లేవనిదని యెఱుంగ నగుచున్నది.

కాని, మనముచేయు చిన్నపరిశీలన వలననే మనకుఁ బ్రమాణంబులు లభింపని యంతమాత్రమున, "రసోదారము ద్రాక్షకై యెగిసి, దానిని నందికొనంగ లేక వేసిన జంబుకంటు ఫలసారము పుల్లని"దన్న యట్లు మన శాస్త్రములను గూపింప నగునా? దూపింపరాదు. వెక్కిరింపు మాటలను లెక్కపెట్టరాదు. లెక్కపెట్టక తత్వము నెఱుంగుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయును.

జంఘాలశాస్త్రీ యిట్లు పలికెను:-

నాయనలారా! సాక్షి కీర్తి కచ్చివది. దీనిని జదివెదను. సాక్షి గారికి - శమస్కారములు. మాయూరి రాజు గారికి మహారాజులదము కచ్చివది. ఆ శుభవార్త మాకుఁ గ్రొందటి శనివారము సాయంకాలమునఁ దంత్రివార్త మూలమునను భానువారమున మధ్యాహ్నమున వార్తాపత్రికల మూలముననుఁ జేరిన, బహుసంతోషకరగీతస్వాంతల మైతిమి. సర్కారువారు ముహూర్తికి మిగుల మంచివని చెప్పి నామఁజ్ఞుల కోటబురుజుమీది ఫిరంగి ముఘాయుఁడ్రాగినది. ఫిరంగిమాట సత్యమే యని బురుజుమీది తెల్లపట్టు జైదా శిరఃకంఠన మొనర్చినట్లు కనఁబడినది. రాజోద్యోగము గ్రామములోని ప్రజలెల్ల కోటముందు పరిశుభ్రత్రుధారులై చేరి "మహారాజ దంపతులకు వారి సంతతికి సకలాయురారోగ్యైశ్వర్యదులు సిద్ధియంగాక" యని యుచ్చైస్వరముల నభినందించిరి. మా యాశ్వాస ప్రభువు లయిలుచే న్న శ్రీ మాధవస్వామి దుక్కిడి సత్యభామా జేవుఁతో గడవవాసానారూఢుండై సమస్త మంగళవాద్యరసమన్వితుఁడై స్వత్రగానాది వైభవముతో ద్రావిడ వేదనివాద కలాపముతోఁ గొఱముందునకు వేచెసరి. ఇక్కడనుండియే యంత్రస మారంభ మైనది.

ఏనుగులవై సమర్పించిన ధంకా నౌబత్తుల బహుయింపులు నలుదిక్కుల తీరఁ ప్రాకి పుష్పించి పరివర్తించుచున్నవి. ఏనుగులు మందయాముఁ నొయ్యారముగఁ బోవుచు మాత్రే మాత్రే యని యతియచున్నవి. వాని కీవైపున నావైపున నతి జాగ్రూకతతో భటులు తట్టలతో మిఠాయి నదియచున్నారు. మిఠాయి యందలు మిగుల రుచిమంతములుగా నున్నవని కాబోలు రుచిహవాపాఠములగు నవి శిరఃకంఠన మొనర్చుచున్నవి. ఏనుగు కంఠసేపు తిండి. సామున కెంతసేపు నిద్ర. పిచ్చుక కంఠసేపు కలయుక. శిశువున కెంతసేపు భయము ఏనుగులవై నెక్కినవారు దగ్గల దగ్గలగఁ గట్టబడిన మామి. డాకుల తోరణముల క్రొదనుండి మగి దూటి పోవుచుండఁ దుండము లెత్తి కరులు తోరణముల స్పృశించుచున్నవి. వాని వెనుక నరేలి మాగుట్టములు - ఆస్త్రేలి మా కంఠాణములు, రంగూను టంగనాలు సర్వశుభలక్షణ సమన్వితులు లై నవి. జుల్యుతీని కానుదాతలచేఁ జిత్ర విచిత్రాటికనములతో నడి పింపఁబడుచున్నవి. ఏనుగుల మాత్రేలకు గుట్టము లిహిహియని నడిలింది పరివారించుచున్నవి. "మాపనంద్యోగములోఁ జాకచక్రములో, కర్ణవైచిత్ర్యములో వేగాధికతలో యుద్ధ వైపునలో మేమె యగ్రగణ్యులమై యుండఁ దాము మాంఠె ముందునింది మాత్రేలని స్తుతియచున్నవి. వీనికి బుద్ధియొకటి యున్నదా? గన్గనాణకీర్తి యున్నదా? మెచ్చిన మేమే మెచ్చలయును గాని వీని కేమి యధికారమున్నదని గుట్టము లిహిహి యని యధిక్షేపించుచున్నవి కాబోలు. సురంగులవై, నొకరాలవై బంచ కల్యాణులవై వజ్రాలవై నీలయైన వ్రాలనీకుండ దుష్టైఁ బడనికుండ వింజామరములు చేఁబూని భటులు విసరుదు. "మహాపుండు మనసేకై భగవంతునిచే స్పృష్టింపఁబడినాడె ను గర్వముచేఁద మనేకులను వాంఠగంటఁ జూచుచుఁ దల సెగునై యది విజ్ఞప్తించు నొయ్యారముగ నడచుచు నడుచునడుచుఁ బ్రక్క నున్న గూఁడుగుట్టములను నవిలాసముగా సాదరముగా సాపేక్షముగా సానునముగా సరసముగా వీక్షించుచున్నది. గుట్టములు మనలై మాటలాడ లేదను లోపము వాని కేమైననున్నదా? ఓ! కంటిమాపుగా నున్నంత గ్రంథము నోటిమాటలో నున్నదా? పనికి మాలిన మాటలోఁ బడయేమున్నది? ఎంత చమత్కారమైనమాట కైన కెండు మూడంధము లందునరికె జాపుత్రెంపులై పోవును. చూపున కట్టివెలితి యున్నదా? చూపు నూటిగా వెడలిన నొక యర్థము. అర్థంఁద్రా కృతికవెల్లె నొక యర్థము. సాము మెలి కలుగ వెల్లెన వేటొకయర్థము కప్పువాఁడుయగ వెల్లెన నింకొక యర్థము. తరంగధక్కిగా వెల్లెన వేటొకయర్థము. ప్రక్కపారు గఁబోయిన మతియొక్కయర్థము. మొదట వేటవాఁడుగఁ గ్రొందిక బోయి యటనుండి యెరుకెక్కఁగఁ బైకెక్కిన నొక్కయర్థము. ముందునకు వెనుకఁ దటపటాయించుచు బోయి నింకొక యర్థము. అది గాక మఱియుఁ బిత్రము! చూ వెత

వోడుగు వ్యాపించినో యంత పాడుగు కొక్కటే యర్థము కాదు. మొదటి యంగుళములో నొక యర్థము. మూడవ యంగుళములో రెండయర్థము. అయిదవ యంగుళములో మూడవ యర్థము. ఇట్టివి వీర్లు మైకొలది స్థలభేదములఁజేటి యాభేదములు గలిగియుండును. చూపుగా నున్న గడుసుఁ దినము మాటలో నున్నదా? మాట వట్టితెట్ట - వట్టిబట్టయింజు - శుభ్ర కేశతి - చూ పట్టా? జ్ఞానేంద్రియము కన్నా నోరా? నోరు పోయినవైఁ గంటితో సుసస్రగంధములు చక్కలెట్టి వచ్చును. మననా రిగ్గుడు బుద్ధిగొనులై నోరెక్కువ చేకొనుచున్నారు. కన్న తక్కువ చేసికొనుచున్నారు. అందువల్లనే యొక్కడఁ జూచినను మనస్సులలోఁదలు మగబ్రహ్మకాయలు బోదురుకప్పులు, కీచపిట్టలు, తామరపాలు, పెజేఁకాయలు - నోటితోఁదందను డాబుకు ధాటిని వృద్ధి చేసికొనువాడే కాని కంటిజుకును గమనికను గ్రహణకీర్తి వృద్ధి చేసికొనువాడు కనఁబడదే! ఎవరో దుఃకష్టయో! ఇట్టి యనందస్థము పురుషులలోకంఠె బాఁతులలో నెక్కువగా నున్నట్లు కఁడదు చున్నది. కాంతలలో సాధారణముగాఁ గంటికి నోటికి లంకయే కఁడదదు. వారిలో వట్టుకు నూటి కనుమడు గుఱిఁజ కెక్కడి కక్కడకే కప్పులకెక్కడ. ఎక్కడి కక్కడికే వేతల మొంగము. ప్రపంచపక్షిఃపక్షిపూర్ణు లై నయో సాక్షి గారూ! మీరు దృష్టిశాస్త్ర మున వేరితోఁ గంటి మహత్తుగుహార్పి యొక ప్రంథము వ్రాసురాదా? బుత్తులోఁ గన్నున్నంతకాల మది కాశ్యరముగా నుండునే.

జుల్యుతీని బోవుచున్న గుట్టముల వెనుక నొంటురులు మొదలగు నాసాఁవీరులు బాణాజుట్టుల త్రొప్పును జిలుతలను బజాయించుచుఁ గత్తులను జిలపించుచు దుపాతులను డామ్యుని పించుచు నాటను రోడ్లపై మోచుచు 'జ యా! మహారాజా సర్కారునకు జయా! జయా మహారాజ్ఞీ సర్కారునకు జయా! జయా మహారాజనంతతికి జయా' యని జయజయ ధ్యానములతోఁ దుపాకీవెల్లుల నాట్ల వ్రేలుల నడచివేయుచుఁ బోవుచున్నారు. వీరు పూర్వరాజే గ్రులయోధుల నంశము గానివారు. వీరి తాతలు వారి తండ్రులు మహావీరులు. ఆరక్త క్షేణోధాటి వీరిలోఁ గూడ నున్నది. అయిన నేమి? కట్ట వేతల జుట్టుకు వీలులేదు. కత్తి యంతకంటె బట్టుకు వీలులేదు. కట్ట బట్టినయెడల గేవె నింటికి మలుపుకొనవలయును. కత్తి బట్టినయెడల బుడదోముపుల్ల గోసకోరలయును. అంతకంటె వీరి యిష్టజయోగిత యేదియు లేదు. పలు చుట్టులను కాణము రాత్రి జహరాకాపు వీరి పూర్వ పాపము లెంతగా నడించి పోయినవి! సామకుస్తీ మొదలగు ఘన పూర్వావ్యై లెంతగా ధ్వస్తములైనవి! ఏమి చేయఁగలము? కాలాతి! పోదలఁచిన వస్తువును బోకుండ నెక డాంపఁగలడ? రాదలఁచిన వస్తువును రాకుండ నెక డడ్డుకోఁగలడు? 'ఈ యాపత్తు వాని కలన కచ్చివది. ఈనుఖము వానికలన బోయినది. ఈనుఖము వాని కలన కచ్చివది. ఈ యాపత్తు వానికలన బోయినది' యను నీనాల్గు వాక్యములు నడికలనీనుల నోటనుండి రాదగినవి. మంచియొక సరే-చెడ్డయొక సరే-ఇచ్చువాఁ డొక్క పరాక్షుగఁడు తక్కు నెక్కడు లేడు. మంచి యని చెడ్డ యని తెలివితక్కువభేదము నీవు చేసికొన్నది కాని యాలోకశక్తయని దృష్టిచే నంతయు నుంచయే. మంచియే కానియెడల నాతఁడు మన కెందుల కిచ్చున? నీవిధి యెదో నీవు చేసికొనుము. స్వయత్కృత్యమును భగవంతునివై నుంపుము. ఇంక నీకు బానిసతన మెక్కడనో చూచెదను. నీబానిసతనము పోగొట్టుకొనకకీ నీలో నున్నప్పుడు వారా వీరా యని దేవులాడెననే! ఎవ్వరి వైఁగూడ నాన కెట్టుకొనకుము.

ఈ వీరుల వెనుక నాస్థాన వంది మాగధ జాతిలోనివారు నడచుచున్నారు. డొరకే పోవుచున్నారా? లేదు. గొంతునగ ములు పొంగుట్లు పాడుచున్నారు. ప్రేగులు కదలుజుట్టు పాడుచున్నారు. ఆపాట లేవయో! ఆస్థానపూర్వరాజేంద్రుల పవిత్రములైన పద్మపదపూజక గాథలు వారు భీష్మునికలెయ్యద్ధ నిపుణులనియు ధర్మరాజువలె ధర్మనిష్ఠులనియు శ్రీరాముని కలె నేకతీర్థులై ననియు వాఁకొంద్రునివలె సత్యవీక్షా ధురంధరులనియుఁ జెప్పుల పవిత్రము లగుజుట్టు జిహ్వదోషము లడఁచుజుట్టుగాలి పడకుద్ధ మగుజుట్టు పాడుచున్నారు. పూర్వ రాజేంద్రు లెటుకఁబోయినను నీమాగధులు వారితోఁగూడ నుండి హెచ్చరికలు చెప్పుచుండివారు. ఇది మిక్కిలి యుపహాసాగ కమైన పూర్వరాచారము దీని సాదరింపఁ దగినది కాని వికనవల నినది కాదు. పూర్వరాజునస్యలు వీధులు వెంట స్వాతులు పోవుచుండు నప్పుడు పయోధాసోత్తంగచంద్రకాలానందము గాని పయోధాసోత్తంగచంద్రముభి వదనముగాని తమకంటఁ బడినప్పు

డు మనువ్యధర్మముచే బుద్ధి తిప్పుచారి త్రొక్కునేమో యని నీతండ్రి వరధనము లోవు! పాముగ భావించినా డనియు, నీతాత పరకాంతెను దట్టిగా భావించినా డనియు హెచ్చరికలు వినుమండెడివారు. ఇప్పుటి వారట్టి పవిత్రగాథల ననుక్షణమును వికపోవుటవలన వీరిలోఁ గొందఱు వీధుల వెంట స్వాతులు చేరునప్పుడు - వేపురలో నొక్క ఘహాజమాన్యంఁడుఁ డెవరో తిక్కఁ జరకాలెను జూచి కిచకిచలాడుచున్నారు. లాట్టులు వేయుచున్నారు. గుక్కిట్లు మ్రుంగుచున్నారు. గుబ గుబ లాడుచున్నారు. గమగమ లాడుచున్నారు. చిటపటలాడు చున్నారు. కన్ను మూసి కెఱచలోపలఁ బండిగిలించుచున్నా రు. వీరిబుద్ధి తిప్పుచారి బట్టి దొరికిపోవునప్పుడు గట్టి బిగింపు దిట్టమైన లగా మేదియు లేకపోవుటవలన ముప్పు విశేషముగా నున్నది. పురాణములలోని పూర్వరాజేంద్రుల నీతిపుఁజము లైన యన్ని యాఖ్యాతులకై నను 'మీరిందెగిరట్లు ప్రవర్తించి వారు బూతాతగాఁజుట్లు ప్రవర్తించినా రను హెచ్చరికతో సాటిరావు. కుటుంబగాథల కన్న కట్టి పురాణగాథలకు లేదు. మీ తండ్రిగా రానూఁడనిన ద్రాగినా రెనగ మిరుకుడ నా నూతి నీరైత్రాగలయును. మీతాతగారికి గాకరికాయ యిచ్చ మైనయెడల దానిచేదు మీరు భరింపలేక పోయినను దానియందు గొరవముమాత్రము మీకుఁ దప్పదు. తాతగారినిబట్టి తప్పుదు.

ఆమాగధవర్ణము వెనుకఁ జలువిధము లగు రంగుల జెండా లను జేతులబట్టుకొని బొలరు బొలిం గలసి మహాత్మానమా మున మహామధురస్వనములఁ పాడుచున్నారు.

బిలవారి-మాపకము.

మహారాజునూత్రేండ్లు మమ్ముబొలింది సుందలతోఁ

దులదూఁగమి ||మ||

పరశులఁ దలులగఁ జూచుచుఁ బరుల కుపకారములఁ

జేయుచుఁ

బరసుభిక్షిని దేవుఁ గొల్పుచుఁ బరమసుగుణా భర

బుఁడగు శ్రీ ||మహా||

బాలవాక్యము బ్రహ్మవాక్యము గాదా! ఈపాట విని మదగజములు మాత్రేయని తరుగఁ జూచుచున్నవి. శత్రువృద్ధగ రంగద్రవములతోఁ గుట్టములు సరిలించు చున్నవి.

సెబాన! కుక్క చెబుకలకాయించిన శిశునము, గాడిద కూసిన శిశునము. గుట్టము సరిలించిన శిశునము. మహావా! యు క్తిగము ముందునకుఁబోవుచున్నది. ఈ బాలనమాజము వెనుక నీ! పసపుమోమున రాచపట్టెనామముఁబెట్టి

పాటికొమ్ములఁ బూలు చుట్టఁబెట్టి

గంటల పేరులు కంఠమందునైచి

కులుకుసింగారములొ కుస్తరించి

నట్టి యాబోతులచుట్టును నిలఁగడి

తబుకుతాళముల నాదములతోడ

డొల్లఁజేయలమిది గుల్లవెల్లులతోడ

గల్లలెల్లరు గూడి గొంతు లెత్తి

రండి! మనరాజు శ్రీమహారాజానుండి

కృపను మాధవుఁ డరిని రక్షించు గాఁక

టంచు బాడుచు తెయత్కిలాడుకొనుచు

నొదలుతెలియని ముదముతో నుండు రహశా||

ఆహా! వారియత్నానా మి.తింతరి చెప్పరాదుగాదా! విరావతమండలి యాబోతులుపాడ నాహాహా! ప్రతేసా నూచ కముగఁ దలబూపుచున్నవే! ప్రభునియెడల విశ్వాస మనునది పెద్దముదోగ్గులలో కంటె భటవృత్తిలో వాడకే మోపుగా నుండును గాబోలు. తత్త్వములో తెలివితక్కువ యైనగలది విశ్వాస మెక్కడ కదా! అందులో వట్టిజమానులగు గొల్లలకు విశ్వాసమింతంతయో? చతుష్పాత్రులకుఁ గల విశ్వాసము ద్విపాత్రులకులేనేలేదు. నరులలోఁ బదవి యెక్కువ యైనగలది ప్రభునియందు భక్తి తక్కువయైనట్లుగఁబడు చున్నది. పెద్దపదవిలోనున్నవానికి దనప్రయోజకత్వమువల ననే యాపదవి సిద్ధించిన దని రవంత లేగనీలుగు మొట్టమొదట నడయించును. అది క్రమముగాఁ గొన్నిరోజుల లోపల గుబగుబలాడి యా గుబగుబ పాగునూపముగా నొడంత వ్యాపించును. ఆరంభించిన లేగనీలు గిట్టు చిన్నగోగము క్రిందఁ బరిణమించి యిది క్రమముగా ముదిరి ఘనీభవించి చర్యగతి దాటి రక్తగతికొంది రక్తగతి దాటి మోసగతికొంది, మోసగతిదాటి యస్థిగతి కొంది యస్థిగతికొంది. ఆ తట నొక చిత్రమైన చెవుకు సంభవించును. అది బంధుమిత్రులమాట వికపోవుటగా నారంభమై రాజుగారిమాట వికపోవుటకడకు వ్యాపించును. ఈచెవు డిట్లు దినదినప్రగల్భమైనై తేజిల్లుచుండగఁ గంటికి గానంతపార యారంభించును. చెవికి గంటి కేమిసంబంధ ముండు

లేమో ఒక యింద్రుడు ముదిరిపోయిన పుష్పములను వీరకాయనీమకంటి నరములను బంధముచేత రెండవదిహాడె తెడిన తెడవయ్యెను. ప్రకృతినిబట్టియే యంతయు కాదు. ఈవార యారంభమైన పిమ్మట దిగ్భవా డేమోమారుముగాను దూరపువాడేమో దిగ్భవ నున్నట్లుపడును. చిన్నదొడ్డును పెద్దదొడ్డునుగాను పెద్దదొడ్డును చిన్నదొడ్డునుగాను గలబడుటకూడె గలదు. ఈవార శివుడు కాలములోనే నీటిమీదవైచిన నూనెయిక్కలాగున నల్లై యున్న కన్నులయందు వ్యాపించును. అంతటినుండి ప్రభువుగాయ కనబడనేకనలదును. కనబడబోవుటచేత రాజుగారు లేకలేరిని స్వల్పమైనభ్రాంతి కాలము లోనైయుండును. ఈ ప్రపంచమంతయు కట్టిభ్రాంతియనుమే కాదా! ఇంకొక గొట్టికి బుట్టిన వైరోగ మిప్పుడు క్రమముగా భ్రాంతియనుమగా మనస్సులోనికి వ్యాపించినది. ఈ భ్రాంతి మెట్టుమెట్టు హెచ్చువారునుగ నారంభమగును. ఈ కదలుబోతుడను రకంత పతి చెదలులలోనికి జాలి యంత క్రమముగా ముదిరియిదిరి భయంకరమైన యుక్తాదములోనికి దిగును. అంతటినుండి యందజును దిట్లు. ఏ! శరవంధరు! ఓయొక్కటే కడగండ్లవాన. పాపము పిచ్చివాడు. అతని ననవనినయి యెప్పుడో పెద్దపనులనన వచ్చిన బద్ధకములు, న నా రోగ్యములు, సుస్త్రీలు, చిన్నరోగములు పెద్దరోగములివి. ఇట్టి పేరియులేని యభయ సేవకులలోనే విశ్వాసము హెచ్చుగానుండునని తోచుచున్నది. మొత్తముమీద విశ్వాసముబట్టిన కథ మత్వమున జేరిన గుణము కాని యాధిక్యముతో జేరిన గణము మాత్రము కాదు. ఈ గొల్లలకు గొల్లతెనుక భజనీర్తనమేళములున్నవి. పిడేలు నుతులతో శ్రేణుదాళపు చెట్టులో, గీర్తనపలు భగవంతుని గ్రీర్తింపుచున్నార. హాహా! ఏమి భక్తిరసకులై పోయియున్నార!

కాంభోజి-ఆది

మాధవ నీనామస్మరణ మొనర్చిన మనజులకే
లోపమును గలుగుదుగా! మా!
శ్రీధర కేశవ రాధారముల వారి బాధితమగు
భోధావృత్తయో! మా!
మా మహారాజును మాస్వరస్మరితుని
మా మహారాజుని మహితపరిత్రను!
మా మహారాజుమూలములను!
మహిమాయువు లిచ్చి పతిమతి రక్షించు! మా
జయ రమావణ గోవిందో హరి!

నరిగా, సరిగా, మఱియెరిగా, మఱిమఱియెరిగా, పాడినారని కాబోలు పిడేలు పలుకుదురు గుఱుచున్నది. కణకణలాదును మోగుచున్న మృగంకము, మహిమమునుగూర్చియు వాయువునుగూర్చియు భజనీర్తనపలు పాడినారుకాని భవము మాట పొడపాటుపడినారు కాబోలు నని భవమే భవమే భవమే అని జ్ఞప్తిచేయుచున్నది. 'నంద్యమునకు' లాతిగ లక్షల రూపాయలు వచ్చు ప్రభునిగూర్చి పలుకనక్కరం భవముమాట చెప్పులయ్యుండు. ఇది బుద్ధిహీనత కాదా! యని గుఱుము లిహిహియని నకిలింతలే మృగంకమును బరిహసించుచున్నది. ముందున్న యెనుగు లీమత్వపరిహసములను విచారిత్రములైయిని తిరుగ నామోదించుచున్నది.

ఈ భజనీర్తనపలు వెనుక వేళ్ళు పీలినవచ్చు దొక నా ప్రముఖ బట్టును నొక్కగంటవేయుచు నొక్క కన్ను త్రిప్పుచు (రెండవకన్న లేకపోవుటచేత గాబోలు) కత్తికొరిగి గాడనియో అత్తగారింటలేదనియో యొక్కయొక్క మాత్రమే పాడుచు వెంటనే యుత్సాహముతో నడచుచున్నార. నరిగా వారి వెనుకప్రక్కనే చేరియున్న యాథానోద్యోగులు గ్రామములోని యితరమహానలుల కంటి తొందలో ముందునకు బోవునప్పుడు పొరపాటుచొప్పునో కాక విధిలేకయో వేళ్ళల కాళ్ళు త్రొక్కుచున్నార. కత్తికొరిగిగాడు కాండే కాల త్రొక్కుడుగాండే యని వేళ్ళలుతిమిలో దాము నవ్వుకొనుచు భజనీర్తనపలుకు ముందునకు ద్రోయుచున్నార. ఆ సందడిలో నొక భజనీర్తనపరుడు తన జుట్టులోని గుఱితిర్రావుతో యూడినోడు మామకనబోయి ప్రమాదమున నొక వేళ్ళనెత్తివెనున్న నాగరమును తిడుచుచుండెను. దొంగ దొంగ యని యావేళ్ళ కేకవైచెను. ఇన్ని కోర్కెలుండి, యిందలు న్యాయమూర్తి లుండి, యిందలు న్యాయమూర్తి లుండి యంత కాలము విచారణము లుండినను దొంగయెడలో దొంగయెడలో తిన్నగంబలకుండెను పక్ష దా పెద్దందడిలో దొంగను గుట్టు వాడెనను! భజనీర్తనపరు లాత్మోభులో గొల్లలవైచె బడుచున్నార. ఆ గొల్లలదరిపడి యాబోతులవైచె బడుచున్నార. అట్టి తొందరపడకుండ్ల తొందరపడకుండ్ల యాబోతులు

తలల నడ్డలుగ నూపుచున్నవి. మనుష్యుల త్రొక్కులాటలలో ద్రోహలాటలలో బతువులు మనుష్యులకు బుద్ధి చెప్పకలసివచ్చినది. కాలగతి తెలివిమాలిన నరుడు! ఎంతసేపు గొడ్డి త్రోవుగ ముంగుసుకుం బోవుటకే చేవులాడునుగాని యెందులకు బోవలయును! పోకలసియున్న బోవయ్యనో లేదో యని చింత లేకమాత్రమును జేచుచుకదా! ముందున్న కృత్యులే కాని వేటొక్కటి లేదను భావ మితిని కంఠమాత్రమును లేదేమి! ఏమి తెలివితెల్లవాడేసోను. ఎన్నడై నీనికి భావము వచ్చునా? అత్య తోత్యాయన సగ్గిలో నామాలినుగు మిగుతకు నీవనికి భేద మేమైన గనబడుచున్నదా! ఈ గాడన యెందులకుగదా

ఏమి వెనుకనే యుద్ధాత్మముతో నొక్కప్రక్కను వైష్ణవులు మఱియొక్కప్రక్క నైష్ఠ్యములు వేరుమల బరించుచున్నార. ఆహాహా! ఏమి మృత్యుంకముగ నున్నది! ఎంతయుదాళ భిక్షాయ బోధకముగ నున్నది! ఎంతదిక్కు మగచున్నది! ఉద్యోగులతోడలసి కేళ్యలపరమాధికారభావమున యా మహాపతిత మధురగాభాగానన్నివేళ మున్నదే! కంఠాధినియ్యులని వెట్టి రానుకాపులు నరికముకు స్వర్గము నకు వెత్తెడే కాబా యెడ మని పరికవచ్చు దది వట్టితెలివికల్పము మాట యనకొంటివి. "కృష్ణరామ కాలేదు" అని వార కాంతిపాట యేమి! అందులే మీసాల యుద్వేగల యాహాహా! నానాస్థా లేమి! నరిగా వానికొక్కనే "ఏకమే ద్వితి యస్మి కల్పిభంబ్రహ్మత్యాది మహానాక్యకతనమేమి! బాగ్గస క్కనే వీడెనున్నది. పాప విసఫుల్యాతమైననే మఱి యున్నది. పాపము నంటియే పుణ్య మున్నది. వారి సామ్యమెఱుంగు యోగి భోగియగుచున్నాడు భోగి యోగియగుచున్నాడు. మహావా! ఈ వేదపాఠకులవెనుకనే యెక్కువన్నార! వేదవేద్యులను పుకడేత్తియెడు ననుడే నందరుడు గా భాకాంతుడు నగు శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మము గరుడవాహనానూ ధమై యున్నది కన్నులు కృతార్థము లగుచున్నవి. మనసుల పైబుట్టె పెద్దదొడ్డు జనమంతయు వ్యాపించబోవుచున్నది. జన్మమున కింతకంటె సాధకత యేమున్నది ప్రపంచలంబుతవలన మనపై అట్టె ముడుచుకొనబోవుచే. ఎంతసేపు దిక్కుమాలిన మనస్సు- తాను తానుటలుబులు తనమఖము తనభాగ్యము తన బ్రతుకునే మాయకొనుచు నొక్క యంగుళములోనే గణగణ తిరుగుచు గుడుగుగుగుండు లాడుచు చేవులాడుచుండుచే. గాఢగయ్యె కాళికొన్నడైన బోగలదా! ఉదహరణకుండ్ల సాయంకాలమునకుండు నిగుచునే యుండునా! కాకట కంకలకు! గడపదాటలలిగదా! ప్రాజ్ఞుడనిపించుకొనుచున్న మనజుడంతకంటె బ్రహ్మజకుండు కాండే. కన్నులు గానబడకపోవుటచే బుద్ధిలేకపోవుటచేత గాఢగయ్యె గొంతి తు మింపకచ్చుచుగాని మోముమీద రె కున్నున్న మనజుడు మనజులో నూడుకాలములకు మాయకన్నులున్న మనుజుడు-పశువుకంటె బరికమాలిన వాడైనవాడగును వారి కేమి తుమాజ యున్నది? స్వదింత తిక్క పరచిత యెక్కువతో కాని లేకలేదే! తన యామలము దాడినప్పడుకదా! నన్ను నకు వ్యాప్తి మనస్సునకు వ్యాప్తికలిగింపుడు కదా! ననకుం బరునకుండ్ల దత్త్యమున భేదమేమైన నున్నదేమో కనపట్టుట. గంటకొకసారి తప్పకుండ జన్మముంటిని స్మరించుచు బిల్లముంటిని దనమట్టుత్రికొనుచుమిదిగుకొనుచు బుద్ధిభించుచున్న గడియారపు పెద్దయల్లు మూలిదాటి వైకి నెప్పుడు పోవునో యప్పుడే భాగ్య నైష్ఠ్యమట్టె పుకెంచి కిడ్డలైబుట్టె ముద్దిగుకొని "వానపప్పు" తిరుగు పరచింతాకూకర్కడు స్వచింతాలోలుడు ముక్తి నొందును. గంగాన నైలండినపురి విస్తారైన కుముద్రమున జేరుచున్నది కాని గంగాలో వచ్చు నుడిగుండములు భీష్ముడు పుట్టినప్పుడెక్కడ నుండెనో యిప్పుడుకూడె కక్కడనే యున్నది. పరచింతాకూకర్కడైన నరిని బ్రతుకుండు బర్హసానము శ్మశానముకంటె వేటేమి! భరతాపవిత్రస్త్రాపాణి లాకతాపోభవనాగ్ధమై భగవద్గీతావృత్తమును బాధకావ్యమునకు బ్రపంచమునకు బ్రపాదించిన యోగరహస్యపురా! పాన న బృందావం గోపికావృత్తమున భక్తికాండ వై భవమును బోధించిన యోపు నుమోత్తే నూ! నమస్తే నమస్తే నమస్తే. కాని మాధవా! మక్కిటీహమాధవా! ఒక్క చిన్న మాట నడుగుచున్నాను. పాధకాభివ్యూహమున మదిరాకులో వేంచేసిన నీవు మొన్నటి యాదివాసుని తేవాంపేమియగా వైదాపేమియగా మీ యాస్థానము మోక మాంజమునకు బహుబంది నిమిల్లమై మేలేపేతినకు నిజమేనా! అందలు ద్యోగుల బుడద మీరే యంత్రోక్షమొందుట న్యాయమా! కోతి నిబింపి క్యవహరముయొక్క అనుకనినెవైనవాడవుకదా! ఈమా

ప్రమునకుండ్ల వేరేమేల కదలిచితివి! నాయనా! సాంధాకారర సుధి యని బయలుదేలితివా! భీమ కృత్యుని చక్రముపట్టుకొని బయలుదేలితివా! నాకు బోధపడినది కాదు తండ్రి! నీవెందులకు బయలుదేలితివి! రకంత చెప్పవు? ఒక నేత యందుకొట్టె యుండునా? కొడిపించెము లని సానివేళము లని యాస్థానకృత్యవహరము లను స్వయముం జూచుకొనక యన్నివిధములైన యాడము లాచరించుచున్న కొండలు జమిందారులకు సంకర్షణమున కొక్క దినమందైన మీయిస్తేలు గ్రామములు మాయకొనుండ్లని బోధించుట! ట్లు జయలుదేలితివా! ఏమా! అందుకొట్టే మో! కాని యాయూహముకూడె నరికానట్లు కనబడుచున్నది. ఇందులో నొక్క ప్రత్యవాను మున్నట్లున్నది. స్వప్నావృత్తి నీకుండ్ల తెలియని దేమున్నది? Estate Land Act మూలమున జమిందారుల కన్ని యధికారములు గూడ నంతరించినవని నీవెఱుండునా నాయనా? జమిందారులకొకజమాబందియెందులకు? జమిందారులజమిందారీయే లేనప్పుడింకను జమాబంది యెందుటి నారండ్రే! Estates Act ప్రకారమునిజమైన జమిందారుండెవర? లేకాదా? ఇదికలకల జమిందారుండని యనుకొనుచున్న నాండిప్పుడెవరు? కన్నవారులు మాత్రమేకాదా? జమిందారులకులైన యేకాంజమింకేదో కృష్ణ! యెదునందనా! ఇచ్చటి కృష్ణకోశ న్యాయము చిత్తగించితిరా? ఎన్నేలుగ్రామములలోనికి వెళ్ళుచు మీరుబోధించుచున్నారను కొందునుకద! పెద్దవారు గనుక తాము చెప్పులనినదే. కాని జమిందారులకు వారి గ్రామములలో బహుబండి యుండుట కనకాశమే లేకప్పుడు పరికేదే పోయి పరాధన మొందుట యెందులకు? చచ్చువిన రైతు రాదయ్యెను. కణము కలుగునకే యాగు దయ్యెను. ఇక జమాబందిలో జేరువలిన దేమున్న బయ్య! ఈ ఆర్ట్సులన జమిందారులు పొందుచున్న బాబుండున్న నేకాంజమే పాపమే కాంతమే పాపమే చెప్పులనికాదు కృష్ణ! నీకైన దెలియనేమోయని నానందేనాము. ఇటులంటినిని కొనపడమము. కృష్ణ! నీవు లక్ష్మీకృష్ణుడవు నీకెత్తుల బాధ చెప్పన నాటనా! అదిగాక జటియొక్క పెద్దకాకారణ మున్నది. దేవాదాయములు Estates Land Act నర్హులు వారి భర్తయే యని మనహాయిండు బడుట చే మీ రిప్పుడేదీ నాకొనాట లతో జమాబంది యనుచు సింగారించుకొని బయలుదేలితి కాని లేకన్నయెడల మా జమిందారులకంటికియే మీరియున్నె యుండునా! దేవకీ నందనా! రాజాధిరాజా! నా దొక్కపార్థన యున్నది. విందురా! యాయాప్తును శీఘ్రముగా నరణం చేయించి ప్రభువుల నారకమును గాపాడవలయు నను సదుద్దేశమున కాననకృత్యుల బాధతమలంకు మీరు ప్రవేశించి కలిగింప వేడుచున్నాను. మీరు తలచుకొన్నయెడల సంతోషియొక నగును. జమిందారు లేమి! సామాన్యుల! ఎంత యాదాయము వచ్చుచున్నవారు? ఎంతెంత పరోపపాదకృత్యము లొనర్చినవారు? పూర్వపు వారి కంకములో నుండి నర్హుల న తుం బూర్వపు పొరువాలకు నెన్నెన్ని మెహనతులు చేసినవారు! తుదినమునకున నర్హుల నెలవరకు లక్షలకొలది మాపాపాలు ద్రుక్కురించుచున్నారే. అట్టివాకి ఇప్పుడు ప్రోత్సాహకారము లేమిగును నీకుక్కలలేను. వారిపూర్వకారము కచ్చికలలు. ఆమాత్రమునకే కొండ యెక్కినట్లు నారు సంతోషించురు. స్వామీ! మాధవా! ఏమిసెలవు?

మామహారాజునకు జయ! మామహారాజుకిలయ! మా మహారాజునంతటికే జయ! యమ జయజయధ్యాత్ములతో నుత్సాహము ముందుకుం బోవుచున్నది. సాయంకాల ముడుటచే దీపపంక్తులచే కోల్పోయియున్న ముంగ్ల లోనియంగనలు మంశపు లాతుల పుట్టెములు చేతలుమృత్యుని మాధవస్వాయిని సేరించుచున్నాను. ఏవోయంశపులాంతులు పాడుచున్నాను. ఈసందడిలో కట్టెనవిండునా? గోపయయును వాకాసంవాగునాడ కాల్యమన్నాను. ఇక వివరములు యేమి? కన్ను మది మేజువచ్చు లంతరిక్షమున కెగిరి చచ్చుచు కారుండె ప్రిందలనుచున్నది. ఉన్నయధికారమేమో యూడినవలవాతె జల్లగ నాటలసినదే కాని లేనిపోని కన్నులున్ను లెండులకు? చిచ్చులు డాన్సుచున్నవయ్య నీరుచున్నవి. అదిమాచి భయముచే నుండను చుట్టుచుట్టి నోటచెట్టుకొని యూడిన పలుచ నీక ఆకృతాకృత్యచేసికొనుట కేరకు ప్రయత్నించుచున్నది. మన కంటె కెగిరమే యెక్కినకాదు భయముకూడె నెక్కడయే యని గుఱుము లిహిహి యని పుహసించుచున్నది. గొల్లలులు మాత్రము భజనపటలేదా? కాని యేనుగులు తమకంటె భయపడుచున్నవని వానిని బరిహసించుచున్నది. ఎంతవిచిత్రముగానున్నదో. ఈపరిహాసమున కథమేమైన నున్నదా? కాని ప్రపంచవైఖరి యదియే ది. మునకు నియముగా రెండుచుట్టులు

కాల్పవాదు ధర్మశాస్త్రవల్లల గాల్పవానిని నిత్యాని హా
 త్రియని యధిక్షేపించును. ఇంద్రుని కేమి ధర్మశాస్త్రము? ధర్మశాస్త్రములు పనిమాలిన పాపములను తీర్చుటకు దినచర్యలు
 కునికొట్టినయొక దినభిక్షాపాతము కాబోలు! సంతకము
 ముగా నొక యాటకమును బ్రాత్రక్షుచి గండడిచప్పుడు
 లేదుదే! బ్రాత్రక్షుమగ భవగణమెగర్చుచున్న పవిత్రగతుల
 దు కేశాశ్రీధివేలించి దిక్కుగిరిరజామీసాల బాటుకచ్చరా
 యని మిదక దేని, మందలమరాజాని రాడిమని స్కాండ్
 లని చెడవడలెట్టును. తానూ త్రిమేనదే? మేధామయొక్క
 ప్రాంతానికి వెద్రొక్కినదివారి అడుమకు పొడవైన
 యెడల నగరము పొడవైనయెడల గౌరవమని తన యభిప్రాయము
 కాబోలు. వైవాచికులొక్కవారు గుడిచేతుల
 లనియొక దా నుంచుకొన్నది క్రితకాంతియొక దా యభిప్రాయము
 కాబోలు. ఎంత మతి మాలిన తనము! బ్రాంతి బ్రాంతి న వాడు
 రమ్ బ్రాంతివానిని బరిహసించును. రమ్ బ్రాంతి న వాడు
 తాటికల్లు బ్రాంతివానిని ధిక్షేపించును. తాటికల్లు బ్రాంతివాడు
 దీక్షితులు బ్రాంతివానిని బరిహసించును. ఇదియే మను
 వ్యుక్తము. ఈవానియే పశువులలోగూడ నున్నది. అందువల
 ననే చిచ్చుబుడ్లచే గట్టములుగూడ చెదరినను దనుకంటె
 వెక్కుక చెదరిన యెనుగుల బరిహసించుచున్నవి. అదిగో గొట్ట
 మునుండి మామహారాజుకీర్తియే స్వచ్ఛములై వెన్నముద్ద
 లైగోరుచున్నవో! కృష్ణ! శశి! క్షియా! ఆ వెన్నముద్ద
 లను రకంబు కలిపించెలవా? ఏమి సంకేపించుచున్నావే?
 కేక్కుల గూరుచుండిన రక్తికీర్తిభావము లింక మాధ్వరగారికి
 జ్ఞానకృత్యముల కలిపించి కాని యధిక్షేపించుచున్నావని
 సంకేపించుచుంటివా? లేక మూర్తికాళుకమోయని భిక్షు
 చుంటివా? నాతెలివెమిదే నేనేమైన నన్నయెడల నాగ్ర
 హించకము? కృష్ణ! అదిగో లంకాపురిదీపము. అదేమి? అదే
 మి? ఇప్పుడు నివు సామితిహితుడవై యారణ్యవాసీవైన
 రామచంద్రమూర్తివలె గలబడుచున్నావే? కథనుట్టియవ
 తారము కాని యవతారమునుట్టి కథయా? ధర్మరథరాజుందనా
 విశ్వామిత్రయాగ సంకల్ప! జాగ్రత్తపాణి! పశురామ
 గర్వభంజన! దండకారణ్యవాసీ! మరీచదమనా? సీతావిహ
 వ్యాకలకీ! నుగ్రహియమిత్రా? వాలిహరణ! అంజనేయా
 శ్రీపాదపంజర! రాకణిశిఖండ! ప్రవీణ! నమస్తే నమస్తే
 నమస్తే.

ఉత్సవము ముందున కింకబోవుచున్నది అచ్చట బెద్ద
 బజారుచాతులలో కేరసపుంధ్రులు స్వామికి నీరాజనము లిచ్చు
 చు మంగళపుటారకు లెట్లు పాడుచున్నారో.

సురటి-రూపకము.
 సురయింపరాచే-మా-పరువుపురుషునిసృష్టి||
 మణిమణిదయగల్గి మమ్ముఁబోవుముః||సృష్టి||
 మామహారాజును మామహారాజుని
 మామహారాజు కుమారుల సుతలను
 శ్రీచుహితాయవ్యశేషము లొసంగుచు
 కామితార్థము లిచ్చి కాపాడవలె నని||సృష్టి||
 తదాస్తు తదాస్తు - ఓమ్ కాంతి శాంతి శాంతి.

సికింద్రాబాదువార్తలు
 కొన్ని దినముల క్రిందట వైశ్యభావణులలో శ్రగ్గణ్య
 లైన ప్రేమక రావుసాహెబు మత్యాల వెంకటకృష్ణయ్య
 మొదలుగ వహనీయు లే కి భ వించి సామితిహితుల
 నవరించుటకు కొన్నికట్టబాట్ల నేర్పించి పత్రికలలో ప్రచు
 రించియుండుట లొకవిధము. నుఁగుతేమనుగోరు వైవారల
 కంతయును త్యాహము బనించుట్లు ముగ్ధాశ్రీ లింగావీరన్న
 గారి అన్నకోమాల్లె వివాహకుండ్లముల నందు ఆకుభంబగు
 వేళ్ళలొప్పించుకొని యొగ్గులగువారలకే దానధర్మము లొ
 గుచును స్వయంభూభిక్షుడికి మగ్ధకృత్యలైనందున వారికి నా
 మ్యగయత్రార్థక ధర్మవాదము లొందుచున్నాను.
 వైశ్యకులొద్దవులగు సమద్రాల వెంకన్నగారు మేన
 కొడలి వివాహకుండ్లము మొదలు ఊరేగింపువరకును “బోగ
 ముమేళమును కప్పింపక వివాహమంటపము పవిత్రపటములయే
 గాక శక్తికాలది అప్సరయ్యవారలకు దానధర్మము లొసగి
 తమసంఘ గౌరవము గాపాడుటయే గాక మాపురవాసులందరికి
 మార్గదర్శకులైనందున ఇట్టివారల నాశీర్వాదించుటకై పత్రమే
 శ్వసని ప్రార్థించుచున్నాను. (విలేఖరుడు)

కృష్ణదేవ రాయలు కవి యగునా?

[విద్వాక్ కోకలై కవితామేష్వర రావు]

కృష్ణదీప్తియ మను నామాంతరము గల యముక్త
 మాల్యదను రచించినవాడు కృష్ణదేవరాయలని యెల్లఁకుఁ దెలి
 సిన విషయమైనప్పుడు కృష్ణదేవరాయలు కవి యగునా యను
 సందేహ మేల? అముక్తమాల్యదను వ్రాసిన కవి కృష్ణదేవ
 రాయలే యనుటకు బలము వృద్ధకృష్ణహరమే కదా? అగును.
 అట్లయిన కల్పసాని కెద్దనకవి కృష్ణరాయల యాస్థానమున
 నుండెడువాఁడనియు నతఁడు మనుగంభకకావ్యమును గృష్ణ
 రాయలకుఁ గృతి నిచ్చి ననియు వృద్ధకృష్ణహరమాత్రముననే
 కాక గ్రంథరూపమువలననుఁ దెలు విషయము గదా? తిక్కన
 సోపయాజి తాను మహాకవి యయ్యెనఁ గేతనరచిత
 మగు దశకమారచరితమును గృతి నందినట్లు కృష్ణరాయలును
 దా నొక కవియై యితరకవులకలఁ గృతి నందుట స్వభావ
 విరధ్యము కావచ్చును కెద్దనకలన మనుగంభకమును గృతి సం
 దుట కృష్ణరాయలు కవి కాఁ డనుటకుఁ గాఁగము కానరదు.
 అంత మాత్రమే కాక కృష్ణరాయలు తాను కవి యైనను ఇతర
 కవుల సహంకారమున నింసింపక గణగ్రహణపారీణుఁడై
 నత్కించి యై యితరకవుల కృతుల నందెననుట రాయల కాన్తి
 త్యమును ఘటించుచున్నది. మంచిది. ఆ మనుసంభవమును
 జెప్పిన కవియే కృష్ణదీప్తియమును వ్రాసివాఁడనియు వృద్ధకృష్ణ
 హరములలో నున్నది గదా? ఉత్తరరామాయణమును బుష్పగిరి
 తిమ్మనార్యుఁడను కవి రచించింది ధని యగు కంకటి పాప
 రాజు పేర వేలయించె నను వాడుకకాల బెద్దయొ కృష్ణదీప్తి
 యమును రచించి కృష్ణరాయనిపేర వేలయించి యుండగూడ
 దా? కెద్దనక కలయు ధము నిచ్చి తత్కృతకావ్యము నతఁడు
 చేసిఁ బ్లే లోకమున వెల్లడించివాఁడనియు సాంప్రదాయవచ
 నమే కదా. అప్పుడు చెడు సాంప్రదాయ వాక్యములు భిన్న
 ర్థవ్యాకర్మము లైనప్పుడు సత్యావృత్తివిగ్గయ మెట్లు లేకున?
 ఏ సాంప్రదాయమునకు బలవర్తింపము లగు నితర పోషకవాక్య
 ము లాపదనో. యది సత్యమని ధీమతుల క్యవహరము.
 అందు నితరపోషకవాక్యములలో నొక్కదానిని మాత్ర మిచ్చుట
 నిరూపించుట యత్యావశ్యకము. తదితరముల నిడివెను వివ్యాం
 శులు చర్చించుచున్నార గ న వానిని జర్వితచర్చణమునుగాఁ
 జేయుట యవాశ్యకము.

అట్లయిన నా నిరూపణవిషయ మేమి? విషయము.
 కేవలప్రేమమునఁ గవి యొకనికిఁ గృతి నీయవచ్చును; ధనలాభ
 మున నీయవచ్చును; భయమున నట్లుచేయవచ్చును. ఈ మూడు
 విధములను గాక యొకడొక విధమున నరునకుఁ గృతి యిచ్చుట
 యాంధ్రకవులందుఁ గన్పట్టును. ఇందు మూడవ విధమును
 నెచ్చటను విషయము. మొదటి రెండను ప్రాయశములు. అందు
 రెండవది మొదటి దానికంటె నశేతులు కవులందు వర్తింపును.
 కవిప్రాయశముగా దరిద్రుఁడు. కుటుంబనిర్వహణమునకుఁగాను
 ధనలాభమున గాగ్యకన్యకను ధనికుని కమ్మికొని కవులనేకులు
 జీవించినట్లుల మనము గెఱికిని వినుచున్నాము. ధని యగురాజు
 సహృదయుఁడైనచో గ వి కి సమూల్యదానమును జేసి కీర్తి
 కొఱుకు కృతినందుటయుఁ గలదు. ఇది యసాధిగర్థము. అందు
 కదయే కావ్యఫలములను వాఁగినుచు మమ్మటాచార్యులవారు
 కావ్యం యశినేర్పర కృతే యనియుఁ జెప్పినారు. కావ్యము ధన
 మొసంగునఁగా నెట్లు? ఇట్లే.

కనుక వెద్దనాదులను జేరఁడిసి మహావైభవసమన్వితుల
 డగు రాయలు గౌరవించెను. రాయలు చేరఁడిసి ననుటకంటె
 వారే ధనవృష్టచే జేరఁడుట సమంజసము గాదా యనిన నెంత
 ధనాశ యొన్నను దాతయొక్క దాతృత్వగుణము ననుసరించి
 యాచుండు చేరు నే గాని యధమని జేరెడు. రాయలు
 సహృదయుఁడైనచో వారి యాస్థానమునకుఁ గవులు చేరుదురు
 గాని మూఁడుడైన చేరుగదా? అప్పుడు సహృదయుఁడైన
 రాయలు ద్రవ్యలగు శత్రువులను జేర్చికొనె. ననుటలో రాయలు
 సహృదయతన వన్ని యగును గాన యట్లిన మంచిదని చెప్పు
 చున్నాము. ఇట్లు తనయాస్థానమున నున్న కెద్దనాదులు చెప్పిన
 గ్రంథములను దాను గృతినందెను. ఈ కృతినందిన గ్రంథములలోఁ
 బ్రస్తుతిము గన్పించునవి మనుసంభవము, పారిజాతాపహరణము
 ననునవి.

ఒకనికిఁ దానుగృతి నిచ్చుచు నా కృతినెచ్చుట యర్థ
 కృత్యను ఫలబలానుమేయ మెప్పు డగునో యప్పుడు కృతి
 భర్తను గొంచెముగాఁ బొగడుట లోకాచారము. కేవలకు
 కవులు గాని మూఁడుకు ధనాశచేఁ గృతి నీయరు. సత్కవులు
 కుటుంబపోషణార్థము ధనమునకుఁ జేయి చూచినను “యాచ్ఛా
 మోమా వర మధిబుణే నాభమే లబ్ధకామా” యను దానిని
 గుఱివేగి వర్తితురు. అట్లు వర్తింపనను గృతిభర్తను గొంచె
 ముగాఁ బొగడుట తప్పదు.

రాయలు మనుసంభవమును పారిజాతాపహరణమును
 గృతినందెను. అందు రాయల సర్వవిభవతరభలను వర్ణింపములు.
 ఆ వర్ణనములందు రాయలు కవి యని యెచ్చటవైనను శిష్యుఁడై
 యున్నదా? లేకేమి? మనుసంభవమున ప్రథమాశ్వాసమునఁ
 గవిత్వాశ్రీలోలన కనియు, గాంగేయాచలచాపనూపురవహో
 గాంధీర్యలిలాస్సదా యనియు, గుండలి పతిశయన కర్ణకండలి
 తర సాఖండ కవి కావ్య యనియుఁ గల వందరుఁడో
 వినుడు. కవిత్వము వనితగుగాను కృతికర్తయగు కవిని గవిత్వా
 కనితకుఁ దెల్పెడిగాను గృతిభర్తను భర్తయగును వర్ణించుట కవి.
 సమయము. అందుచేఁ గవిత్వాశ్రీయందు లోలుఁడగువాడు
 కవి కాఁడు; మఱి కృతిభర్త. కావునఁ గవిత్వాశ్రీలోలుఁడని
 వర్ణితుఁడైనవాడు సహృదయుఁడుగాని కవికాడు. గాంగేయా
 చలచాపనూపురవచస్సులు అదిశేషని వాక్యములు. శేషుని
 వాక్యములు కవిత్వ కాదు. అది వ్యాకరణవిషయము. అందుచే
 రాయలు వైయాకరణి యని లేలునే గాని కవి యని మాత్రము
 లేదు. కృష్ణపురంఁ గుండలములనుగాఁ జేయఁబడినరత్నాక్షుకవి
 కావ్యములను గలవాఁడా యనిన నతఁడు కవులయం దాదరము
 కలవాడగునుగాని కవి కానేరడు. అయితే కల్పద్రుమాధిక
 దాన శ్రీ కుతుకాగ్రత లో కా లో కాంతర సకల సుకవి
 లోకస్తుత్యా యన లేదా యనిన దాశ్రీకుతుకముచే వచ్చిన
 సకల కవులచే స్తుతింపఁబడు వాఁడా యనిన రాయల సహృద
 యత యభిర్జిని మైనదిగాని కవిత్వాశ్రీ కి కాదు. విద్యాభేదభాజ
 యనునది కొంతవఱకు కృష్ణరాయని కవియని చెప్పటకు వీలయిన
 విశేషణమే. కాని యదియును భోజనమాపతివిద్యాపరిపాక
 యను నదియును వస్త్రాశ్వాసమున భోజనముఖ భూపతిపులాం
 సోద్రేజిత ధరాభరణ దీక్షితభుజా యను విశేషణముచే భోజ
 శబ్దమునకుఁ గల సహృదయుఁడవిరాభాధములయందుఁ గవియను
 సర్థమునకు బలములేగుచున్నది. ఒకవేళ బలమగునదియే యయి
 నను రాయలు సహృదయుఁడగుటచే నతని సహృదయతను భోజ
 శబ్దముచేఁ నుక్లేషించియుండను. అది యుక్తేష్టకా దేని
 కవి యని యనేకకడ్యములలో స్పష్టముగా నొక్క మొద
 వైనను బెద్దన చెప్పబండెడు. కనుక కెద్దన మనుచరిత్రము
 నందు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు కవి యని యెచ్చటను నిర్ణయ
 ముగాఁ జెప్పియుండలేదు.

ఇంకఁ పారిజాతాపహరణమున శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు
 కవి యని యభిర్జితి మైనదా? తిమ్మనకవి రాయలకు భువనవిజ
 యాధ్యసభ కలదనియు నందు నవత్తుము లుండెడువారియును
 ప్రతివర్ణమున వసంతోత్సవకుతుకమున వచ్చెడు సత్కవికావ్య
 ముల నిషేధించి పరమాహ్లాదమును రాయ లనుభవించెడు వా
 డనియు, నతఁడు మేధాసంపన్నుఁడనియు సరసకలాభోరణి
 కలవాఁడనియుఁ జెప్పదుఁ గవిత్వాప్రావీణ్యఫణికాయని రాయ
 లను జతుర్ధాశ్వాసాదిని సంబోధించినాడు. ఫణికు శబ్దప్రతి
 ణునిగా స్తుతించుట పౌరాణికమా కవిత్వాప్రవీణునిగా స్మరిం
 చుట పౌరాణికమా యను సందేహ మిచ్చుట నప్రస్తుతము.
 కాని రాయలు కవిత్వాప్రవీణుఁడని యిచ్చట నున్నది. దీనిని బట్టి
 యితఁడు చక్కని వైయవ్యము కలవాడనియు శ్రేష్ఠతముఁడగు
 సహృదయుఁడనియు, నవరసరసకుఁడనియు సాహిత్యవృష్టితో
 జూచినఁ దేలగలదు. ఇట్టివాడు ముచ్చట కన్నడవృష్టి దోక
 కొన్ని పద్యముల నల్లదేవాడన్న నది సత్యము కావచ్చును.
 సహృదయుఁడగు రాయలమెప్పు వడయుటకఁ గవిత్వాప్రావీణ్య
 ఫణిశ యని యతికిఁ గొంచెముగాఁ గల గుణమును మఱింతగాఁ
 తిమ్మకవి యని యుండును. కనుక తిమ్మకవి రాయల కర్ణించిన
 పద్యములను బట్టి చూచినను రాయలు గ్రంథనిర్మాణదక్షుం
 డగు కవి యైట్లు తోఁపదు.

మోహినీతైలము — వెండుకలను పెంచి నిగనిగ లాడించును

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది—5తు లములు నూనెగల సీసా 1-కి అణాలు 12 మాత్రమే
నెం. 6, తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు. అమృతాంజనం డీపో, నెం. 109, ప్రేరిరోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

చాటుపద్యమణిమంజరి

ద్వితీయభాగము.

ఆతొండనుండి యఖండపరిశ్రమ చేసి యాధిక నున్నిభాగముల నుండి యు రక్తములవంటి చాటుభాగ
లకు సంపాదించి పేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి గారు దీనిని వెలుయించివారు. ప్రథమభాగమున లేని యాభ్యుదయములు
గలిగి యిది యదభ్యుదయగా నున్నది. వెల 1-6-0. క్లబ్బ పేపరు ప్రతి 1-10-0

మూనూళ్లముచ్చట

(142)

హృదయము చిన్న పద్యప్రబంధము ప్రభాకరశాస్త్రిగారు రచించినది పద్యము లక్షణములతోడను. కథ
యానాటి యాధికారము. నీతితో నిండినది. వెల 0-6-0.

బాక్ నెల ముగియలోగా, ఆగష్టు పంపువారికి పోస్టుఖర్చులు మేమే భరించి పంపుము.

అక్షరము:—మణిమంజరి మేనేరు, తిరువల్లి క్లబ్బ, మద్రాసు.

సరస మైనదర!

దరలు మిక్కిలి సరసము.

నూతనజుట్!

మాదుకొణములో చూచి విమ్మట తక్కిన జాగాలలో చూడండి.

బెనారస్, కాశీ సరిగ చీరలు రూ 30 మొదలు రూ 1000 వరకు పలుదినుసులలో దొరకును.

బెంగళూరు, కంచి, కొర్నాడు, కరాచి చీరలున్న సేలము, మధుర ఈస్టలములనుండి అంగ
వస్త్రములున్న, 10x6, 8x8, 7x7, మూరలలో ధోవతులును తక్కువ ధరలకు దొరకును

బొంబాయి స్వదేశి స్టార్సు, 40, 11, 42 రత్నను బజారు, మదరాసు.

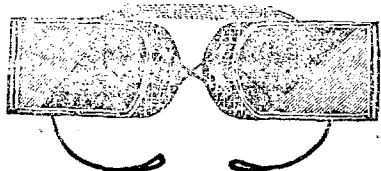

ఎ లె క్ లి క్ లాంపులు

గాడాంకారము మిగిల వున్నాకామెది. ఆగివులు అక్కరలేదు
అటును అటును నీవు మునుపు ప్రకారమే వెలుగు కలదును.

సాధారణమైన లెక్కల పాకెటు లాంపులు, క. స్టీలు 11-8-0 పాకెటులుగను
విలెన్సు 4-8-0 చేతి దీపములు క. స్టీలు 15-0-0. అన్ని అర్ధదలకు వి. పి. మూలముగా
సరకులు పంపబడును.

అన్ని విధములైన
కంటిచూపులకు

డాక్టరులవల్ల
నియమించిన

ప్రకారము మక ద్దులు, మిగిల చక్కగాను, తక్కువవలెను అరుగ్ని ఇవ్వబడును. కూలింగు అద్దులు
ఈక్రింద కనుపరచిన వెంట వి. పి. మూలముగా గప్తు చేయబడును. వై కనుపరచిన పటముల ప్రకారము
అమ్యులెట్ స్కోకు రంగు 6-8-0, అమ్యులెట్ స్కోకు రంగు 12-0-0, అమ్యులెట్ అంబ్ రంగు 15-0-0
ప్రస్తుత వాగరకములకు తోడులు వై చెప్పిన స్కోకు రంగుల విల్ కెన్ గాగల్ గు 5-0-0

113

సిటి సిగార్ మార్టు, 4. బ్రాడువే, మదరాసు.

స క ల ప ను ల కు

శ్రేష్ఠతమమైన, అతిచాకయైన అమెరికన్ హోసు పంపులు.

200 అడుగులలోతువరకు పావులను త్రవ్వవచ్చును.

అడుగుభాగమున ఇత్తెలి సిలిండరు, 1 1/2 అంగుళము పీల్పు (suction) గలవు. ఒక
బాలుడు కూడ దీనిని ఉపయోగింపవచ్చును. ధర 1-కి రు. 125.

2 అంగుళముల టాంక్ ఫోర్సు పంపు

25 అడుగులలోతుకు మించని మిట్టపావులను గుంటలను త్రవ్వట కుపయోగ
మైనవి. పీల్పు (suction), బయటికి విడిచివెట్టుభాగము (discharge) 2 అంగుళములు
గలది. 1 గంటకు 2000 గాలనులను తీయును. ఉద్యానవనము గలవారి కిది మిక్కిలి
ఉపయోగకారి. గనుక ఒకటిని స్టాకులో నుంచుకొనుట మంచిది. పీల్పుకు (suction)
బదులు రబ్బరు గొట్టమును ఉపయోగించుటకై ఇందువెంబడి పంపబడును. 1-కి ధర
రు. 100. రబ్బరు గొట్టము (Hose) ధర ప్రత్యేకము.

మీకేమి కావలయునో తెలుపుచు, క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు.

Limaye Bros., Ltd. P. B. No. 684, Fort, Bombay.

భారత పరిసితులు

ప్రభుత్వవ్యయభారము

లండను జూన్ 7:—భారతదేశ సంస్కరణల కార్య
చరణను గురించి సింహాసనాలోకనగామియు “మాన్యుగపాస్తు”
పత్రికావిలేఖకు డిటలు వెలుపుచున్నాడు. భారతదేశమున
బాధ్యతా మిత ప్రభుత్వపరిణామమునందు శ్రమభారము మితి
మీరిపోవుచున్నది. ప్రస్తుత ప్రభాగంబకప్రభుత్వమునై నిందు
లకు బాధ్యతను మోపాలము కాని వీరి చిన్నముల జూచిన
యెడల భావిస్తోంది. చిథి ధముజనించుచున్నది. అన్ని కార్య
ములును అవాదము:కు మించి వ్యయ మొనర్చుచున్నవి.
బాధ్యత యన కేమో యెగు: ట్టియ, అధికవ్యయక్రము
లకు గొప్ప ప్రయత్నముల వనన, కార్యవివాదమునందు
ప్రభుత్వము నెదుర్చుటవలనను ప్రభామోదమును సంపాదించ
వచ్చుకు లగుటయు వ్యక్తులనన నీ రాష్ట్రీయప్రభుత్వవ్యయ
హాములు నడుపడుచున్నవి. క్రొత్త క్రొత్త భవనముల నిర్మిం
చుట, నూత: కాఖల: నిజమిందుల మొగల కార్యములవలన
పెద్ద వ్యయభారముదప్ప చరయే ఇత: లాభములు గన్పించుట
లేదు. భారత రాజకీయజ్ఞుల నూతనోత్సాహమువలన ఈ భావ
ములు తొలగలేదు. వీరి 30 వర్షములకు పూర్వ మెంతమో
ఇవ్వకుగూడ సం: నే ప్రభుత్వము నెదుర్చుచున్నాడు. ఇండి
యను అస్సెస్మెంట్ ప్రేటుకొన్నిలును బాటిపోయెను. ద్వంద్వప్రేటా
లకాపనాత్మము ల్పొయి కేఫలము లయ్యెను. రాష్ట్రీయ
ప్రభుత్వములందు ప్రభుత్వము త్ర కాఖలకును ప్రభామోదకాఖల
కును భవము క్షీణించిపోవుచున్నది.

స్రాంకో-నెజడు యాడంబడిక

అసత్యకల్పన

లండను జూన్ 7:—పర సువారును నెజడు సుల్తాను
ఇబన్ సానుగారును బ్రిటిషువారికి వ్యతిరేకుగ నొడంబడిక
గావిచుకొనిన కేషము ముగియవని లండనునందును కెయి
కోయందును విశేషజ్ఞులు వెలుపుచున్నాడు. సరిహద్దులకు
కాంతిక్షిప్తార్థము సంయోగము పరాను అధికారులు గుండా
వారికి కొంత దూరం ది అంబు నాయకులతో నొడం
బడిక గావించు కొనియు లండను నందు ఇదియే
కొడంగ చేయబడి యుండునపు నియు లండనునందు అధి
కారు లెచుచున్నాడు.

“నెజులుదెన్దెలు” అను పరాను పత్రిక నైమొం
బడిక వాద మిధ్య యని తెలుపుచున్నది. ఇటీవల బ్రిటిషువారికి
వ్యతిరేకుగ మె. పోమిమనా అంబు సంభవించిన విషయము
లకు భుడించుచు నీ పత్రిక యొక కెద్దనాగమును ప్రకటించెను
బ్రిటిషువారు మె. పోమిమనాపై మాండేబరి యధికారమును
వలకునొనెదరని బ్రిటిషువారు ఈరూపు ప్రభుత్వమువారితో ప
రస్పరవ్యతిరేకప్రభుత్వములహావతో నొకయొడంబడిక గా
విచుకొను నియు నీ పత్రిక వెలుపుచున్నది. బ్రిటిషువాక్తి
త్వాగమెనర్చి తామిదివ:కు పోగొట్టుకొనిన వీళ్లనన్నిటిని
తిరిగి సంపాదించి మె. పోమిమనా
తో మైత్రితోనుండును. బ్రిటిషువారికింక
యనుకూలముగ వీళ్లుడగా అచ్చట మావరచారి గతి యేమ
గును. స్వేచ్ఛార్తక మేమగును? బ్రిటిషువారు తురపులచే
నీకుపసిన హక్కులను వెలునుల్లా సంకీర్తించనియెడ నేక
రోమియో యెడంబడిక ప్రకారము పరానువారి కీయబడి
మె. పోమిమనా నైటోలికము హక్కు లేమగును? అని
అవ్యాసలేఖకుడు ప్రశ్నించుచున్నాడు.

నవ్వుపరిహారములు

లండను, జూన్ 7:—వ్యాకర్ణకంఠమువారి అధికా
గము నెక్కువ జేయరలె నని నవ్వుపరిహారమునాడు తీర్మా
నించిరి. పరానువా రొక్కరే ప్రతిపాలముగ నుండిరి.

ఇర్ళను నవ్వుపరిహార మొత్తమును తగ్గించుట కన్నిరాష్ట్ర
ముల ప్రతినిధులును ఏగ్రీవముగ సం: కింక వలెను అందుచే
నీవ్యవహారమునందు సంభవించిన ప్రతిష్ఠంబక మట్టేముండెను.

అంతరాతీయ ఋణము

ఇర్లనీకి అంతరాతీయ ఋణమును సమకూర్చు విషయ
మీ దినము పరిష్కరింపబడెనని పరాను అధికారులవలన తెలియ
వచ్చెను. ఇర్లను నవ్వుపరిహారమును తగ్గించు నధికారమును
వ్యాకర్ణ సంఘమువారి కిచ్చుటకు పరానువారి ర. గీకలింపరని
నవ్వుపరిహార సంఘమునందలి పరాను ప్రతినిధి తెలిపెను.

బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ వ్యవహారము

మేము నేర్చుకొన్నవీటి

మా మ్యూనిసిపాలిటీ వ్యవహారము ప్రతిమించి రాక్షసునకు దిగుచున్నది. దిగువ హనుమంతరావు పంతులుగారిని ఊరి వారందఱు వలదన్నను ఆయనగారు మాత్రము చైరుమన్ పనిని వదలేలగు కనిపించదు. ఎన్నికలు జరిగి ఇరువదిరోజులకు వైగా అయినది, కాని గలపొందినవారిపేర్లు గెట్టులో ప్రచురణకాలేదు. ప్రారణాన్ని యొక్కయు చేరుమొక్కయు కాలమెప్పుడు ముగియజేయవలయునో ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నింపలేదు. అందుచే నూతనముగ ఎన్నుకొనబడిన కాన్సిల్లర్లు ఎప్పుడు అధికారమును వహించి కొత్త చేరుమేను ఎన్నుకొనగలుగుదురో ఊహించుట దుర్లభముగ నున్నది. మూడవ వార్డు వ్యవహారము ఇంకను పరిష్కారముకాలేదు. ప్రభుత్వమువారు ఇందులో జోక్యము పుచ్చుకొననున్నారు. దీని వ్యవహారము హనుమంతరావుగారి హస్తగతమై యున్నది. ఆయనగా రెండు చేసెదరో తెలియుటలేదు. త్వరలో రేల్వేదరసుటకు నూతనము కనిపించుట లేదు.

ఈ ఆలస్యమున కంటటికి కారణము వేరగ నున్నది. హనుమంతరావుగారి స్నేహితులు కొత్త ఎన్నికలలోన వజ్రముగాంచుటయే తీసికొరణము.

హనుమంతరావుగారు తిరిగి చేరుమేనుగా ఎన్నుకొనబడుట కలలోనివార్త. దీనిని హనుమంతరావుగారు కాగుగ నెఱుంగుదురు. గనుక వారికి వీలైనంతవట్టుకు ఆలస్యము చేయుటకు ప్రయత్నించుదురు.

అద్దపెట్టువా రెవరను లేరు. హనుమంతరావు గారు నాలుగేడ్లపండ్లియు తాము జీవితకాలమంతయు చేతుమేకగా నుండగల మనియు, తమ్ము నెవరు ఎదిరించువారు లేరనియు ఘంటాపథముగ చెప్పుచునే యున్నారు. ఆ ప్రకారమే జరుగుచున్నది. కాన్సిల్లర్ల ఎన్నికలు జరిగినదేమి? వారిలో హనుమంతరావుగారి అనుకూలరు ఒక్కరైన లేకున్నదేమి? కారు మాత్రము చేరుమేను చేయుచునే యుండును. ఈ కాలములో నాన్ కో ఆపరేటురుకారిని కృష్ణముగ ప్రభుత్వమువారికి తెలిస్తే సరి వానిని ఏచట్టము ఎదుర్కొనవలసి దని నేను నేర్చుకొంటిమి. — బెజవాడ పోరుడు.

మూర్తీనర్త్యాగ్రహాలు.

ఇంకకొందరికి శిక్షలు

జూన్ 8 వ తేదీని "హంబాయి కానికల్" పత్రికా విలేజుకు దాద్రా ప్రకటన పూనాగరమునుండి వ్రాసెను :—
గతమాసము 28 వ తేదీని మూర్తీలో నరేంద్రు చేయబడిన 20 వండ్ల సత్యాగ్రహీ చాలంటిల్లమీద చేయబడిన కేసులలో గత గురువారము తీర్పు చెప్పబడినది. 17 వండ్లకి ఒక మాసము కఠినశిక్ష, మిగిలినవారికి ఒకమాసము విడితైదు విధించబడినది. ఈ చాలంటిల్ల లో నధిక సంఖ్యాకులు ఇండోరు భూసవాలు మున్నగు దూరపు పట్టణములనుండి వచ్చిన ప్రాచ్యుణ యువకులు అందరికి వయస్సు సామాన్యముగ 18 నుండి 25 లోపల నుండును. అందరు ఎర్రవాడచెరసాలతో పంపివేయబడిరి.

గతమాసము 20 వ తేదీని అరెస్టు గాబడిన 18 వండ్ల సత్యాగ్రహుల విచారణ 14 వ తేదీ వాయిదా వేయబడినది.

హంబాయి నగరమునందు 11 వ తేదీని సమావేశముగా నన్న మూర్తీనర్త్యాగ్రహణకు పూనాగరమునందు ప్రతినిధులు త్వరలో నెన్నుకొనబడుదురు.

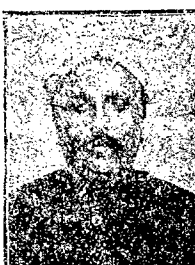
శ్రీకాకుళము

అదివారము (4-6-22) సాయంకాలమున మా గురుకర్త క్రియగారమున జనార్దన మహామూర్తు కాశీమఠీ సాయలు బహుమానగారి బదిలీ సందర్భమున పురజనులకు మ. కా. రా. కలైర నెట్టి వేంకటేశ్వరస్వామియగుదురగు తమయింట నొక చిన్నవిందు చేసిరి. పురజను లత్యుత్సాహమును జూపిరి. కార్యక్రమము జయద్రథముగా జరిగినది. సాయలుగారు తమ గుణి గారములచే నశ్రీకాళమున సూరీవారిపేరు జూరగొనిరి. వారెవరునును వారి శ్రేయోభివృద్ధిల గోరుచుండు పురజనుల వత్తమున "నొకరు."

ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను.

మేము నగలపావును ప్రారంభించి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మాతో వితిలేని కాతాదారులు లావాదేవి నడపుచున్నారు. ఏలయనగా? స్వచ్ఛమైన మొదటిగకంబెండితోను, సవరముబంగారముతోను మాట ప్రకారము సకలమునకు నగలను తయారుచేసి యిచ్చుట. రెండవది చేసియిచ్చినది తృప్తికముగా లేని వాపసుపుచున్నది కైకము నిచ్చుట. గాన వారు కొనదలచిన వారిందరు ఒకసారి మావద్ద బెరము చేసినతరువాత మానవ్యకము వారికే తెలియను. (142)

(1) ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి, నగలవర్తకులు, చైనాబజారు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మాసి (లిమిటెడ్)

19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

ఉత్కృష్టమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల

డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. & సి. ఎమ్

గారి చేస్థాపించబడినది.

ఒక అణాస్థానపును పంపినవారికి మా కొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

ఆంగ్ల, తమిళ, అరవభాషలలో క్యాటలాగులు గలవు.

(3166)

చల్లారంగైయానుచందుషాపు

వారు కొత్త జవీరీ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే స్టాకుచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బుట్టాలు వేసినది, ఆకుపచ్చ, చాగులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దలు తలుపులలో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్యుగారిచే

ప్లేగు, కలరామున్నగు ఘోర వ్యాధులకును అతిమూత్రము, మధుమేహము, సెగరోగము, మూలము, మదమూర్ఛలు, ముట్టుకుట్టు, తుయము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదాషధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర స్త్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్యదాయకములగు లేహములు, సిరప్పులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద దివ్యౌషధములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

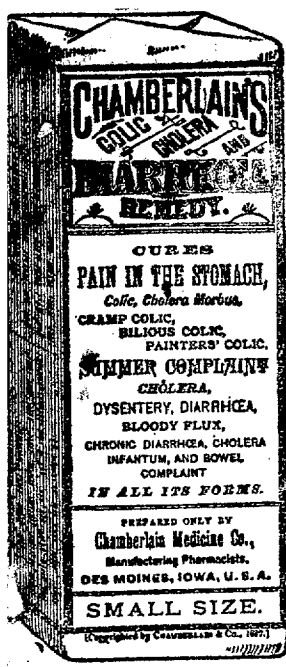
స్థాపింపబడిన

అల్లిగ్రాఫ్ అక్షసు:

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

నెం. 41, ఆచారప్పక వీధి, మద్రాసు.

చేబర్లెన్ గారి

శూలనొప్పి

అతిసార

నివారిణి (3)

ఈ వధమును

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి,

అతిసారము, శూలనొప్పి,

పేగు సంబంధమైన వ్యా

ధులు మున్నగునవి అత్య

వృత్తుముగా కుదురును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయ

మునకు దొరకును, 33

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకము (మందలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఘడియలు గాని (3) జాతకుని యొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు కయస్సు, మాత ఉత్తరము వాయువయముగాని, ఈమాటిలో నేదియో యొక్కటి మాత్రం పంపించుట, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, కేరళా స్వభావము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాత్మక సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, భవనము మొదలగు 25 సంతులు వాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినంతయు సరిగా నన్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అభిరుచుకు జనుబోవు ప్రతిసంగి ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంతర్దళములు గల వ్రాసిన జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూర్వ జాతకమునకు రూ 2 లు, అధ్యక్షము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అభిరుచుకు తయారుచేసి తక్కిన రూ 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తమునాద 1 సం ౧౦ వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుట, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాత్రం పంపించుట.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమందు ఏమి మార్పుచేయు లేనివారికి జ్యోతిషము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూభవిష్యత్తుల మార్పులు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వాటికి వి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అయ్యుత్పూర్తియై నిర్దమంగా వస్తుంది. 800 కేటెలు ఇందు లక్ష స్వప్నములు, గ్రహస్వప్నములు, భావస్వప్నములు, వస్తుముఖము, పాదావస్థ, అక్షరస్థ, తాత్పర్యమితముగా ముఖము 1000 ప్రమాణ స్వప్నములతో, విశేషములతో, వ్యాధి భావములను జూచుట అంతర్దళములను, ఇంకను అంతర్దళములలో మిక్కిలి సులభమైన అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంతులు పూర్తిగా తెలియవచ్చును. ఈ గ్రంథము నచ్చూరితేదల తిరిగి సామ్యు వాచకు చేయవచ్చును. ఈ 2వ భాగమునై గునివారు భరణాత్ములు పంపించు తిరిగి మాత్రం వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివలన పోషకాన్నియు గాక మృత్యు 0-0-0 లు.

అయ్యుత్పూర్తి ప్రమాణ దొరకవు.

ఆ కేర్ల వెంకటేశ్వరస్వామి.

(3512) గోపాలపురం, కొత్తచేరు పోస్టు.

(గోపాలపురం)

బాప్ సన్ జర నుపాకెటుడై రెక్కరి

జన్మనామ చేతనామ నివాసములు స్థిరముగా గాని మార్పులు తయారుచేయువారికి నివాసములు 100 కేటెలుగల పుస్తకముగా వ్రాయబడి ఉన్నాయి. నెల రూ 1-4-0 లు. అధ్యక్షమునకు 0-4-0 ప్రాంతంలో అర్ధం పంపించుట రూ 1-0-0 కు వి. పి. చేయవలెను.

టి. ఆర్. ఎన్. అందు సన్ను. (132)

సోరస్ట్రోగు ఏకైకము అందు స్థిరముగా చేయుటకు (వి. పి.) ఈకర్ల అయ్యుత్పూర్తి, టి. టి. మధురా.

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security

To 200 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased

Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders.

For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons,

Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon.

57, Thambu Chetty Street, MADRAS.

కమలిని

ఇది యొక్క చక్కనివల. ఇందలి కథ అతిశయోహరము. శైలి వ్యవహరము. శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలవారి యల్లుడగు రామరాజు కాలమునాటి చరిత్రసంబంధముగ నవల. ఇందలి కథానాయకీ నాయకుల పట్టుదలయు ఆరణ్యవృత్తము మొదలగునవి స్వభావసిద్ధముగా వ్రాయబడినది. 190 కేటెలు గల యీ నవల ధైర్యవేటు కౌశిల్యములను వ్రాసిన వక్త్రము ముద్రి పుడికినది. నెల రూ. 1-0-0

నలచరిత్రము, చక్రపురి రాఘవాచార్య ప్రణీతము

హరిశ్చంద్రో పాఖ్యానము రూ 0-12-0 గౌరవ ముక్తి ప్రణీతము కాలికోటైదు 1-0-0.

ఆంధ్రభాగవత భారత యిత్యాది గ్రంథములు కూడ దొరకును క్యాటలాగు ఉచితము

ఎ. కల్లన్ నెట్టి అందు కంపెనీ, వల్లిపర్తి

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు వైనాబాబురోడ్డు, మదరాసు.

సంపూర్ణజీవితము : బోధనలు

చిత్రపటములు : సమస్త వివరములు

ఉన్నత న్యాయస్థానాధిపతి వేమనామేతముగారి పీఠికతో, పుటలు, పండితులు మెచ్చుచున్నది.

ఇదిజాతక వేమనమునూర్చి తెలియని స్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, కవనము, పుట్టక, నిర్వాణము, బోధనలు వివరములను వి. క్యాటలాగు రూ. 2-0-0 లింపు రూ. 1 8-0 పోస్టేజీ కలు.

త్యోపదేయియెడల ప్రతులు దొరకవు. కమలకుటీరము, మైలాపూరు, మద్రాసు.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ సోప్ పన్నీ రుపువ్వు సబ్బు

సువాసన ముఖమును, ఆకంఠమును ఇచ్చుచు గాని ఆ వాసన సాగించిన సువాసనగా నుండుట అత్యుచము.

ఎరాస్మిక్ సోప్ పన్నీ రుపువ్వు సబ్బు మొక్క ఆశ్చర్యకరమైన మౌటుకుంటియు, జ్వరహానకు యుక్తులగు సువాసన అందరికి ఆనోగ్యము, ఉష్ణానూన, ఉల్కానూన ఇచ్చును. ఎందులకనీ ఈవాసన ఇంక సాగుకొన నున్నదో చెప్పవలయు.

ఇట్టి సబ్బులను జూచి మోసపోవద్దు!

(2) అన్ని అంగణాలయంకు దొరకును.

శ్రీకృష్ణ కులాభారము.

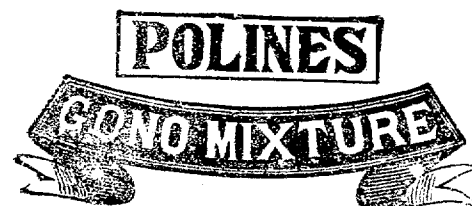
(మాదంగముల యాంధ్రనాటకము)

గ్రంథకర్త:—ముత్తరాజు సుబ్బారావు ఎం. ఎ, నెల రూ 1-0-0 మాత్రమే పోస్టేజీ.

వలయువాడు గ్రంథకర్త గారికి, నెల్లూరువారికి లేక కామరూపు వెంకటాచార్యులు, కలకుచోరు బండరు అనిగాని వ్రాసివ్రాసిన వాడగును.

వకటన

చంపూభాగముల మా ఆశీసుకు ఉత్తరముల గాని పునిజర్మముల గాని పంపునపుడు తమ చేంబు నెంబును ఉపాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యక్ష గ్రంథము నిచ్చుటకు సులభముగా నంపును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావించవలెనని కోరు చున్నాము. ఆం! పో వ్యవహారము.

18 సంవత్సరముల నుండి చాలాప్రసిద్ధి చెందినది.

4 ఔషధము గల యీ మొదలగు అన్ని విధములైన మలకు గ్యాగంటిగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్పదిమైన రసమాలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక సా తాడు నేనించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంకొక మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసానుండు తెప్పించుకొని నేనించినవలెన గోగలకే అనుభవమునాద గుణమును తెలియవచ్చును. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రూ 3-7-0 రెండింటికి రూ 6-10-0 మూడింటికి రూ 9-12-0 మాత్రమే.

[8453] ఉత్తరములు యింగ్లీషుగా వ్రాయబడి యుచితము D. polines & Co.

Chemists, No. 3 Harimohan Roy Lane Calcutta

ప్రతాప కస్తూరిపూత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. తాంబూలములలో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రము పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, ఇబ్బరము, నన్ని పాచిము, దగ్గు, ఉబ్బరము, కలరా, ప్లేగు, విషవ్యాధులు, నీటిరోగములు, పండ్లరోగములు, మొదలగు ఆరోగ్యములకు వ్యాధుల కిది కృత్యములగునలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (3351)-3 200 మాత్రలసీసా 1-కి రూ 0-4-; డబ్బు సీసాలు రూ. 2-8-0 పి. పి. చార్జీ ఎన్నిటికైనా రూ 0-5-0. పి. పి. పండు కో, ఆ మొత్తమునాదం, వెరిచే. నెల్లూరుజిల్లా

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులకు కూడ నూ అమృతాంజనము వాసినంత మాత్రమున నయమగును. నెల 0-10-0 అణాలు.

మార్గోన బ్లు

వేదనానెనుండి తయారు చేయబడినది. ముత్యపు పూర్తిగా పోగొట్టును. కార్బోరిక్, ఇతరవాసన నుబ్బలకంటె ఇది మంచి గుణమిచ్చును. ఇందులోను మంచి సువాసనగలదు. ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగినది.

బాతువుల కొవ్వ యిందులో కలియుటలేదు.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY LTD FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్), ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాసదారుల యెద్దవూడ వోరకును!

- (1) మెసర్సు శ్రీ కృష్ణా బ్రదర్స్, 323 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.
- (2) మిస్టర్, టి. ఎన్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ టెంపిల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగుళూరుసిటీ.
- (3) మెసర్సు, పి. సర్వేశ్వరరావు, అందుసన్న రాజమండ్రి.

శ్రీ త్యాగరాజ హృదయము

సంగీతాభిమానులకు అగ్రముగా కావలసిన యొక గ్రంథము.

ఇది సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులైన

కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారీచే రచియింపబడినది.

ఈ పుస్తకము సమాఖ్య 500 పుటలుగల నాలుగు సంపుటములుగా మంచి గ్రంథాలకంటె ముద్రింపబడి మేలయెను చేయబడి యందును.

4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4.

మొదటి సంపుటము తయారై యున్నది.

రెండవసంపుటము ముందుగా మా కంపెనీకి ప వి అర్జును రిజర్వరు చేసు కొనువారికి ఒక సెట్టు 12 రూపాయల కిక్కురును. అపొక భాగ ప్రత్యేకము.

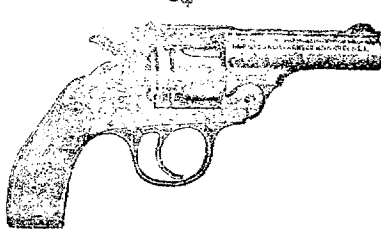
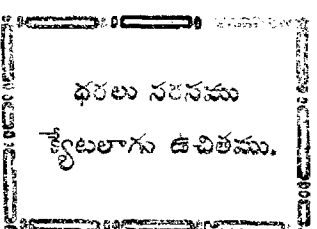
ఇందులో పుటలు:—పదవీయులకు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యంగారీచే రచియింపబడిన శీర్షకములలో 800 శీర్షకములను చక్కబెట్టి వారికి అతారిక, మాలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగములును, స్వర సాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

(147) ఎమ్. ఆది కంపెనీ, ఎన్.ప్రసేద, మద్రాసు.

సంగీతాభిమానులకు అగ్రముగా కావలసిన యొక గ్రంథము. ఇది సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులైన కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారీచే రచియింపబడినది. ఈ పుస్తకము సమాఖ్య 500 పుటలుగల నాలుగు సంపుటములుగా మంచి గ్రంథాలకంటె ముద్రింపబడి మేలయెను చేయబడి యందును. 4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4. మొదటి సంపుటము తయారై యున్నది. రెండవసంపుటము ముందుగా మా కంపెనీకి ప వి అర్జును రిజర్వరు చేసు కొనువారికి ఒక సెట్టు 12 రూపాయల కిక్కురును. అపొక భాగ ప్రత్యేకము.

రూ. 20.00.

కాము-30, 35, 38, 40, 45, 47, 50, 55, 58, 60, 65, 68, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000.

వనెలు కంపెనీవారి ప్రత్యేక బౌవదములు

ఈ క్రింద వెలుపబడిన బౌవదములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్ర పరిశోధనానుసారము యేర్పరపబడినది.

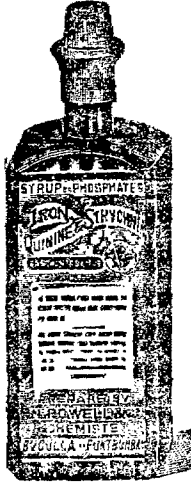
మా బౌవదముల తయారుచేయు కాలలో వలగూ సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్లె చాల నెత్త ప్రస్తుతము కావసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అవట మూలికలు కృత్రికాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తద్దముగుండ నుండి పరిశీలయబడును. అవట బి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు వి తయారుగును. కావున యీ బౌవదములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు య్యాన్సు సరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్విక్లెను యెట్ ప్రీక్వియా ఈసిపు డాక్టరు య్యాన్సుపద్ధతి ననుసరించి విరచనఫాస్ఫేటులు, క్విక్లె, స్ప్రిక్వియా యిక్వియాజేసి దిక్విముగ తయారు చేయబడినది. ఈ బౌవదము అతిఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నందుటవలన గలగు దుర్బల్యమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బల్యమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధి కెక్కిన దివ్యావధము. టెబ్ నెడ్ బుడ్డి రు 2.0-0 మిడియ నైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్నబుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి కి లా ఫు డ్డు

ఇది విరక్, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు పుష్కమునందును. అదుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డ్ పారిషుగారు చెప్పిన పాల్ ప్రకారము తయారుకాబడినది. ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు వంతుకావడము. రుచిచానుండును. మంచిగ్ర పృథ్విగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును. నెడ్లనైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మిడియం రు 1-0-0, చిన్ననైజు 10 అణాలు. వనెలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు. N. POWELL & Co. Manufacturing Chemists, Bombay

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్లు, బొంబాయి.

మానేజింగ్:— మె. ఎ. ఎస్. జోన్ను.

కంపెనీ యొక్క 5,43,00,00 రూపాయల యొక్క 1920-వ సంవత్సరము నందలి వరకు 91,06,338.0.11

ఇవ్వల జరుగు చున్న అభ్యంతరముల మొత్తము 15,14,24,596-11-0

మునుపటికింపై ఇవ్వల పాలిసి ద్వారా జరిగిన చెల్లింపులు మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున వినియోగించుచున్న కావలయును. వారి అనుభవ శాస్త్రములకు వలయును. భరణమునకు అర్హులైనవారును.

ధరఖాస్తు భరణములకు యీ క్రింది విధమున మువకు వ్రాయుడు.

Apply to:—
F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
Oriental Assurance Building,
100, R. R. Road, N. S. Madras.

శ్రీ బాలగంగాధర తిరుకుగారి సెక్యూరిటీ కేసు

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ. 0-14-0.

పండిత హదన మోహన మాళవ్య గారి జీవితము, సంబాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ. 0-8-0.

నావిక్ రామస్వామి శాస్త్రిలు అందువల్ల, 392, ఎన్.ప్రసేద, చెన్నపురి.

రండివిలాసము వారికి, మదరాసు. (1487-547)

కుష్టు, బొల్లి, ట్రియ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, సెగ, మూర్ఛ, వెర్రి, మూలశంఖి, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొకలగు నవి పూచీచెని కుదర్చిబడును.

గుంటుప్పున మోసలే నొప్పువచ్చుట ఆపురాపములకు ఓవకుల మహాత్ములు పర్వత వాసులగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారి వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రవణకే కొన్ని అసాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నారు.

మాగిగనుండి బౌవదము సేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినచో వారి వాయిదాలవై సాము ఇయ్యవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుడరచుచున్న నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యముయొక్క నియ్యవసనములేదు. ఈ తరగ ప్రత్యక్ష మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బౌవదములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎమ్. రాజా. దీర్ఘాయుర్యాలసాలయము ధీమనికట్టణము. ధీర్ఘ వ్యాధులకుఘనమైన ఆయుర్వేద వైద్యులు.